RG 85 Shalom Schwarzbard Papers Clippings - articles by Shalom Schwarzbard 1924, 1928-1933 Folder 907

ש. שווארצבארד.

פון מיין מלחמה טאָג בוך.

—::—

72436

די ערלים וועלען נאָך דערהערען.

I.

מיר האָבען דאמאָלס אָפּערירט אין קיעווער גובערניע, און עס איז געווען אַ זייגער צעהן אין דער פרי ווען מיר זענען אָנגעקומען אין זשידאָווסקי גרעבלי.

ווען מיר זענען צוגעקומען צו דער הילצערנער בריק איבער אַ שטעהענד גרין וואַסער האָט אַ רייטער פון אַוואַנגאַרד מיך אויפמערקזאַם געמאַכט אַז אַ 200 שפּאַן געגעניבער איז פון אַ נידעריגע הייזקע אַרויסגעלאָפען אַן אַלטע איינגעהויקערטע פרוי אין אַ לאַנג קלייד און איז ווי אַ דערשראָקענע פאַרפאָלגטע מויז אַריין אין אַ צווייטע קליינע הייזעל מיט פאַרמאַכטע לאָדענס...

די זאַך איז אונז פאָרגעקומען פאַרדעכטיג. בין איך אַראָפּ פון מיין פערד, וועלכען איך האָב איבערגעגעבען דעם רייטער, און האָב זיך אַוועקגעלאָזט צום הייזעל וואו די אַלטע איז אַריין. איך וויל אויפמאַכען די טיר, אַז זי פאַרריגעלט. איך קלאַפּ אָן עטליכע מאָל; קיינער ענטפערט ניט. געה איך צו צו די לאָדענס און קלאַפּ שוין העפטיגער, אָבער אין קול ואין עונה. זאָל איך האָבען געמאַכט אַ טעות? טראַכט איך זיך. אָבער דאָ פאַלט מיר איין, אַ געדאַנק, און איך בויג זיך איין צו אַ שפּאַלט אין לאָדען און רוף אויס: „אידען, עפענט; איך בין אַ איד!"

דאָס האָט געווירקט. דער ריגעל פון טיר האָט באַלד אַ סקריפּע געטאָן און די אַלטע פרוי האָט זיך באַוויזען אין דער האַלב געעפענטער טיר.

דערזעהענדיג אַ סאָלדאַט מיט אַ זעבעל ביי דער זייט און אַ קאַראַבינקע איבערן אַקסעל און אַ רעוואָלווער אין האַנט האָט זי זיך דערשראָקען און איז געבליבען שטעהן ווי אַ פאַרשטיינערטע. איך האָב דאָס אָבער גלייך באַמערקט און רוף זיך אָן:

„איך האָב אייך דערזעהן פון דערווייטען, האָב איך פאַרשטאַנען אַז דאָ וואָהנען אידען בין איך צוגעקומען."

„אין איך האָב ווידער געמיינט אַז דאָס זענען די „גרינע" *) ווידער געקומען, האָבען מיר זיך פאַרשלאָסען, קומט אַריין! וואָס שטעהט איהר דרויסען"?

ווען איך בין אַריין אין שטוב האָט זיך פאַר מיר געעפענט אַ שרעקליכע בילד: אַ דורכגעשאָסענער צעבראָכענער שפּיגעל, צוריסענע ווענט, דער סאָפיט דורכגעלעכערט פון שפּיזען, אַ צוהאַקטער טיש מיט צוקאַליעטשעטע שטולען, אַ צובראָכען בעט מיט צעריסענע בעטצייג, אין מיטען שטוב אַ קופּע כל המינים שברי כלים, און אין אַ ווינקעל זיצט אויף דער ערד אַן אַלטער איד אין אַ צעפליקטער קאַפּאָטע און באָרועס, מיט פון וויינען פאַרשוואָלענע אויגען, פון וועלכע עס האָבען זיך געקאַטשעט גרויסע טרערען אויף די איינגעפאַלענע בלוטלאָזע באַקען.

„זעה, אָט דאָס וואָס זיי האָבען פון אונז געמאַכט!" האָט דער אַלטער געזאָגט אויפהעבענדיג זיין קאָפּ צו מיר און דערזעהענדיג ווי איך שטעה פאַרפלעפט און באַטראַכט די שרעקליכע חורבן סצענע, וועלכע האָט זיך פּלוצלונג געעפענט פאַר מיינע אויגען.

מעהר איז ניט נויטיג געווען צו זאָגען. דער אָנבליק פון שטוב, די הילפלאָזע פאַרלוירענקייט פון דער אַלטעטשקער אין טראַנטעס און די טרערען פון דעם באָרוועסען אַלטען בכבודען אידען זענען באַלד דורכגעדרונגען דורך מיין סאָלדאַטסקען שינעל, און אין אפשר אַ מינוט אַרום בין איך שוין געשטאַנען מיטן פּנים צו דער וואַנד און האָב געכליפּעט אויפן קול.

„וויין ניט, מיין קינד, די ערלים וועלען נאָך דערהערען... צו וואָס זאָלען זיי זיך קילען אין אונזערע טרערען?" האָב איך פּלוצלונג ווידער דערהערט דעם אַלטענס ווייכע בעטענדע שטים.

דעם אַלטענס ווערטער האָבען נאַטירליך געהאַט די ענטגעגענגעזעצטע ווירקונג אין מיין שלוכצען איז געוואָרען העפטיגער און קאָנוואולסיווער.

פּלוצלונג האָב איך דערפילט ווי אַ האַנד האָט זיך אַרויפגעלעגט אויף מיין פּלייצע, אַ ווייכע צאַרטע האַנד ווי די האַנד פון אַ מוטער, וועלכע האָט הינטעראיינאַנדער געגלעט אין געטרייסט, ביז דער קוואַל פון מיינע טרערען האָט אויפגעהערט און איך האָב זיך באַרוהיגט.

איך האָב זיך אַוועקגעזעצט און בין געוואָר געוואָרען די איינצעלהייטען פון שרעקליכען פּאָגראָם, וועלכע דער אַלטער האָט מיר איצט איבערגעגעבען אין אַ רוהיגען טאָן.

אַכט אידען זענען אין דעם קליינעם אָרט דערמאָרדעט געוואָרען; ביי אַן אַלמנה מיט פיר קינדערלאַך, וואָס איהר מאַן איז געפאַלען אין דער מלחמה, האָט מען איהר איינציגען שפּייזער, איהר קוה, געקוילעט, און די פרוי איז פון צער געשטאָרבען; ביי דעם אַלטען האָט מען אַלץ צעראַבירט און צעשטאָכען, און דערצו האָט מען איהם נאָך מערדערליך מיט אַן אייזען געשלאָגען, דערביי האָט ער אַראָפּגענומען זיין היטעל און האָט מיר געוויזען די שרעקליכע וואונדען, וועלכע די מיט פאַרגליווערט בלוט צוזאַמענגעפּלאָנטערטע האָר האָבען קוים געקאָנט פאַרבאָרגען.

„אָבער פאַרוואָס? פאַרוואָס האָבען זיי מיך אַזוי צערגעט? אַזויפיל יאָרען מיט זיי צוזאַמענגעלעבט, וואָס האָב איך זיי געטון?" האָט דער אַלטער פּלוצלונג אונטערבראָכען זיין רוהיגע ערצעהלונג און האָט זיך ווידער צעוויינט.

איצט בין איך געווען דער שטאַרקער, און האָב געטרייסט און באַרוהיגט דעם אונגליקליכען אַלטען אַזוי ווייט ווי איך האָב געקאָנט.

נאָך אייניגער צייט האָב איך זיך מיט זיי אָפּגעזעגענט און בין צוריק צו מיין אָטריאַד. מיר האָבען נאָך געהאַט אַ גאַנץ לאַנגען וועג, וועלכער איז ניט געווען גאַנץ זיכער, אָבער מיך האָט קיין זאַך ניט אינטערעסירט. פאַרשטונרען בין איך שטום אויף מיין פערד געריטען, און אין מיינע אויערען האָבען אונאויפהערליך געקלונגען די ווערטער פון אַלטען:

„וויין ניט, מיין קינד, די ערלים וועלען נאָך דערהערען!"...

---

*) די זעליאָנאָוועס.

אַרכיסטישע אידעען צווישען די אַרבעטענדע מאַסען.

פֿאַר איהרע נעקסטע אויפֿגאַבען האַלט די גרופּע: 1) די אַרויסגאַבע פֿין אַן אַנאַרכיסטישען אָרגאַן (מאָנאַטליך אָדער ווען מעגליך צוויי-וועכענטליך) אין רוסיש, פֿאַר רוסלאַנד און אַיסלאַנד, און 2) די הערשטעלונג פֿון רעגעלמעסיגע באַציהונגען מיט רוסלאַנד בכדי צו פֿאַרשטאַרקען דאָרט די אַנאַרכיסטישע אַרבעט.

די נאָהענטקייט פֿון רוסלאַנד עֿפֿענט פֿאַר דער גרופּע ברייטע מעגליכקייטען און מאַכט איהר אַרבעט פֿאַר באַזונדערס נויטהוענדיג. ביי אַ גוטער איינאָרדנונג קאָן די גרופּע דינען אַלס אַ בינדע-גליד צווישען דער רוסישער און איסלענדישער אַנאַרכיסטישער באַוועגאונג און איהר טעטיגקייט קאָן באַקומען אַ זעהר וויכטיגע באַדייטונג.

אים די גרופּע זאָל קאָנען מיט ערפֿאָלג לייזען די אויפֿגעשטעלטע אויפֿגאַבען נויטיגט זי זיך נאַטירליך, באַזונדערס אין דער ערשטער צייט, אין אַ וואַרימע מאָראַלישע און מאַטעריעלע אינטערשטיצונג פֿון אָרגאַניזאַציעס און חברים.

אונטער אַ מאָראַלישער שטיצע פֿאַרשטעהען מיר צו שיקען דער גרופּע קאָרעספּאָנדענציעס וועגען דעם מצב אויפֿן אָרט, ליטעראַרישען מאַטעריאַל, געדרוקטע אויסגאַבען אא"וו. אונטער מאַטעריעלער שטיצע פֿאַרשטעהען מיר נאַטירליך קודם כל געלדמיטלען.

די גרופּע ווענדעט זיך דערפֿאַר צו אַלע אַנאַרכיסטישע אָרגאַניזאַציעס און איינצעלנע מיטגלידער מיט דער ביטע

שטעטיגט, די לאָקאַלען ווערען אין אַסך ערטער רעקוויזירט, די אינספּעקטאָרען פֿאָדערן אָפֿט איינפֿיהרען די פּוילישע אונטעריכטשפּראַך אא"וו. בפרט זיינען בולט די רעפּרעסיעס אין די ראַנדלענדער. ב) אונזער שול איז אַ לעבענסבאַדערפֿעניש פֿאַר די יודישע מאַסען, זי איז דורך זיי אויפֿגעבויט מיט אַזויפֿיעל מסירת נפש און עס וועט בשום אופֿן ניט דערלאָזט ווערען, אַז עס זאָל רואינירט ווערען דער בנין פֿון דער יוד. שול.

די צוזאַמענפֿאָהר מעלדעט זיין קאַטעגאָרישען פּראָטעסט געגען דער רעגירונג און געגען די אָרטיגע מוניציפּאַליטעטען פֿאַר זייער פֿאָלשטענדיגען איגנאָרירען די שולבאַדערפֿענישען פֿון די יודישע מאַסען און פֿאָדערט אַז די יודישע שולען זאָלען איינגעשלאָסען ווערען אין דער אַלגעמיינער מלוכה'שער שולנעץ און פֿאַר זיי זאָל אַס גנירט ווערען סיסטעמאַטיש גרעסערע שטיצע הן פֿון די צענטראַלע מלכה-פֿאָנדען הן פֿון די אָרטיגע מוניציפּאַלע. דער צוזאַמענפֿאָהר רופֿט די גאַנצע יודישע באַפֿעלקערונג אונטערצוהאַלטען מיט דער גאַנצער ענערגיע די דאָזיגע גערעכטע פֿאָדערונג. דער צוזאַמענפֿאָהר פֿאָדערט, עס זאָלען תּיכּף אויפֿהערען אַלע רעפּרעסיעס געגען די שולען און מען זאָל זיי לאָזען פֿריי זיך ענטוויקלען און אַז דער כאַראַקטער פֿון אונזער שול זאָל ביים איינשליסען אין דער מלוכה נישט געענדערט ווערען.

דער צוזאַמענפֿאָהר האַלט, אַז די רדיפות אויף דער יודישער שול, וועלכע איז געבויט געוואָרען פֿון דער יודישער אַרבייטערשאַפֿט און ווערט באַזוכט אַמייסטען פֿון די יודישע אַרבייטער קינדער, זיינען אויך אַן אויסדרוק פֿון אויסראָטונגס-קאַמף מצד די איצטיגע הערשענדע קלאַסען אין פּוילען אַנטקעגען דעם יודישען אַרבייטער קלאַס און זיינען אַ רעזולטאַט פֿון דער אַלגעמיינער רעאַקציאָנערער פּאָליטיק פֿון דער רעגירונג.

דער צוזאַמענפֿאָהר פֿאָדערט דעריבער אויף דעם יודישען אַרבייטער קלאַס אָנצופֿיהרען דעם קאַמף פֿאַר דער אָנערקענונג פֿון יודישען שול-וועזען און איינגלידערן די דאָזיגע פֿאָדערונגען אין דעם אַלגעמיינעם קאַמף, וועלכען ער פֿיהרט אָן. דער צוזאַמענפֿאָהר רופֿט די פּוילישע אַרבייטער מאַסען אונטערצושטיצען די יודישע אַרבייטערשאַפֿט אין דעם דאָזיגען קאַמף, וועלכער איז גלייכצייטיג אַ קאַמף פֿאַר דער נייער אַרבייט-שול בכלל.

דער צוזאַמענפֿאָהר פֿאָדערט אַז דער וועלטליכער שול-וועזען מיט דער יודישער אונטערריכט-שפּראַך זאָל האָבען זיין איינענע צענטראַל אָרגאַניזאַציע וועלכע פֿאַרוואַלטעט מיט איהם.

———

די לאַגע פֿון אונזערע חברים אין די רוסישע טיורמעס. *)

ווערטער גענאָסע,

אַ חבר וואָס איז די טעג פֿון רוסלאַנד געקומען האָט אונז איבערגעגעבען אַז ראָדע, אונזער אַלטער ליבער גענאָסע, דער געוועזענער סעקרעטאַר פֿון ניו-יאָרקער „גאָלאָס טרודאַ", זיצט אין חאַרקאָווער טשעקאַ שוין באַלד צוויי יאָהר. אויסערדעם האָט מיר איבערגעגעבען אַ מיטגליד פֿון צענטראַל-קאָמיטעט פֿין די מענשעוויקעס וואָס איז ניט לאַנג אויף אונזער שטייגער אַרויסגעטריבען געוואָרען פֿון רוסלאַנד, אַז די לאַגע פֿין אונזערע חברים אין די געפֿענגענישען פֿון דער „דיקטאַטור פֿון פּראָלעטאַריאַט" זיינען אונמעגליך צו באַשרייבען. אין דעם אַ־כאַנגעלסקער קאָנצענטראַציאָן-לאַגער איז מען מאַנס די פֿרויען און מען דערשיסט פֿאַר אַ קלייניגקייט...

איך גלויב אַז איהר וועט זיין איינשטימיג אַז צו דעם צוקינפֿטיגען ערשטען מאַי דאַרפֿען מיר אויף אונזער פֿאָהן אויפֿשרייבען דעם לאָזונג וואָס דאַרף ווערען דער לאָזונג פֿון די אַרבייטער-שיכטען פֿון אייראָפּאַ און אַמעריקאַ: „מיר פֿאָדערן די באַפֿרייאונג פֿון די אַנאַרכיסטען און אַלע עהרליכע רעוואָלוציאָנערען פֿון די סאָוויעטען-געפֿענגענישען!"

מיט חבר גרוס,

מאַרק מראַטשני.

P.S. מיר ערפֿאַרען נאָר וואָס אַז מעיער רובינטשיק, איינער פֿין די הויפּט מיטאַרבייטער פֿון דער אַרויסגעבער-גרופּע „גאָלאָס טרודאַ", איז פֿאַרהאַפֿטעט געוואָרען אין מאָסקוואַ און אַנצאָל אַנדערע גענאָסען זיינען אויך אַרעסטירט געוואָרען, דאַרונטער פּ. קאָלאַבושקין, וועלכער איז יאָרענלאַנג געזעסען אין דער שליסעלבורגער קרעפּאָסט, ווי מען טיילט אונז מיט פֿון מאָסקוואַ אינסצענירען די באָלשעוויקעס אַ פּראָצעס געגען דיזע חברים און באַשולדיגען זיי מיט וואָס נאָר עס שטעהט אין דער הפטרה.

———

*) צוליעב פֿאַרשידענע סבות האָט דיזער בריעף לײדער ניט געקאָנט אַריין אין פֿריהערדיגען נומער.

די רעד.

72437

ש. שווארצבארד.

פון מיין מלחמה טאגבוך.

—)::(—

II.

א קאמעדיע.

נאָך אַ לאַנגען שווערען מאַרש זענען מיר נאָכמיטאָג אָנגעקומען אין דאָרף לאקא, קיעווער גובערניע.

מיר האָבען געמאַכט האַלט, און באַלד האָבען זיך די סאָלדאַטען צולאָזען, ווי אימער, איבערן דאָרף צו זוכען עפּעס עסען.

ווי באַשיידען איינער זאָל ניט זיין איז שווער לאַנג אויסצוקומען מיטן שטיקעל דאַרען ברויט פול מיט זאַמד, וואָס עס קומט לויטן רעגלאַמענט, און, באַזונדערס ווען מען איז מאַט און אויסגעהונגערט, גלוסט זיך עפּעס בעסערס: א שטיקעל שטיין, אַביסעל מילך, א פּאָר איי-ער, אַ שיסעלע זויער מילך. ווער עס האָט דאָס געקאָנט באַקומען איז געווען גליקליך און האָט גערן געצאָלט וויפּיעל מען האָט פאַרלאַנגט. די אָרימע סאָלדאַטען האָבען איינפאַך געבעטעלט, און די פּויערן האָבען געגעבען אַמאָל אויס רחמנות און אַ מאָל פּשוט אויס מורא.

אויך מיר האָט מיין מאָגען דערמאָנט אַז עס איז שוין צייט צו געבען איהם עפּעס בעסערס ווי דעם סאָלדאַטסקען ברויט, און איך האָב זיך אַוועקגעלאָזט מיט די אַנדערע איבערן גרויסען דאָרף צו זוכען „גליק.“

אין איינער פון די הייזלעך איז די טיר געווען האַלב אָפען און ניט קלערענדיג קיין סך געהם איך און שפּאַציר אַריין.

דער וואָהנצימער איז געווען גרויס און זויבער און נישט קשהדיג מעבלירט, קענטיג אַז דאָרט וואָהנט אַ פאַרמעגליכער פויער. אָבער אין שטוב איז שטיל, קיין נפש צו זעהן, ניט מעהר ווי אַ פּאָר גרויסע פליגען ושומען לויט און שלאָגען זיך אָן אָן די קליינע פענסטערלאַך.

איך רוף „חאַזיאַאין!“ איינמאָל, צוויימאָל און דריימאָל, אָבער קיינער רופט זיך ניט אָפּ.

געה איך אַרויס פון שטוב און געה אַריין אין דעם גרויסען גאָרטען, וואָס ציהט זיך הינטערן הויז, און רוף ווידער: „חאַזיאַאין, חאַזיאַאין!“ און ווידער אין קול ואין עונה.

פאַרשטעה איך שוין אַז דאָ באַהאַלט מען זיך פאַר אונז און לאָז זיך טיפער אין גאָרטען.

געהענדיג אויפן ווייכען גראָז שטויסט זיך מיין פוס אָן אַ פעקעל. איך העב אויף—אַ טלית זאַק מיט טלית און תפילין און אַ קרבן מנחה סדור!

ווערט מיר די זאַך שוין קשה. ווי קומט דאָס אין אַ פויערשען גאָרטען? ניט אַנדערש, דאָ איז פאָרגעקומען אַ פאַרברעך... דאָס בלוט הערבט אָן אין מיר צו קאָכען און איך שריי שוין אין ווילדען כעס: „העי חאַזיאַאין, חאָדי סיודאַ, אַ ניעט, טאָ אוביו!“

אויף איינמאָל באַמערק איך ווי די קוסטעס הערבען זיך אָן צו באַוועגען. עס באַווייזט זיך אַ צעשויבערטער פויערישער קאָפּ און אַ ציטערדיקע שטימע רופט זיך אָן:

„יאַ, פּאַן!“

„ביזטו דאָס דער בעל הבית?“ פרעג איך איהם ווען ער שטעהט שוין פאַר מיר מיט דער היטעל אין די האַנד און ציטערט מיט זיין גאַנצען שווערען קערפּער.

„יאָ, פריץ!“

„פאַרוואָס האָסטו זיך באַהאַלטען?“

„איך...איך האָב זיך גאָר ניט באַהאַלטען,“ שטאַמעלט דער פויער מיט אימער וואַקסענדער מורא.

„דו לייגסט!“ רוף איך מיט כעס און גיב אַ טופּע מיטן פוס, „דו האָסט געראַבעוועט און געמאָדערט און האָסט זיך פאַרבאַהאַלטען כדי מען זאָל דיך ניט געפינען.“

„ניין, פריץ! איך בין אַן אָרענטליכער מענש און האָב קיינעם ניט“...

„און וואָס איז דאָס“? אונטערברעך איך איהם אָנווייזענדיג אויפן טלית זאַק, „זאָג דעם אמת, אַניט דערשיס איך דיר דאָ ווי אַ הונד.“

„האָב רחמנות, פריצל!“ בעט זיך דער פויער דערזעהענדיג אַז איך כאַפּ זיך צו מיין רעוואָלווער, „איך בין אַ טאַטע פון קליינע קינדער און האָב קיינמאָל קיינעם קיין רעה ניט געטהון, אָבער דאָ זענען געווען אידען“...

„האָסטו זיי באַראַבעוועט און ערמאָרדעט!“

„חלילה, פריצל! איך האָב זיי פאַרבאַהאַלטען, אָבער איך האָב ניט געוואוסט אַז מען טאָר קיין אידען ניט באַהאַלטען.“

„וואו זיינען זיי?“

„גאָט איז מיט דיר, פריצל!“ פאַלט מיר דער פויער צו די פיס און בעט תחנונים, „טהו זיי קיין שלעכטס ניט! דאָס זיינען אָרימע שטילע מענשען, וועלכע האָרעווען שווער און האָבען קיינעם ניט אויף אַ האָר אָנגעריהרט. אונגליקליכע מענשען!“

איך בין געבליבען שטעהן האַלב צומישט, ניט באַגרייפענדיג ריכטיג די לאַגע.

„איך וועל זיי גאָר ניט טהון“, האָב איך געענטפערט אונבאַוואוסט.

„אויב דו וועסט זיי קיין שלעכטס ניט טהון וועל איך זיי רופען“, האָט זיך דער פויער אָנגערופען קוקענדיג מיר אין די אויגען ווי ער וואָלט וועלען אונטערזוכען צו איך מיין דאָס באמת צו ניין.

„חאַצקעל, לייבע, קומט אַרויס! דער פריץ וועט אייך גאָר ניט טהון“, האָט ער גערופען זיך ווענדענדיג צו די קוסטעס.

אַ פּאָר מינוטען זענען פאָריבער און קיינער האָט זיך ניט אָפּגערופען. איך האָב פאַרשטאַנען אַז די אידען מוזען ניט זיין גאַנץ זיכער און רוף זיך אָן:

„האָט קיין מורא ניט, אידען; איך בין אויך אַ איד!“

דאָס האָט געווירקט ווי מאַגיק און פלוצלונג זיינען פון די קוסטעס אַרויסגעשפרונגען צוויי עלטערע אידען מיט בלאַסע פנימער, אָנגעטהון אין טראַנטעס און מיט באָרוויסע פיס.

„געלויבט איז השם יתברך!“ האָט זיך דער עלטערער אָנגערופען דערזעהענדיג מיך, „מיר האָבען געהערט אַז עס קומען אָן סאָלדאַטען, האָבען מיר זיך באַהאַלטען. מיר זיינען די איינציגע וואָס זיינען דאָ לעבען געבליבען נאָך דעם שרעקליכען פאָגראָם וואָס די זעליאַנאָוויצעס האָבען דאָ מיט אַ צוויי וואָכען צוריק געמאַכט. געבליבען הויל און נאַקעט, אָבער אַ דאַנק פריהער דעם וואָס מיר זיינען גיט ווערט זיין נאָמען צו דערמאָנען דערנאָך אָט דעם ערל וואָס איז איינער פון די חסידי אומות העולם איז מען כאָטש לעבען געבליבען“.

„טפוי זאָל דאָס ווערען! אַלזאָ, דו ביזט אויך אַ איד!“ האָט זיך דער פויער אָנגערופען און זיך שטאַרק צעלאַכט.

מיר זיינען אַריין אין שטוב. דער פויער האָט אַוועקגעשטעלט אויפן טיש אַ ברויט און אַ שיסעל פרישע זויער מילך. איך האָב ניט געמאַכט קיין לאַנגע שהיות און זיך גענומען צום עסען, וועלכער האָט געהאַט כל הטעמים. די אידען זיינען געזעסען און האָבען מיר איבערגעגעבען די איינצעלהייטען פון פאָגראָם וואָס איז געווען אין דאָרף, און דער פויער האָט זיך געהאַלטען ביי די זייטען אונטערברעכענדיג פון צייט צו צייט זיין לאַך-אָנפאַל מיט אַ:

„ביי גאָט, נו, אַ קאָמעדיע!“

אַן אַנדערע מעהר קאָמפּליצירטע זייט פֿון דער זאַך.

ערשטענס, זענען ניט אַלע פֿאַקטען ווירקליך כאַראַקטעריסטיש און באַלעהרענד. כדי אויפֿצובויען פֿון די פֿאַקטען מעהר אָדער ווייניגער ריכטיגע רעזולטאַטען דאַרף מען קאָנען אונטערשיידען די פֿאַקטען און וויסען וועלכע זענען ווירקליך גרינדליך און ענג פֿאַרבונדען מיט דעם עצם פֿון די זאַכען.

צווייטענס, דאַרף מען קאָנען אויסגעפֿינען אין די פֿאַקטען די כאַראַקטעריסטישע זייטען וועלכע שפּיגלען אָפּ אָט דעם עצם פֿון די זאַכען.

דריטענס, דאַרף מען שטענדיג געדענקען אַז הינטער די פֿאַקטען זיינען די אורזאַכען וועלכע האָבען צו זיי געפֿירט און אַז אָהן אַ גרינדליכע ערקלערונג פֿון דיזע אורזאַכען שטעלען די פֿאַקטען פֿאָר ענטוועדער איינצעלנע עפּיזאָדען וועלכע זאָגען ווייניג און בלייבען אונפֿאַרשטענדליך אָדער ווערען ניט ריכטיג פֿאַרשטאַנען.

נאָר אַ באַדייטענדע סומע פֿון כאַראַקטעריסטישע, גרינדליכע פֿאַקטען און נאָר אין צוזאַמענהאַנג מיט די גרינדליכע אורזאַכען וועלכע ערקלערען זיי קאָן דער אמתער עצם פֿון די זאכען באַלייכטעט ווערען און ריכטיגע רעזולטאַטען קאָנען ענטשטעהן.

שלימער איז עס נאָך בנוגע צו ציפֿערן. אַן און פֿאַר זיך זאָגען ציפֿערן אַבסאָלוט גאָר ניט. מיט זיי קאָן מען שפּיעלען ווי מען וויל. נאָר אַ וויסענשאַפֿטליכע אויספֿאָרשונג און צוזאַמענשטעלונג פֿון די ציפֿערן, נאָר אַ באַ-[illegible] פֿון דעם אינער־ליכען צוזאַמענהאַנג [illegible] דאַטען

וואָרט? אַ ווירטשאַפֿט וואו עס איז ניטאָ קיין פּריוואַטער אָדער שטאַטליך־אונטערנעמערישער און ניט קיין געזעלשאַפֿטליכער עקאָנאָמישער פּראָצעס, ד"ה וואו עס איז איבערהויפּט קיין עקאָנאָמישער פּראָצעס ניטאָ. וועלכע פֿון ביידע סכעמען קאָן מאָן אָנווענדען אויף באַקאַנט ווערען מיט אַן עקאָנאָמיק, אין וועלכער עס איז ניטאָ קיין אַזוי אָדער אַנדערש אָרגאַניזירטע דאָרף ווירטשאַפֿט, קיין ענטוויקלונגס פּראָצעס פֿון האַנדעל, קיין ריכטיגע וועקסעל-באַציהונגען צווישען זיי ביידע, ד"ה וואָס איז ניט קיין באַשטימטע און אפילו ניט קיין איבערגעהענדע עקאָנאָמיק? מיט וועלכע מעטאָדען פֿון אַ פּאָליטישער עקאָנאָמיע אָדער פֿון אַן אַנדער היינטיגער געזעלשאַפֿטליכער וויסענשאַפֿט קאָן מען אָפּערירען בנוגע צו אַ לאַנד, וואו עס איז אפילו ניט קענטיג ניט קיין באַשטימטע אָרגאַניזאַציע פֿון פּראָדוקציע און אַרבייט, ניט קיין רעגעלמעסיגע געלר אָדער אַן אַנדער סיסטעמע פֿון אויסטויש, ניט קיין האַנדעל אָדער קרעדיט נאָר אַ קויף-און-פֿאַרקויף וואָס באַזירט אויף די פֿאַנטאַסטישסטע יכודות פֿון וואוכערישער ספּעקולאַציע, וואו עס איז אייגענטליך ניטאָ ניט קיין האַנדעלס און ניט קיין פּראָדוקציאָנס בורזשואַזיע נאָר אַן אייגנאַרטיגער קלאַס פֿון אַ רויבערישער קויפֿמאַנשאַפֿט, וואו, לויט לענין׳ס אָפֿטע באַהויפּטונגען, איז אפילו ניטאָ קיין פּראָלעטאַריאַט, ד"ה קיין פּראָדוצענט, און וואו, לויט די לעצטע עדות פֿון די סאָוועטישע עקאָנאָמיסטען, עס האָט זיך אָפּגעשפּיגעלט דער אייגנאַרטיגסטער „קריזיס פֿון באַראַרפֿער", וואו מיליאָנען קומען אום פֿון הונגער און עפּידעמיעס בעת אַנדערע לעבען אַ גוטען טאָג, וואו אַלץ דרעהט זיך אין אַן אונדערקבאַרען כאַאָס און איז צופֿעליג און אונהאַלטבאַר ווי די וועלט איז געוועזן באַפֿויר זי איז באַשאַפֿען געוואָרען? וועלכע פּאָליטישע עקאָנאָמיע קאָן פֿאַרטיג ווערען מיט אַזאַ בילד און געבען אַ שליסעל צו איהר פֿאַרשטענדניש?

פֿון אַזאַ פּאָליטישער עקאָנאָמיע ווייסען מיר ניט. דאָס איינציגע וואָס די היינטיגע וויסענשאַפֿט קאָן טהון (און דאָס קאָן אייגענטליך געטהון ווערען אויך אָהן איהר) איז צו באַשטימען די געגעבענע לאַגע אַלס אַן איבערגאַנג. עס פֿאַרשטעהט זיך אַז דאָס הייסט אייגענטליך גאָר ניט געזאָגט, ווייל עס האַנדעלט זיך ניט וועגען קאָנסטאַטירען אַן איבערגאַנג פֿון דער לאַגע וואָס איז קלאָר פֿאַר אַלעמען נאָר וועגען קלאָר מאַכען דעם כאַראַקטער און עצם פֿון דיזען איבערגאַנג. דיזע קלאָר מאכונג איז אָבער די וויסענשאַפֿט ניט בכח צו אונטערנעמען.

ובכן זענען די היינטיגע וויסענשאַפֿטליכע מעטאָדען אַזוי בכח צו העלפֿען אונז צו באַגרייפֿען דעם עצם פֿון דער עקאָנאָמישער לאַגע פֿון איצטיגען רוסלאַנד ווי די ווידערשפּרעכענדע פֿאַקטען און ציפֿערן גופא. די כאַאָטישקייט פֿון די אַנשויאונגען און אויספֿירונגען פֿון די פֿאַרשידענע עקאָנאָמיסטען בנוגע צו דער רוסישער עקאָנאָמיק אונטערשטרייכען אָט דיזע אונמעגליכקייט.

אין אַ באַזונדערער פֿאַרלעגענהייט בנוגע אַ ריכטיגען פֿאַרשטעהן פֿון דער רוסישער עקאָנאָמישער ווירקליכקייט געפֿינען זיך דוקא די פֿאַר וועמען עס איז אַם נויטיגסטען דאָס צו פֿאַרשטעהן: די אַרבייטער מאַסען אין אויסלאַנד. גלויבען די פֿאַקטען און ציפֿערן און אויספֿירונגען פֿון דער אַנטי-קאָמוניסטישער פּרעסע קאָנען זיי נאַטירליך ניט. טאָ וואוזשע איז דער אמת? וואו זוכען די אויספֿירונגען וועלכע מען זאָל קאָנען גלויבען? דערצו האָבען זיי אויך קיין מעגליכקייט ניט

דאָרף. און וואָס איז אונז עקשינען ווי אַ פֿאַרווירקליכונג פֿון די צוקונפֿט חלומות מיט וועלכע מיר האָבען געלעבט און פֿאַר וועלכע מיר זיינען יעדען אויגענבליק געווען באַרייט צו פֿאַרגיסען אונזער לעצטען טראָפּען בלוט.

עס איז שוין געווען פֿאַרנאַכט און אַ ים פֿון ליכט האָט זיך צוגאָסען פֿון שפּיץ קלויסטער איבער די ווייסע הייזער, וועלכע האָבען אויסגעזעהן ווי ווייסע פֿלעקען אויף דעם באַצויבערנדען דופֿטיגען טעפּיך, וואָס די נאַטור האָט ווי בכיוון אויסגעשפּרייט פֿאַר אונזערע מאַטע גלידער, און האָט באַרייכערט די פֿאַרבען-פּראַכט און די אידיליע פֿונם אָרט. די גאַס איז געווען באַלעבט פֿון גוט געקליידטע קינדער און מיידלאַך, וועלכע די נייגער האָבען געטריבען צו באַטראַכטען די נייע אורחים, און אויף די גאַניקעס זיינען געזעסען די בעלי בתים און געזופּט טיי מיט אַ געמאַכטער גלייכגילטיגקייט און רוה.

אונזער אָטריאַד האָט פֿאַרשטאַנען אַז דאָ איז אַן אָרט וואו מען וועט זיך קאָנען גוט אויסרוהען אַ נאַכט און אַגב אויך גוט אָפּעסען, און חברה האָט זיך באַלד אַראָפּגעכאַפּט פֿון די פֿערד, וועלכע מען האָט באַזאָרגט מיט היי און וואַסער און צוגעבונדען צו די גראַטעס פֿון קלויסטער, און האָט זיך צערשטרייט איבערן דאָרף צו זוכען „גליק," ווי דער שטייגער איז. די סאָלדאַטען האָבען זיך געמאַכט „פּאַניע-בראַט," מיט די מיידלאַך און יונגע ווייבלאַך, און איבערן גאַס האָט זיך באַלד צעגאָסען אַ שטראָם פֿון יונגע, האַרציג-געזונטע געלעכטערס.

(אין אונגאַרן [illegible])

איך און מיין פֿריינד טעפּער זיינען געווען צופֿיעל איבעראַשט און באַצויבערט פֿון דאָרף און זיין נאַטור פּראַכט און האָבען זיך געלאָזען איבערן גאַס מעהר באַוואונדערנדיג די „גן עדן סצענעריע" ווי דענקענדיג וועגען „גליק."

אָפּשטעלענדיג זיך פֿאַר אַ גאָרטען, וועמעס גוט געפֿלעגטע ביימער האָבען זיך געבויגען אונטער אַן אונגעוועהנליך שווערער לאַסט פֿון פֿרוכט, האָב איך פֿון דערווייטענס באַמערקט אַ פֿיגור אין אָרימע צעריסענע פּויערשע קליידער, וועלכע האָט זיך לאַנגזאַם באַוועגט אויפֿן שאָסיי אין דער ריכטונג צו אונז צו.

די איינגעבויגענקייט פֿון דער פֿיגור און איהרע שלייכענדע ווי ניט זיכערע שריט האָבען געצויגען מיין אויפֿמערקזאַמקייט, און איך רוף זיך פּלוצלונג אָפּ צו מיין פֿריינד:

„וואָס וועטסטו, טעפּער, אַז דאָרט געהט אַ איד?"

~~טעפּער האָט אַן אויגענבליק באַטראַכט די פֿיגור און האָט זיך צולאַכט.~~

~~„אפֿשר זיינען מיר גאָר ניט אין פּיאַדאָווקאַ, אין דער קלויסטער דאָרט איז גאָר די באַרדיטשעווער גרויסע שול," האָט ער איראָניש באַמערקט.~~

~~איך האָב קיין נאָטיץ ניט גענומען פֿון טעפּערס איראָנישער באַמערקונג, ווייל נאָך~~ די פֿיגור איז נאָהענטער צו אונז צוגעקומען איז מיין ~~[illegible]~~ רשעה ביי מיר אַלץ מעהר געוואָרען אַ געוויסהייט.

ווען די פֿיגור איז פֿאַר אונז פֿאַרבייגעגאַנגען, רוף איך זיך אָן בקול:

„אַ גוטען אָוועגט אייך, פֿעטער! איהר זענט אַ היגער?"

די פֿיגור איז אַווילע שטעהן געבליבען, ווי איבעראַשט און צומישט, און האָט נאַכהער אָנגעפֿאַנגען צו שפּרייזען האַסטיגער.

„שרעקט זיך ניט; מיר זיינען אויך אידען!" האָב איך איהר נאָכגעשריען.

די פֿיגור האָט זיך אָפּגעשטעלט און צוגעהענדיג נאָכהער צו מיר האָט זי אַרויפֿלעגענדיג איהר האַנד אויף מיין מויל שטיל און דערשראָקען געזאָגט:

„שאַ, שרייט ניט אַזוי! איך וויל ניט אַז זיי זאָלען וויסען"...

טעפּער און איך זיינען געבליבען שטעהן ווי צוגעשמידט און האָבען קיין אויג ניט אַראָפּגענומען פֿון דעם אידישען מוזשיק און זיין אָרימער קליידונג, וועלכע, צוזאַמען מיט דעם טיפֿען טרויער וואָס איז געווען אויסגעגאָסען אויף זיין אויסגעמוטשעטע פּנים, איז געווען אַ שאַרפֿער קאָנטראַסט צו דער רייכער גליקזעליגקייט פֿון אַרום.

„איהר קוקט מיך אָן," האָט די פֿיגור אָנגעפֿאַנגען פֿאַרשטעהענדיג דעם שטום פֿרעגענדען שטוינען פֿון אונזערע פּנימער, „די מעשה איז אַ קורצע און אַ טרויעריגע. איך אַליין שטאַם פֿון דער אידישער קאָלאָניע ג..., אַ וויאָרסט צעהן פֿון דאַנען. געווען קאָלאָניסטען פֿון דורי דורות און זיך געלעבט בשלום. נו, זיינען געקומען די גליקליכע נייע צייטען. האָבען זיי צוערשט ביי אונז די ביסעל אָרימקייט אַוועקגענומען און נאַכהער האָט מען אונז אויסגעשחטען. די ביסעל וואָס זיינען געבליבען זיינען זיך צולאָפֿען און די אַרומיגע פּויערן האָבען זיך צוטיילט מיט אונזער ערד. אַ גוטער אַרבעטער בין איך, נו, האָב איך זיך פֿאַרשטעלט פֿאַר אַ חלאָפּ און איצט אַרבעט איך דאָ, מילא, אַבי עס איז דאָ צו עסען און מען איז זיכער מיטן לעבען...אָבער שאַ! זיי טאָרען דאָס ניט וויסען...עס איז אַ סברה רוצחים האָבען געהאַט אַ יד אין אונזער אונגליק."

„זענט איהר דאָ אַליין?" האָב איך געפֿרעגט.

ש. שוואַרצבאַרד.

72438

פֿון מיין מלחמה טאָגבוך.

—):(—

א אויך אונטער 13

~~אַ גן עדן התחתון.~~

ווען מיר זיינען אַריין אין פּיאַדאָווקאַ איז אונז ממש ליכטיג געוואָרען אין די אויגען.

ענדליך אַמאָל אַ דאָרף וואָס טראָגט ניט אויף זיך דעם נידערגעשלאָגענעם און נידערשלאָגענדען איינדרוק פֿון אַ גרויען ענדלאָזן מאָנאָטאָנעם לעבען אין דחקות און גייסטיגע און קערפּערליכע פֿאַרשקלאַפֿונג, ווי עס האָבען געטראָגען אויף זיך די הונדערטער דערפֿער, דורך וועלכע מיר האָבען מאַרשירט און וועלכע האָבען זיך אונז שוין אַזוי צוגעגעסען אַז ~~מיר האָבען ביסלעכווייז אפֿילו פֿאַרלוירען די סימפּאַטיע מיט די וועמען דער גורל האָט פֿאַרמשפּט אָפּצולעבען זייערע יאָהרען אין אַ צושטאַנד וואָס קומט אויס פֿאַר דער דענקענדען מענש צו זיין אַסך ערגער ווי דער גיהנום אין זיין פֿאַרבענרייכסטער שילדערונג~~. ווי אַ מדבר-מיראַזש איז פֿאַר אונזערע אויגען פּלוצלונג אויפֿגעטויכט דער גרויסער שעהנער דאָרף וואָס האָט זיך אויסגעצויגען אויף ביידע זייטען פֿון שאָסיי הינטער צוויי געדיכטע רייהען פֿון הויכע טאָפּאָליעס, מיט זייער געשמאַקפֿול באַקוועם געבויטע ווייסע הייזער-ווילאַס איינגעזעצט ווי דימאַנטען אין גרויסע גוט געפֿלעגטע פֿרוכט און בלומען גערטענס, ~~מיט זיין גרויסען שעהנעם קלויסטער וואָס וואָלט געווען אַ צירונג פֿאַר אַ מיטעלגרויסע אייראָפּעאישע שטאָדט~~ און מיט אַ הערליכער פֿאַרבענפּרעכטיגער נאַטור פּאַנאָראַמאַ פֿון באַרג און טאָל און טייך רינגס אַרום. אַ דאָרף וואָס האָט מעהר דערמאָהנט אָן די גאָרטען-שטעדט פֿון מערב אייראָפּאַ ווי אָן אַ רוסישען

„יאָ, גאַנץ אַליין. מעהר ווי זיך אַליין האָב איך איצט ניט, און עס טויג ניט אַז דאָ זאָלען זיין נאָך אידען. איהר פֿאַרשטעהט?"...

מיר האָבען זיך אָפּגעזעגענט מיטן איד און האָבען זיך שטום צוריקגעקעהרט צום קלויסטער, וואו אונזערע פֿערד האָבען רוהיג געקייט וויער היי. די לעצטע שטראַהלען פֿון דער זון האָבען אונזערע אויגען געשטאָכען ווי מיט מעסערס און דער הילכיגער געלעכטער פֿון די מיידלאַך אין ווייבלאַך האָט אין אונזערע אויערן געקלונגען ווי אַ טייפֿעלשע איראָניע אויף גאָט און די „שעהנע" וועלט זיינע.

אין הימעל האָבען זיך אָנגעצונדען שטערענדלאַך, וועלכע האָבען שעלמיש-לוסטיג צו אונז געוואונקען, [illegible] ~~מיר האָבען קיין נאָטיץ ניט גענומען, און~~ אויסציהענדיג זיך אויף אונזערע פלאַשטשעס אויפֿן גראָז זיינען מיר געלעגען און לאַנג געטראַכט, ענדלאָז ציעללאָז געטראַכט. אין מיינע אויערן האָבען הינטער איינאַנדער געקלונגען די שטילע אומעטיגע טענער פֿון דער תוכחה...

~~מיר זיינען געווען פֿראָה ווען עס האָט אָנגעהויבען צו טאָגען און אונזער אָטריאַד האָט פֿאַרלאָזען דעם גן עדן התחתון וואָס מיר האָבען געמיינט אַז מיר האָבען דאָ געפֿונען... טעפּער און איך זיינען געריטען שטום, אָהן אַ געדאַנק און אָהן אַ קללה...~~

פֿאַרלאַג „גאָלאָס טרודאַ".

—)::(—

דער פֿאַרלאַג „גאָלאָס טרודאַ" בעט אונז צו פֿאַרעפֿענטליכען דעם פֿאָלגענדען אויפֿרוף:

ליבער חברים! —דער פֿאַרלאַג פֿון דעם אַנאַרכאָ-סינדיקאַליסטישען פֿאַרבאַנד „גאָלאָס טרודאַ" (מאָסקוואַ און פּעטראָגראַד) האָט באַשלאָסען צוטרעטען צו דער אַרויסגאַבע, דאָ הינ, פֿון אַ רייהע ביכער, וועלכע ער האָט שוין אַרויסגעגעבען אָדער וועלכע ער גיט איצט אַרויס אין רוסלאַנד, כדי צו באַפֿרידיגען דעם באַדאַרף אין אויסלאַנד פֿון אַנאַרכיסטישע ליטעראַטור. צוויי אומשטענדען האָבען אַרויסגערופֿען דיזע נויטווענדיגקייט: ערשטענס, דאָס וואָס עס איז זעהר שווער אַרויסצופֿיהרען דיזע ביכער פֿון רוסלאַנד, ווייל דער קאָמיסאַריאַט פֿאַרן אויסען-האַנדעל וויל דעם פֿאַרלאַג ניט געבען די נויטיגע ערלויבעניש, און צווייטענס, ווייל די צאָהל פֿון עקזעמפּלאַרען (20—10 טויזענד) וואָס ווערען איצט געדרוקט אין רוסלאַנד איז אַזוי קליין פֿאַר דעם באַדאַרף פֿון רוסלאַנד גופא אַז עס איז אונמעגליך צו עקספּאָרטירען קיין אייראָפּאַ און אַמעריקאַ גענוג אויף צו באַפֿרידיגען דעם פֿאַרלאַנג פֿון דער דאָרטיגער רוסישער אַרבעטערשאַפֿט. עס איז דערפֿאַר באַשלאָסען געוואָרען צו גרינדען אין בערלין אַ אָפּטיילונג פֿון פֿאַרלאַג „גאָלאָס טרודאַ." די אָפּטיילונג האָט זיך פֿאַרשטענדיגט מיט דער דייטשער סינדיקאַליסטישער אָרגאַניזאַציע (פֿרייע אַרבייטער אוניאָן דייטשלאַנדס) אַז זי זאָל איבערנעמען די טעכנישע זייט פֿון איבערדרוקען די פּובליקאַציעס פֿון „גאָלאָס טרודאַ" און די גאַנצע קאָרעספּאָנדענץ אין שייכות מיטן פֿאַרלאַג.

עס ווערט בעאַבזיכטיגט צו פֿאַרעפֿענטליכען צוערשט באַקונין׳ס וידוי מיט אַן אויספֿיהרליכער הקדמה און צאָהלרייכע ווערטפֿולע באַמערקונגען פֿון מ. נעטלוי. דאָס בוך וועט ענטהאַלטען איבער 200 זייטען. נאַכהער וועלען ערשיינען: קראָפּאָטקין׳ס זיטליכקייט און גערעכטיגקייט, די מאָדערנע וויסענשאַפֿט און דער אַנאַרכיזם, דיעטיק (זיין גרויס נאָך אונפֿאַרעפֿענטליכט ווערק) און זיינע אַנדערע שריפֿטען, וועלכע דער „גאָלאָס טרודאַ" האָט אַרויסגעגעבען אין רוסלאַנד; באַקונין׳ס געקליבענע שריפֿטען אין 5 בענדער; מאַלאַטעסטאַ׳ס און עליזיי רעקליו׳ס שריפֿטען; פּוזשע און פּאַטאָ׳ס ווי מיר וועלען מאַכען די רעוואָלוציע (מיט קראָפּאָטקין׳ס הקדמה); דזשיימס גיליאָם׳ס אינטערנאַציאָנאַלען (אין 4 בענדער), קאַרל מאַרקס און דער אינטערנאַציאָנאַל.

אַזוי ווי די נידעריגע רוסישע וואַלוטע גיט ניט די מעגליכקייט אויסצוניצען די מיטלען פֿון פֿאַרבאַנד „גאָלאָס טרודאַ" פֿאַר די אַרויסגאַבע פֿון אַנאַרכיסטישע און אַנאַרכאָ-סינדיקאַליסטישע ליטעראַטור אין אויסלאַנד זיינען מיר געצוואונגען צו זוכען סובסקריבענטען אויף דיזע פּובליקאַציעס. די גענאָסען וואָס וועלען איינצאָלען 5 דאָלאַר אָדער 50 פֿראַנק אָדער 20 שילינג באַקומען צו איין עקזעמפּלאַר פֿון דיזע ביכער (ביז די צוגעשיקטע סומע וועט ערשעפּט זיין) מיט אַ דריטעל ווייניגער פֿון פֿאַרקויפֿספּרייז. אויף דיזע אופֿן וועט דער פֿאַרלאַג קאָנען אונאונטערבראָכען אָנגעהן מיט דער אַרבעט, און די סובסקריבענטען וועלען האָבען די ביכער פֿיעל ביליגער.

דער פֿאַרלאַג „גאָלאָס טרודאַ" און „דער סינדיקאַליסט" ווענדען זיך צו אַלע גענאָסען אין אויסלאַנד און מאַכען זיי אויפֿמערקזאַם אַז די אַרויסגאַבע פֿון רוסישע אַנאַרכיסטישע ליטעראַטור אין אויסלאַנד וועט ניט נאָר פֿאַרברייטען דעם באָדען פֿאַר די פּראָפּאַגאַנדאַ פֿון אונ-

שייכות מיט דער רוסישער רעוואָלוציע.

מיר גיבען דאָ איבער אַ רעכענונג פֿון די ערהאַלטענע און אויסגעגעבענע געלדער:

ליסטען 32, 34, 35, 36 געזאַמעלט ביי טאָבאָוויטש	£ 2	6	4
ליסט 9 געזאַמעלט ביי קוקס		9	0
„ 33 „ „ מאַרקס	1	16	0
„ 18 „ „ שניידערמאַן		11	6
דאָניישיאָנס: געזאַמעלט פֿון טאָבאָוויטש	2	0	0
דורכן אַרב. פֿר.		9	0
לאַזאַרעף, ראָטשעסטער		6	8
ראָזעלאָווסקי, קאַרדיף		7	0
	8	6	6
שוין קוויטירט אין אַרב. פֿר.	26	9	11
טאָטאַל	34	16	5
אויסגעגעבען ביז איצט	23	16	3
אין קאַסע	11	0	2

מיר בעטען אַלע קאַמעראַדען באַשטעלונגען און געלד צו אַדרעסירען צו דער גרופּע אויף פֿאָלגענדער אַדרעס:

H. Potashnik, 163, Jubilee Street,
London, E. 1.

אַלע גענאָסען זיינען איינגעלאַדען צו קומען דיזען זונטאַג, 2טען יולי, אין קלוב, 62 פֿילדגייט סטריט, אום 8.30 אָבענדס צו אַ

דיסקוסיאָן,

וואו גענאָסע י. אייזענסטאָן וועט ערעפֿענען אַ דיסקוסיע אויף דער טהעמאַ: „די וויכטיגקייט פֿון אָרגאַניזאַציאָן".

[1933]

ש. שווארצבארד.

פֿון מיין מלחמה טאגבוך.

2439

III.

א גן עדן התחתון.

ווען מיר זיינען אַריין אין פּיאַדאָווקאַ איז אונז ממש ליכטיג געוואָרען אין די אויגען.

ענדליך אַמאָל א דאָרף וואָס טראָגט ניט אויף זיך דעם נידערגעשלאָגענעם און נידערשלאָגענדען איינדרוק פֿון אַ גרויען ענדלאָזן מאָנאָטאָנעם לעבען אין דחקות און גייסטיגע און קערפּערליכע פֿאַרשקלאַפֿונג, ווי עס האָבען געטראָגען אויף זיך די הונדערטער דערפֿער, דורך וועלכע מיר האָבען מאַרשירט און וועלכע האָבען זיך אונז שוין אַזוי צוגעגעסען אַז מיר האָבען ביסלעכווייז אפילו פֿאַרלוירען די סימפּאַטיע מיט די וועמען דער גורל האָט פֿאַרמשפּט אָפּצולעבען זייערע יאָהרען אין אַ צושטאַנד וואָס קומט אויס פֿאַר דער דענקענדען מענש צו זיין אַסך ערגער ווי דער גוהנם אין זיין פֿאַרבענרייכסטער שילדערונג. ווי אַ מדבר-מיראַזש איז פֿאַר אונזערע אויגען פלוצלונג אויפֿגעטויכט דער גרויסער שעהנער דאָרף וואָס האָט זיך אויסגעצויגען אויף ביידע זייטען פֿון שאָסיי הינטער צוויי געדיכטע רייהען פֿון הויכע טאָפּאַליעס, מיט זיינע געשמאַקפֿול באַקוועם געבויטע ווייסע הייזער-ווילאַס איינגעזעצט ווי דימאַנטען אין גרויסע גוט געפֿלעגטע פֿרוכט און בלומען גאָרטענס, מיט זיין גרויסען שעהנעם קלויסטער וואָס וואָלט געווען אַ צירונג פֿאַר אַ מיטעל-גרויסע אויעזדנע שטאָדט און מיט אַ הערליכער פֿאַרבענפּרעכטיגער נאַטור פּאַנאָראַמאַ פֿון באַרג און טאָל און טייך רינגס אַרום. אַ דאָרף וואָס האָט מעהר דערמאָהנט אָן די גאָרטען-שטעדט פֿון מערב אייראָפּאַ ווי אָן אַ רוסישען דאָרף און וואָס איז אונז ערשינען ווי אַ פֿאַרווירקליכונג פֿון די צוקונפֿט חלומות מיט וועלכע מיר האָבען געלעבט און פֿאַר וועלכע מיר זיינען יעדען אויגענבליק געווען באַרייט צו פֿאַרגיסען אונזער לעצטען טראָפּען בלוט.

עס איז שוין געווען פֿאַרנאַכט און אַ ים פֿון ליכט האָט זיך צוגאָסען פֿון שפּיץ קלויסטער איבער די ווייסע הייזער, וועלכע האָבען אויסגעזעהן ווי ווייסע פֿלעקען אויף דעם באַצויבערנדען דופֿטיגען טעפּיך, וואָס די נאַטור האָט ווי בכיוון אויסגעשפּרייט פֿאַר אונזערע מאַטע גלידער, און האָט באַרייכערט די פֿאַרבען-פּראַכט און די אידיליע פֿונם אָרט. די גאַס איז געווען באַלעבט פֿון גוט געקליידעטע קינדער און מיידלאַך, וועלכע די נייגער האָבען געטריבען צו באַטראַכטען די נייע אורחים, און אויף די גאַניקעס זיינען געזעסען די בעלי בתים און געזופּט טיי מיט אַ געמאַכטער גלייכגילטיגקייט און רוה.

אונזער אָטריאַד האָט פֿאַרשטאַנען אַז דאָ איז אַן אָרט וואו מען וועט זיך קאָנען גוט אויסרוהען אַ נאַכט און אַגב אויך גוט אָפּעסען, און חברה האָט זיך באַלד אַראָפּגעכאַפּט פֿון די פֿערד, וועלכע מען האָט באַזאָרגט מיט היי און וואַסער און צוגעבונדען צו די גראַטעס פֿון קלויסטער, און האָט זיך צערשטרייט איבערן דאָרף צו זוכען „גליק,“ ווי דער שטייגער איז. די סאָלדאַטען האָבען זיך געמאַכט „פּאַניע-בראַט,“ מיט די מיידלאַך און יונגע ווייבלאַך, און איבערן גאַס האָט זיך באַלד צעגאָסען אַ שטראָם פֿון יונגע, האַרציג-געזונטע געלעכטערס.

איך און מיין פֿריינד טעפּער זיינען געווען צופֿיעל איבעראַשט און באַצויבערט פֿון דאָרף און זיין נאַטור פּראַכט און האָבען זיך געראָזען איבערן גאַס מעהר באַוואונדערנדיג די „גן עדן סצענעריע“ ווי דענקענדיג וועגען „גליק.“

אָפּשטעלענדיג זיך פֿאַר אַ גאָרטען, וועמעס גוט געפֿלעגטע ביימער האָבען זיך געבויגען אונטער אַן אומגעוועהנליך שווערער לאַסט פֿון פֿרוכט, האָב איך פֿון דערווייטענס באַמערקט אַ פֿיגור אין אָרימע צעריסענע פּויערשע קליידער, וועלכע האָט זיך לאַנגזאַם באַוועגט אויפֿן שאָסיי אין דער ריכטונג צו אונז צו.

די איינגעבויגענקייט פֿון דער פֿיגור און איהרע שלייכענדע ווי ניט זיכערע שריט האָבען געצויגען מיין אויפֿמערקזאַמקייט, און איך רופֿ זיך פלוצלונג אָפּ צו מיין פֿריינד:

„וואָס וועטסטו, טעפּער, אַז דאָרט געהט אַ איד?“

טעפּער האָט אַן אויגענבליק באַטראַכט די פֿיגור און האָט זיך צולאַכט.

„אפשר זיינען מיר גאָר ניט אין פּיאַדאָווקאַ, און דער קלויסטער דאָרט איז גאָר די באַרדיטשעווער גרויסע שול,“ האָט ער איראָניש באַמערקט.

איך האָב קיין נאָטיץ ניט גענומען פֿון טעפּערס איראָנישער באַמערקונג, ווייל וואָס די פֿיגור איז נאָהענטער צו אונז צוגעקומען איז מיין פֿאַרמוטונג ביי מיר אַלץ מעהר געוואָרען אַ געוויסהייט.

ווען די פֿיגור איז פֿאַר אונז פֿאַרבייגעגאַנגען, רופֿ איך זיך אָן בקול:

„אַ גוטען אָוועגט אייך, פֿעטער! איהר זענט אַ היגער?“

די פֿיגור איז אַווײלע שטעהן געבליבען, ווי איבעראַשט און צומישט, און האָט נאַכהער אָנגעפֿאַנגען צו שפּרייזען האַסטיגער.

„שרעקט זיך ניט; מיר זיינען אויך אידען!“ האָב איך איהר נאָכגעשריען.

די פֿיגור האָט זיך אָפּגעשטעלט און צוגעהענדיג נאָבהער צו מיר האָט זי אַרויפֿלעגענדיג איהר האַנד אויף מיין מויל שטיל און דערשראָקען געזאָגט:

„שאַ, שרייט ניט אַזוי! איך וויל ניט אַז זיי זאָלען וויסען“...

טעפּער און איך זיינען געבליבען שטעהען ווי צוגעשמידט און האָבען קיין אויג ניט אַראָפּגענומען פֿון דעם אידישען מוזשיק און זיין אָרימער קליידונג, וועלכע, צוזאַמען מיט דעם טיפֿען טרויער וואָס איז געווען אויסגעגאָסען אויף זיין אויסגעמוטשעט פּנים, איז געווען ווי אַ שאַרפֿער קאָנטראַסט צו דער רייכער גליקזעליגקייט פֿון אַרום.

„איהר קוקט מיך אָן,“ האָט די פֿיגור אָנגעפֿאַנגען פֿאַרשטעהענדיג דעם שטום פֿרעגענדען שטוינען פֿון אונזערע פּנימער. „די מעשה איז אַ קורצע און אַ טרויעריגע. איך אַליין שטאַם פֿון דער אידישער קאָלאָניע ג...., אַ וויאָרסט צעהן פֿון דאַנען. געווען קאָלאָניסטען פֿון דורי דורות און זיך געלעבט בשלום. נו, זיינען געקומען די גליקליכע נייע צייטען. האָבען זיי צוערשט ביי אונז די ביסעל אָרימקייט אַוועקגענומען און נאַכהער האָט מען אונז אויסגעשחטען. די ביסעל וואָס זיינען געבליבען זיינען זיך צולאָפֿען און די אַרומיגע פּויערן האָבען זיך צוטיילט מיט אונזער ערד. אַ גוטער אַרבעטער בין איך, נו, האָב איך זיך פֿאַרשטעלט פֿאַר אַ חלאָפּ און איצט אַרבעט איך דאָ. מילא, אַבי עס איז דאָ צו עסען און מען איז זיכער מיטן לעבען...אָבער שאַ! זיי טאָרען דאָס ניט וויסען...עס איז אַ סברה רוצחים האָבען געהאַט אַ יד אין אונזער אונגליק.“

„זענט איהר דאָ אַליין?“ האָב איך געפֿרעגט.

„יאָ, גאַנץ אַליין, מעהר ווי זיך אַליין האָב איך איצט ניט, און עס טויג ניט אַז דאָ זאָלען זיין נאָך אידען. איהר פֿאַרשטעהט ?״...

מיר האָבען זיך אָפּגעזעגענט מיטן איד און האָבען זיך שטום צוריקגעקעהרט צום קלויסטער, וואו אונזערע פֿערד האָבען רוהיג געקייט זייער היי. די לעצטע שטראַהלען פֿון דער זון האָבען אונזערע אויגען געשטאָכען ווי מיט מעסערס און דער הילכיגער געלעכטער פֿון די מיידלאַך און ווייבלאַך האָט אין אונזערע אויערן געקלונגען ווי אַ טייפֿעלשע איראָניע אויף גאָט און די „שעהנע״ וועלט זיינע.

אין הימעל האָבען זיך אָנגעצונדען שטערענדלאַך, וועלכע האָבען שעלמיש-לסוטיג צו אונז געוואונקען, אָבער מיר האָבען קיין נאָטיץ ניט גענומען, און אויסציהענדיג זיך אויף אונזערע פלאַשטשעס אויפֿן גראָז זיינען מיר געלעגען און לאַנג געטראַכט, ענדלאָז ציעללאָז געטראַכט. אין מיינע אויערן האָבען הינטער איינאַנדער געקלונגען די שטילע אומעטיגע טענער פֿון דער תוכחה...

מיר זיינען געווען פֿראָה ווען עס האָט אָנגעהויבען צו טאָגען און אונזער אָטריאַד האָט פֿאַרלאָזען דעם גן עדן התחתון וואָס מיר האָבען געמיינט אַז מיר האָבען דאָ געפֿונען... טעפער און איך זיינען געריטען שטום, אָהן אַ געדאַנק און אָהן אַ קללה...

פֿאַרלאַג „גאָלאָס טרודאַ״.

—)::(—

דער פֿאַרלאַג „גאָלאָס טרודאַ״ בעט אונז צו פֿאַרעפֿענטליכען דעם פֿאָלגענדען אויפֿרוף:

ליבער חברים!—דער פֿאַרלאַג פֿון דעם אַנאַרכאָ-סינדיקאַליסטישען פֿאַרבאַנד „גאָלאָס טרודאַ״ (מאָסקווא און פּעטראָגראַד) האָט באַשלאָסען צוטרעטען צו דער אַרויסגאַבע, דאָ היע, פֿון אַ רייהע ביכער, וועלכע ער האָט שוין אַרויסגעגעבען אָדער וועלכע ער גיט איצט אַרויס אין רוסלאַנד, כדי צו באַפֿרידיגען דעם באַדאַרף אין אויסלאַנד פֿון אַנאַרכיסטישע ליטעראַטור. צוויי אומשטענדען האָבען אַרויסגערופֿען דיזע נויטווענדיגקייט: ערשטענס, דאָס וואָס עס איז זעהר שווער אַרויסצופֿיהרען דיזע ביכער פֿון רוסלאַנד, ווייל דער קאָמיסאַריאַט פֿאַרן אויסען-האַנדעל וויל דעם פֿאַרלאַג ניט געבען די נויטיגע ערלויבעניש, און צווייטענס, ווייל די צאָהל פֿון עקזעמפּלאַרען (10—20 טויזענד) וואָס ווערען איצט געדרוקט אין רוסלאַנד איז אַזוי קליין פֿאַר דעם באַדאַרף פֿון רוסלאַנד גופא אַז עס איז אונמעגליך צו עקספּאָרטירען קיין אייראָפּאַ און אַמעריקאַ גענוג אויף צו באַפֿרידיגען דעם פֿאַדלאַנג פֿון דער דאָרטיגער רוסישער אַרבעטערשאַפֿט.

עס איז דערפֿאַר באַשלאָסען געוואָרען צו גרינדען אין בערלין אַ אָפּטיילונג פֿון פֿאַרלאַג „גאָלאָס טרודאַ.״ די אָפּטיילונג האָט זיך פֿאַרשטענדיגט מיט דער דיישער סינדיקאַליסטישער אָרגאַניזאַציע (פֿרייע אַרבייטער אוניאָן דייטשלאַנדס) אַז זי זאָל איבערנעמען די טעכנישע זייט פֿון איבערדרוקען די פּובליקאַציעס פֿון „גאָלאָס טרודאַ״ און די גאַנצע קאָרעספּאָנדענץ אין שייכות מיטן פֿאַרלאַג.

עס ווערט בעאַבזיכטיגט צו פֿאַרעפֿענטליכען צוערשט באַקונין׳ס וידוי מיט אַן אויספֿיהרליכער הקדמה און צאָהלרייכע ווערטפֿולע באַמערקונגען פֿון מ. נעטלוי. דאָס בוך וועט ענטהאַלטען איבער 200 זייטען. נאָכהער וועלען ערשיינען: קראָפּאָטקין׳ס זיטליכקייט און גערעכטיגקייט, די מאָדערנע וויסענשאַפֿט און דער אַנאַרכיזם, דיעטיק (זיין גרויס נאָך אונפֿאַרעפֿענטליכט ווערק) און זיינע אַנדערע שריפֿטען, וועלכע דער „גאָלאָס טרודאַ״ האָט אַרויסגעגעבען אין רוסלאַנד; באַקונין׳ס געקליבענע שריפֿטען אין 5 בענדער; מאַלאַטעסטאַ׳ס און עליזיי רעקליו׳ס שריפֿטען; פּוזשע און פּאַטאָ׳ס ווי מיר וועלען מאַכען די רעוואָלוציע (מיט קראָפּאָטקין׳ס הקדמה); דזשיימס גיליאָם׳ס אינטערנאַציאָנאַלען (אין 4 בענדער), קאַרל מאַרקס און דער אינטערנאַציאָנאַל.

אַזוי ווי די נידעריגע רוסישע וואַלוטע גיט ניט די מעגליכקייט אויסצוניצען די מיטלען פֿון פֿאַרבאַנד „גאָלאָס טרודאַ״ פֿאַר די אַרויסגאַבע פֿון אַנאַרכיסטישע און אַנאַרכאָ-סינדיקאַליסטישע ליטעראַטור אין אויסלאַנד זיינען מיר געצוואונגען צו זוכען סובסקריבענטען אויף דיזע פּובליקאַציעס. די גענאָסען וואָס וועלען איינצאָלען 5 דאָלאַר אָדער 50 פֿראַנק אָדער 20 שילינג באַקומען צו איין עקזעמפּלאַר פֿון דיזע ביכער (ביז די צוגעשיקטע סומע וועט ערשעפּט זיין) מיט אַ דריטעל ווענינער פֿון פֿאַרקויפֿספּרייז. אויף דיזע אופֿן וועט דער פֿאַרלאַג קאָנען אונאונטערבראָכען אָנגעהן מיט דער אַרבעט, און די סובסקריבענטען וועלען האָבען די ביכער פֿיעל ביליגער.

דער פֿאַרלאַג „גאָלאָס טרודאַ״ און „דער סינדיקאַליסט״ ווענדען זיך צו אַלע גענאָסען אין אויסלאַנד און מאַכען זיי אויפֿמערקזאַם אַז די אַרויסגאַבע פֿון רוסישע אַנאַרכיסטישע ליטעראַטור אין אויסלאַנד וועט ניט נאָר פֿאַרברייטען דעם באָדען פֿאַר די פּראָפּאַגאַנדאַ פֿון אונ-

מיר גיבען דאָ איבער אַ רעכענונג פֿון די ערהאַלטענע און אויסגעגעבענע געלדער:

ליסטען 32, 34, 35, 36 געזאַמעלט

ביי טאָבאָוויטש	£ 2	6	4
ליסט 9 געזאַמעלט ביי קוקס		9	0
„ 33 „ „ מאַרקס	1	16	0
„ 18 „ „ שניידערמאַן		11	6
דאָניישיאָנס: געזאַמעלט פֿון טאָבאָוויטש	2	0	0
דורכן אַרב. פֿר.		9	0
לאַזאַרעף, ראָטשעסטער		6	8
ראָזעלאָווסקי, קאַרדיף		7	0
	8	6	6
שוין קוויטירט אין אַרב. פֿר.	26	9	11
טאָטאַל	34	16	5
אויסגעגעבען ביז איצט	23	16	3
אין קאַסע	11	0	2

מיר בעטען אַלע קאַמעראַדען באַשטעלונגען און געלד צו אַדרעסירען צו דער גרופּע אויף פֿאָלגענדער אַדרעס:

H. Potashnik, 163, Jubilee Street,
London, E. 1.

אַלע גענאָסען זיינען איינגעלאַדען צו קומען דיזען זונטאַג, 2טען יולי, אין קלוב, 62 פֿילדגייט סטריט, אום 8.30 אָבענדס צו אַ

דיסקוסיאָן,

וואו גענאָסע י. אייזענסטאָן וועט ערעפֿענען אַ דיסקוסיע אויף דער טהעמאַ: „די וויכטיגקייט פֿון אָרגאַניזאַציאָן״.

קערפּער ווי אין אַ העפּטיגן פיבער, יענעם האָט די מורא אַזוי באַטויבט אַז ער איז גייסטיג שוין געווען טויט און האָט שטומפּזיניג און אינטערעסע לאָז, ווי ניט אים מיינט מען, אינגאונטערבראָכן פיקסירט זיין בליק אויפן „ווענטל", אַ דריטער האָט בויאַנעוועט און געשאָטן מיט אונמעכטיגע „טויטע" קללות, אַ פערטער האָט זיך דערמאָנט אַן דער היים, טאַטע-מאַמע, ווייב און קינדערלאַך, און האָט געגאָסן מיט טרערן אָדער געכליפּעט, אַ פינפטער איז געשטאַנען רואיג און געלאַסן און זיך געמאַכט זיין חשבון הנפש...

פלוצלונג איז ער אַרויסגעטראָטן פון דער שערענגע, אַ מיטלהויכער אָבער ברייטער און פעסטער בחור—אין אונזער אָטריאַד האָט מען אים גערופן שמשון הגבור,— און פאַרקאַשערנדיג די אַרבעל האָט ער זיך אָנגערופן צו די אַנדערע:

„חברים! שטאַרבן מוזן מיר דאָך סיי ווי סיי; אונזער גורל איז שוין געחתמעט; אָבער פאַרוואָס זאָל דאָס זיי אָנקומען אַזוי לייכט? זאָלן די הינט טייער באַצאָלן פאַר אונזערע לעבענס!"

ער האָט ניט געוואַרט אויף קיין ענטפער און מיט אַ פלינקן שפרונג איז ער שוין געווען אין דעם רעדל הייַדאַמאַקעס, וועלכע האָבן זיך מכין געווען צו דער שטיקל „אַרבעט" און זיינען דערווייל געזעסן און געמיטלאַך געוויכערט און געטרונקען.

צוויי פון זיי האָט ער מיט די הענט דערשטיקט, אַ דריטן די לונגען אָפּגעשלאָגן, אַ פערטן די אויגן אַרויסגעריסן, אַ פינפטן אַן אויער אָפּגעביסן און אַזוי ווייטער, ביז ער איז געפאַלן צעהאַקט אויף שטיקלאַך פון די היידאַמאַצקע שאַשקעס.

די זיבעצן זיינען געבליבן ווי פאַרשטיינערט ריכטענדיג זייער גאַנצע אויפמערקזאַמקייט אויף דעם מענטשן-קנויל וואָס האָט זיך געהאַלטן אין איין וויקלען זיך און קייקלען זיך, מיט ווילדע געשרייען און קללות אין קרעכצן.

ווען די „סוואַלקע" האָט זיך געענדיגט איז דער יונגער אָפיצירל פון די היידאַמאַקעס געשטאַנען און געדרעהט זיינע שוואַרצע לאַנגע וואָנצעס און קוקענדיג אויף דעם צעהאַקטן „שמשון הגבור" האָט ער זיך אָפּגערופן:

„אָט, אַ יידישע מאָרדע, אָבער אַ מאָלאָדיעץ"!..

———

·V

ווען אַ וואָרעם קרימט זיך.

ער איז געלעגן איינער אַליין, אַ געפאַנגענער און שווער פאַרוואונדעטער, אויף אַ שטיק פעלד הינטערן וואָקזאַל.

די אויגן זיינען ביי אים געווען מיט בלוט פאַרלויפן; די ווינקלען פון זיין מויל האָבן זיך געצויגן צוויי שנורן פון טונקל-רויטע פאַרגליווערטע בלוט, און ער איז געלעגן איינזאַם און אַליין, אַליין מיט זיינע ברענענדע קערפּערלאַכע שמערצן, וועלכע פלעגן אים פון צייט צו צייט אויפדרעהען ווי אַ וואָרעם און אַליין מיט זיינע זעלישע יסורים וועלכע ווער ווייסט צו זיי זיינען ניט געווען נאָך פיל שאַרפער אין ברענענדער. זיינע בלוטיגע מוראדיגע אויגן האָבן שטאַר געקוקט אין דער אונענדלאַכקייט: אפשר, אפשר וועט פון דאָרט קומען זיין רעטונג!..

אַ יונגער קאַזאַק איז פאַרבייגעגאַנגען פאָרענדיג און קנאַלענדיג מיט זיין נאַגאַיקע.

„שטעה אויף, זשיד!" האָט ער אַ געשריי געטאָן באַמערקענדיג דער פאַרוואונדעטן געפאַנגענעם און אים מכבד געווען מיט אַ העפּטיגן שמיץ פון זיין נאַגאַקע.

דער פאַרוואונדעטער האָט זיך אויפגעכאַפּט ווי פון אַ טיפן שלאָף און פּרובירט זיך אויפהעבן; ער איז אָבער גלייך צוריקגעפאַלן ווי אַ שטיק בליי.

„שטעה אויף, זאָג איך!" האָט דער קאָזאַק ווילד געשריען, באַגלייטענדיג דאָסמאָל דעם באַפעל מיט אַ העפטיגן זעץ אין פנים מיטן אָפּצאַס פון זיינע גראָבע אומגעלופּערטע שטיוול.

אַ שאַרפער שמערץ האָט דורכגעצוקט דעם קראַנקן שוין האַלב אָפּגעשטאָרבענעם קערפּער, וועלכער האָט זיך קאָנוואולסיוו צואַמענגעקאָרטשעט ווי אַ צערטראָטענער וואָרעם. די בלוט האָט ביי אים אַ זיד געטאָן און די שנאה, די טיף איינגעוואָרצעלטע שנאה פון דורות און די שאַרף עמפפונדענע פון איצט האָט געזוכט אַן אויסגאַנג. ער האָט אַ שפּיי געטאָן פול מיט גאַל און פאַראַכטונג אויסרופנדיג ווי ניט מיט זיין אייגענעם קול: „ניעגאָדיאַי"! און צוזאַמענגעמענדיג זיינע לעצטע כחות האָט ער זיך שנעל אַהויב געטאָן, אַ כאַפּ געטאָן דעם קאָזאַק'ס האַנט און טיף איינגעגראָבן און איר זיינע שאַרפע האַס—ערפילטע ציינער...

ווען מען האָט דעם דערשראָקענעם צוספּוּשעטן קאָזאַק באַפרייט פון זיינע שרעקלאַכע ציין—אַן אַרבעט וועלכע איז ניט אָנגעקומען לייכט—איז ער שוין געווען טויט ווי אַ שטיין. ער האָט מיט זיין גאַל אויך זיין לעבן אויסגעשפּיען. אויף זיין טויטן געלן פנים איז אָבער געווען אויסגעגאָסן אַ צופרידענער שמייכל: ער האָט זיך נוקם געווען אָן זיין פיינגער און איז אויף אייביג, אייביג באַפרייט געוואָרן פון זיינע יסורים. ער האָט געזיגט...

ש. שוואַרצבאַרד.

72440

פון מיין מלחמה טאַגבוך

.VI

שמשון'ס טויט.

אַכצען זיינען זיי געווען. אַכצען אויסגעשטעלט אין איין לאַנגער שערענגע און וואַרטענדיג ביז זייער „אָטשערעד" וועט קומען אין דער באַפעל וועט געגעבן ווערן צו דערשיסן זיי...

זיי האָבן געוואוסט אַז זייער לעצטע שטונדע האָט געשלאָגן און שטעהענדיג אין פאַרשיידענע פאָזעס, לויט דעם איינדרוק וואָס דאָס ראָזיגע באַוואוסטזיין האָט אויף יעדעם איינעם פון זיי געמאַכט, איז יעדערער פון זיי געווען פאַרנומען מיט זיך: דער האָט געציטערט פאַר דעם קומענדן מאָמענט און זיך געטרייסעלט אין גאַנצן

די ענטשטעהונג פון אונזער ארגאַניזאַציע.

ווערטער חבר רעדאַקטאָר!

איך האָף אַז איר וועט מיר ערלויבן אַ ווינקל אין „אַרב. פר.“ זיך אַ ביסל דורכרעדן מיט די גענאָסן וועגן די לעצטע געשעהעענישן אין אינזער באַוועגונג. טראָצדעם וואָס דער פלאַץ איז באַשרענקט גלויב איך מוז דער פאַל גרינדלאַך באַשפראָכן ווערן און דאָס וועט ברענגען נוצען צו אונזער באַוועגונג. די גענאָסן וועלכע זיינען ווייט אַוועק פון אונז אָבער אינטערעסירן זיך מיט אונזער אַרבעט דאַרפן זיך באַקענען מיט די אומשטענדן וועלכע האָבן געפירט צו דעם איבערבייט, וועלכן איר רעדט אין אייער אַרטיקל וועגן אָרגאַניזאַציע.

בשעה דער „אַרב. פר.“ האָט ווידער אָנגעהויבן צו ערשיינען, אין אַפּריל 1920, האָבן מיר קיין אָרגאַניזירטע באַוועגונג, ווי צב״ש אונטער אַ פעדעראַציע פון גרופן אָדער אַזוי מיט אַ וועלכע עס איז פאַרטרעטערשאַפט ניט געהאַט. עס עקזיסטירט אַ קליינע גרופקעלע פון אַ הייפל מענשן, אַ מין זכר למקדש, מיט אַ סעקרעטאַר וועלכער איז אייגענטלאַך דער גאַנצער בעל הבית און פירט אַלץ ווי ער געפינט אַם בעסטן. די איבעריגע אַנאַרכיסטן זיינען פרייע פויגל און טראָגן אויף זיך קיין יאָך ניט; זיי געהערן ניט צו קיין גרופע און האָבן קיינע פאַרפליכטונגען. בלויז מיט אַ 10 מאָנאַט צוריק, צוליב מאַטעריעלע סבות, זעהט זיך דער סעקרעטאַר און מענעדזשער געצוואונגען צו רופן אַ קאָנפערענץ מכח דער לאַגע פון „אַרב. פר.“, וואו ער שלאָגט פאָר אַז די צייטונג זאָל ערשיינען בלויז איינמאָל אַנשטאָט צוויי מאָל אַ חודש. מערקווירדיגערווייזע ווערט דאַן אָנגענומען אַ געראדע ענטגעגענגעזעצטער באַשלוס, ד״ה אַז אין 8 וואָכן שפעטער זאָל דער „אַרב. פר.“ ערשיינען וועכענטלאַך. דער דעפיציט באַטרעפט דאַמאָלס אַ הונדערט פונט, און די פאַרזאַמעלטע דעקן אים, טיילווייז דורך הלואות. די קאָנפערענץ פאַרוואַנדעלט זיך פון אַ צופעליגער אין אַ מאָנאַטלאַכער.

נאָך אַן 8 וועכענטלאַכע ערשיינונג פון „אַרב. פר.“ איז דער סעקרעטאַר און מענעדזשער ווידער אין אַ פיקס, איצט שוין מיט אַ דעפיציט פון 200 פונט. דאָ קומט דער קאָנפערענץ און שטעלט דעם „אַרב. פר.“ ווידער אָפּ אויף צוויי-וועכענטלאַך און עפענט אַ 200 פונט פאָנד אויף אָפּמעקן דעם דעפיציט. די נייע פונטן אָבער שמעלצן צוזאַמען מיט די אַלטע און אין מאַי איז דער דעפיציט שוין 260 פונט. דאָ קומט די גרופע „אַרב. פר.“, געפירט פון דעם סעקרעטאַר ביי די הערנער, און באַשליסט ווייטער אַרויסצוגעבן דעם „אַרב. פר.“ מאָנאַטלאַך.

אין דיזן מאָמענט פאַסירט אָבער עפּעס אינערו אַרטעטעס. אַ גרופע פון חברים, ביי וועמען דער „אַרב. פר.“ איז אַ טייל פון זייער נשמה וועלכע זוכן אַרויסצוברענגען אונזער אידעאַל אין די ברייטע עפענטלאַכקייט און מחוץ די פיר ווענט פון אַ גרופן מיטינג, רעדן זיך, ווי אינסטינקטיוו צוזאַמען און באַשליסן צו טרעפן זיך דעם ערשטן מאַי און באַהאַנדלען די פראַגע. מיר קומען צו אַ שלוס אַז אונזער אָרגאַן דאַרף ערשיינען אַמווייניגסטן צוויי וועכענטלאַך און אַ נומער זאָל ניט קאָסטן מער וויפיל אַ פריוואַט אונטערנעמער וואָלט דערפאַר גערעכענט; די אַרבעט פון בוכפירונג קאָרעספאָנדענץ, עקספּעדיציע או״וו זאָל געטאָן ווערן פון גענאָסן פרייוויליג. די באַראַטונגען טראָגן אין זיך קיין שום פּערזענליכקייט ניט, עס ווערט בלויז באַדויערט וואָס די זאַך איז פאַרנאַכלעסיגט געוואָרן און עס איז געקומען צו אַזאַ מצב. מיר געהען זיך פונאַנדער מיט דעם פעסטן ווילן ניט צו דערלאָזן אַז אונזער באַוועגונג זאָל אין גאַנצן אָפּשטאַרבן. אַלע זענען מיר איינשטימיג ערענסט אויסצופירן די פרייוויליגע אַרבעט, וואָס וועט יעדערן אויסקומען צו טאָן.

אויף דעם גיט באַזוכטער קאָנפערענץ קומט עס צו אַ צוזאַמענשטויס צווישן די „פאַרטיידיגער פון דער אַלטער אָרדנונג“ און די וואָס זוכן נייע וועגן. די בולאַווע איז אַ זאַך וואָס קיינער לאָזט ניט גערן אַרויס פון האַנט, די וואָס לעבן מיט אינטריגעס העלפן נאַטירלאַך צו גיסן אויל אויפן פייער. אָבער די פאַרזאַמעלטע זעהען איין וואָס דאָ טוט זיך און דער סוף איז אַז אַ פאַרוואַלטונגס ראַט ווערט געוועלט צו פּאַנירן די פינאַנציעלע לאַגע און טאָן פרייוויליג די אַרבעט פון פאַרוואַלטונג או״וו, וועלכע איז ביז איצט ניט גאַנץ צופרידענשטעלענד הגם זעהר טייער געטאָן געוואָרן. עס ווערן דעם פאַרוואַלטונגס ראַט צוערשט שטיינער געלעגט אין וועג און ער זעהט זיך גענויטיגט אַוועקצולעגן די אַרבעט, אָבער ביסלאַכווייז, און באַזונדערס ווייל די אַלטע פאַרוואַלטונג איז ניט פעאיג צו ראַטעווען די פינאַנציעלע סיטואַציע און פאַרלאַנגט אַז דער „אַרב. פר.“ זאָל באַגעהן זעלבסטמאָרד, ווערט דער וועג געבאַנט פאַר אַ רעאָרגאַניזאַציע פון די כחות אין דער פאָרמע פון אַ ברייטער אָרגאַניזאַציע וועלכע נעמט אַרום אַלע גענאָסן אָנצייגענדיג יעדן זיין אָרט און זיין טעטיגקייט און אַ פאַרוואַלטונג וועלכע האָט אין דער קורצער צייט פון איר עקזיסטענץ

י. דעמסקי, ה. גרושקין, י. וואָלטערמאַן, צוזאַמען £4. 17. 0.

זעקסטע וואָך 22-9-23. צו 5ש: געבר. זיס; צו 2ש. 6פ: ד״ר זאַלקינד; צו 2ש. עסקאָוו; צו 1ש. פּויל, מ. וויינער, י. וואולריטש; צו 6פ.: פיעל, אַ. ראָטבאַרט, ד. לאַזאַרעוויטש. צוזאַמען 14ש.

פאַר סעפּטעמבער: לובעלסקי 10ש.; פאַר סעפּטעמבער—דעצעמבער: י. ברוסט 40ש., וו. שאַפּיראָ 42ש. צוזאַמען £4 12. 0.

באַמערקונג: צוליב דער אָפּוועזענהייט פון ד״ר זאַלקינד אין דיזער וואָך זיינען דאָ בלויז קוויטירט די געלדער וואָס ער האָט ערהאַלטן ביז צום 21סטן. די געלדער וואָס ווערן קוויטירט אין זיין אָפּוועזענהייט וועלן קוויטירט ווערן אין דער נעקסטער נימער.

Set by the Workers Friend Printing and Publishing Association, 163, Jubilee Street, E.1, Machined by the Gib. Press, 138, Brick Lane E.1, for the Workers Friend Printing and Publishing Association.

יעליסאַוועטגראַד, באַלטאַ, טשערקאַס, אומאַן, און צענדליג אַנדערע שטעט און שטעטלאַך. דער פאַרבליבענער אַטריאַד וואָס איז געווען אַ צווייג פון גריגאַריעווס אַרמיי, אונטער דער אָנפירונג פון דעם באַנדיט קאַזאַקאָוו, וועלכער האָט זיך כלומרשט געפינען צו באַשיצען דעם אָדעסער סאָוויעט, האָט זיך מתקנה געווען אין זיין אַטאַמאַן און געמאַכט אַ קרייץ מאַרש אין דער אומגעגנט פון אָדעס, זיך באַנוצענדיג מיט דער געלעגענהייט וואָס די סאָוויעטן פון אַרבייטער זענען געווען באַשעפטיגט מיטן קאַמף געגען גריגאַריעוון מיט זיינע אָפּטיילונגען. פון אים האָבן אַמשרעקליכסטן געליטן די „16" סטאַנציעס נעבן אָדעס, און שפּעטער: קריוואָי־זער, אַנאַניעוו, אַלאַסקאָוו און אומאַנער אויעזד.

~~אין די טרויעריגע מאָמענטן פון די פּאַגראָ־~~
מען האָבן זיך גענומען גרינדען אין אָדעס, קיעוו און אין אַנדערע שטעט, ספּעציעלע זעלבסט־שוץ אַטריאַדען, צו קעמפען מיט די אַלע קאָנטר רעוואָלוציאָנערע אַטריאַדען און באַנדעס, וואָס זענען אויסגעוואַקסען ווי שוואָמען נאָך אַ רעגען. די זעלבסט שוץ איז געשטאַנען אויף דער וואַך אין פאַל פון פּאָגראָמען ~~און אַרבייטערטונגען געגען די סאָוויעטען.~~ האָט אויך געדאַרפט אַכטונג געבען אויף איינגע „געשוואָרענע" סאָוויעטישע רעגימענטען, וועלכע האָבן גע[illegible] געמאַכט פּאָגראָמען. די אַנדערע באַנדעס געגען וועלכע זיי האָבן געדאַרפט שטרייטען; (אַמבעסטען האָט זיך אין דעם זין אויסגעצייכענט דאָס 6־טע סאָוויעטישע פּאָלק) ־פון די אַטריאַדען, וואָס האָבן זיך געבילדעט צו קעמפען מיט דער אינערליכער קאָנטרערעוואָלוציע, האָט זיך אַמבעסטען באַרימט געמאַכט דער דייטשער אַטריאַד — „ספּאַרטאַק" וואָס האָט פאַרטיידיגט כערסאָן, ניקאָלאַיעוו, און אַרומגעגנט, פון די ווילדע באַנדעס ~~און קאָנטער רעוואָלוציאָנערען~~, און וואָס איז באַשטאַנען פון איינגע דייטשע, עסטרייכישע, אונגאַרישע אָפּיצירען פון מלחמה געפאַנגענע, פאַרבליבענע געוועזענע סאָלדאַטען און שפּעטער צוגעקומענע פּאָליטישע עמיגראַנטען, — פון פראַנקרייך, אַמעריקאַ און ענגלישע רעוואָלוציאָנערען: דער צווייטער אַטריאַד וואָס האָט זיך געגרינדעט אין קיעוו, ווי די מערסטע זענען אויך געווען עסטרייכיש־אונגאַרישע קריגס געפאַנגענע הוזאַרען. ~~פון וועלכע עס האָט זיך שפּעטער געגרינדעט די קאָמוניסטישע „אינטערנאַציאָנאַלע דיוויזיע", וואָס איז געווען צוגעטיילט צו דער אוקראַאינער 12־טער אַרמעע, מיט פאַרוואַלטונגען אַלס גענעראַל~~ און האָט אָפּערירט אין קיעווער, פּאָלטאַווער, פּאָדאָליער אומגעגנד, ~~פּאַראַלעל צו דער אָדעסער אינטערנאַציאָנאַלער דיוויזיע, וועלכע האָט זיך גלייכצייטיג געבילדעט און אַריינגעקומען צו אַלע פּאַרטיזאַנישע רעוואָלוציאָנערע אַטריאַדען, צווישען די~~ דעם באַרימטען „ספּאַרטאַקוס"; ~~עס איז ווערט צו פאַרצייכענען אין דער צייט פון די שרעקליכע פּאָגראָם כוואַליעס~~, האָבן זיך אויך געגרינדעט ספּעציפיש אידישע זעלבסט שוץ אַטריאַדען, ~~וועלכע האָבן גענומען אַ דאָפּעלטע אַרבעט~~: פאַרטיידיגען די אומבאַהאָלפענע אידישע איינוואוינער פון פּאָגראָמען און שטיין אויף דער וואַך צו דינסט די סאָוויעטען; און דער דעקרעט פון טראָצקין וואָס איז געוואָרען קריגס קאָמיסאַר, וואָס האָט געהייסען „דאָס אַלע פּאַרטיזאַנישע אַטריאַדען אונטער וואָס פאַר אַ פאָרמע זיי זאָלען [illegible] זיך אויפלייזען און אויף זייער אָרט זאָל אַ רעגולערע רויטע אַרמעע געשאַפען ווערען", האָט דערגרייכט אויך קיין אוקראַאינאַ: האָבן די סאָוויעטען פון: קיעוו, אָדעס, כאַרקאָוו, פּאָלטאַווע, יעקאַטערינאָסלאַוו, גענומען די פּאַרטיזאַנישע אַטריאַדען ~~און~~ זיך צוזאַמענגעשמאָלצען אין איין אַרמעע, וואָס (פאַרזעצונג קומט)

האָט געהאַט צו קעמפען מיט [illegible] [illegible] און אַלע באַנדעס פון [illegible] סטרוק, טשיקאָלאָווסקי, [illegible]..

וואָס שנעלער צו פאַרלאָזען די שטאָט, האָט ער נאָך איינגעלאָדען אַ פאַרשטעהער פון די סאָוויעטען אין דער פּערזאָן פון סאַשאַ פעלדמאַן, וועלכער איז אויך געווען דער סעקרעטאַר פון די סאָוויעטען, און מיט אַ באַדויערנדען טאָן געפרעגט: ווי אַזוי דענקט איר קען איך פאַרלאָזען די שטאָט אויף הפקר אָהן שוץ געגען די „באַרען — פּאַלישעוויקעס און באַנדיטען? אויף דעם האָט אים סאַשאַ פעלדמאַן געענטפערט: קוקט מיר גוט אָן, גענעראַל, זעה איך אויס ווי אַ באַנדיט אַ באַרפּאַר? איר קענט זיך גיין געזונטערהייט, מיר וועלען ערגער ניט פירען די אָרדנונג ווי ביז אַהער!

אין די ערשטע טעג פון אַפּריל זענען מיט גרויס פּאַראַד און אָוואַציעס אַריין מאַרשירט אין אָדעס די ערשטע אַטריאַדען פון גריגאַריעווס פּאַרטיזאַנען און דער אונטערערדישער „רעווקאָם" — וואָס האָט פאַרגעשטעלט דעם פּראָוויזאָרישען סאָוויעט, וואָס איז געווען פאַרטראָטען פון אַלע לינקע רעוואָלוציאָנערע שטרעבונגען און פּאַרטייען, האָט זיך פּראָקלאַמירט אַלס דער פאַקטישער רעגירונגס אַפּאַראַט: נור באַלד נאָך דעם זעלבען טאָג, ווען די שטאָט האָט מיט אַזאַ פרייד געפייערט דעם יום טוב פון די סאָוויעטען, האָבן די זעלבע טרופּען ~~א~~ פון גריגאַריעווס פּאַרטיזאַנען, שוין אַרויסגעוויזען סימפּאַטאַמען פון אַנטיסעמיטיזם און איינגע עקסצעסען אין געוויסע טיילען פון דער שטאָט אָדעס, האָבן גלייך געוויזען זייער ריכטיגע פּיזאַנאָמיע פון די „פּיאַנעס" און זייער גאַנצע שטרעבען.

דער סאָוויעט איז באַלד אויפמערקזאַם געוואָרען און ~~געמאַכט אויסמיידען אַ בלוט־באַד. נור אין דעם צווייטען טאָג איז געקומען צו אַ צוזאַמענשטויס ביים צענטראַל באַהנהויז וואו 24 טויטע און נאָכמאָל אַזוי פיל פאַרוואונדעטע, זענען געפאַלען פון ביידע זייטען.~~ האָט ~~דער סאָוויעט~~ באַשלאָסען אַרויסשיקען דעם אַטאַמאַן גריגאַריעוו מיט זיינע פּאַרטיזאַנען צום רומענישען פראָנט ביי די ברעגען פון דניעסטער; נור אַנשטאָט צום רומענישען פראָנט האָט דער אַטאַמאַן פאַרקרימט זיינע ~~טרופּען~~ אויף פּאָדאָל און פון דאָרט אויף קיעוו, און יעקאַטערינאָסלאַווער און פּאָלטאַווער גובערניעס, וואו ער האָט געמאַכט שרעקליכע פּאָגראָמען, און דערטרונקען זיין צאָרן און האַס אין אידיש בלוט, אַמגרוילאַמסטען האָבן פון אים געליטען די שטעט:

אין די לעצטע טעג פון מאַרץ 1919. ~~האָט~~ די פראַנצויזיש גריכישע מיליטער אָפּטיילונג ~~האָט~~ געליטען, די ערשטע נידערלאַגע ביי וואָזנאַסענסק פון די פּאַרטיזאַנישע אַטראַדען אין דער שפּיץ פון דעם שפּעטער בלוטיגען — גריגאַריעוו, ~~האָבן נאָך גלייכצייטיג צוריקגעצויגען~~ די פלאַנגען פון בירזולאָווקע און ראַזאַווקע: דער ערשטער באַטאַליאָן פון די 4־טע זואַוועון און די גריכישע אינפאַנטעריע, וועלכע האָבן ניט געקענט ווידערשטיין דעם דרוק פון די ענטוזיאַסטישע פּאַרטיזאַנען, וואָס האָבן זיי ניט געגעבען קיין צייט, זיך צו קאָנצענטרירען, און געצוואונגען זיי אין איילעניש פאַרלאָזען די פּאָזיציעס, איבערלאָזענדיג עטליכע שווערע האַרמאַטען (6 — טאַנקעס, 2 באַטערייען און 75 אַנדערע מכשירים) אין די הענט פון די רויטע אַטריאַדען, זענען זיי געלאָפען ביז אָדעס; אין ~~דער זעלבער צייט~~ האָבן זיך צוריקגעצויגען ~~די פליגלען פון טיראַספּאָל און ראַזדעלנאַיע~~, אַ טייל צום דניעסטער — צו רומעניען און אַנדערע קיין אָדעס, און מיטן ים צוריק אַהין, פון וואַנען זיי זענען געקומען.

אַ דאַנק דעם, וואָס דער 176־טער פראַנצויזישער אינפאַנטערי רעגימענט, דער צווייטער באַטאַליאָן—זשואַווען, ווי אויך איינגע גריכישע אָפּטיילונגען, האָבן ~~ביי דער געלעגענהייט~~ זיך אָפּגעזאָגט, צו קעמפען געגען די רויטע אַטריאַדען און דערמיט נאָך פאַרשנעלערט דעם ריקצוג ביי די ברעגען פון שוואַרצען ים; ~~וואו~~ ~~מיט אַמאָל~~ עס האָט אַפילו ניט גענומען קיין גאַנצע אַכט טעג, האָבן די אָקופּאַציאָנס אַרמעען געמוזט אָפּריינגען גאַנץ אוקראַאינאַ און איבערלאָזען דאָס לאַנד צו איר איינענעם שיקזאַל.

אַ כאַראַקטעריסטישער פאַקט, וועט קלאָר שטעלען די מיינונג פון די אָקופּאַנטען בנוגע צו די רעוואָלוציאָנערען אין די געביטען וואו זיי האָבן באַזעצט.

אין אַ פּאַרטאַג — פאַר דעם וואָס די פראַנצויזען און גריכען האָבן פאַרלאָזט און עוואַקואירט אָדעס, האָט דער פראַנצויזישער גענעראַל דאַנסעלעס — וועלכער האָט קאָמאַנדירט, די טרופּען פון אוקראַאינאַ, זיך צוזאַמענגערעדט מיט די שטאַטישע פאַרשטעהער, און אַזוי ווי ער האָט אויך שוין דערהאַלטען דעם אולטימאַטום פון שטאַטישען רעווקאָם און סאָוויעט, וואָס

האָבן די אידישע שו[...]
קינדס ע[...]

פאַר דער לעצטער צייט מערקט זיך אַ אינטערעס אין די ראַדיקאַלע קרייזען צו דער וויכטיגסטער פראַגע פון אונזער קולטור אַרבייט, ווי דאָס איז די ערציהונג. עס איז אַ דערפרעהענדע ערשיינונג וואָס ענדליך האָבן די אידישע אַרבייטער איינגעזעהן די נויטווענדיגקייט, און די וויכטיגקייט פון דער ערציהונג פונ'ם יונגען דור, מיט וואָס האָט מען איבערהויפּט געקענט פאַרטיידיגען די גלייכגילטיגקייט פון פרייע עלטערען צו דער ערציהונג פון זייערע קינדער? מענשען וועלכע געהן איבערבויען די געזעלשאַפט, נעמען אַנטייל אין פאַרשידענע פּאַרטייען, מאַכען פּראָפּאַגאַנדע פאַר אַ בעסערער געזעלשאַפט, נאָר די ערציהונג פון זייערע קינדער לאָזען זיי איבער פאַרן שטאַט, דערפאַר באַגריסען מיר פון טיפען האַרצען די נייע באַוועגונג וואָס האַלט זיך אין שאַפען אויף דער אידישער גאַס, פאַר דער לעצטער צייט זענען געשאַפען געוואָרען עטליכע פּראָלעטאַרישע, און האַלב פּראָלעטאַרישע שולען, זעהר אַ סאַך איז גערעדט און געשריבען געוואָרען איבער די שולען, מאַנכע ווילען אַפילו האָבען אַז דאָס איז ראַציאָנאַליסטישע שולען... אַבי מען לערענט ניט קיין רעליגיע, פּאַטריאָטיזם אַ. אַ. וו. דאָס איבעריגע וועט שוין קומען מיט דער צייט.

מיר שיינט אַז עס ווערט אַ היבש ביסעל איבערטריבען אין דער הינזיכט, דען עס איז ניט גענוג אַ נאָמען צו געבען דער שולע פּראָלעטאַ־[...]

[...] ניט האָבען, און האָט ניט קיין שום ווירקונג. מיר שיינט אַז מעהרסטענטיילס האָט מען דאָ אין זין נאָר אויסלערנען אידיש די קינדער, און אין אַזאַ פאַל ווי קען מען רעדען וועגען פרייער ערציהונג? דאַן ווען דאָס קינד ווערט פאַרגיפטעט אין גאַס,

---

נאָך מערער אויף דעם וואָס איך האָב זיך געפרעגט נאָך מער שפּעטער, האָב איך זיך געוואָלט צו גיין מיט די אַנדערע [illegible] גריגאָריעוון. געהאַט איך אָבער ניט [illegible] גענוג. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
[illegible] די ידיעות וואָס זײַנען אָנגעקומען פון פּראָווינץ וועגן די [illegible] שחיטות וואָס קומען דאָרט פאָר, האָבן געשאַפן [illegible] [illegible] און די אַנדערע [illegible] פון [illegible] טיף, וואָס רעדט רוסיש מיט [illegible] [illegible], ווי [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible]
אַלע טאָג פלעגן אָנקומען ידיעות וועגן באַרבאַרישע [illegible] און [illegible] [illegible] נפשות. און איך האָב באַשלאָסן [illegible] און [illegible] און זיך [illegible] די [illegible] פאַר [illegible].

קאַפּ. גריגאָריעוו באַנדעס [illegible]
[illegible] רעשט פון דעם
[illegible] 13 [illegible]
[illegible] בײַ [illegible], האָב איך
[illegible] קיין אָדעס, [illegible] די דײַטשן
[illegible]. [illegible]
[illegible] די דײַטשן [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] אין די דײַטשן. [illegible]
[illegible] דעם כּבוד צו זען
[illegible] פון [illegible] און
[illegible] (דאָ [illegible] דער [illegible] טעקסט)

האבען די אידישע שולען א ווירקונג קינדס ערציהונג?

פאר דער לעצטער צייט מערקט זיך א אינ־טערעס אין די ראדיקאלע קרייזען צו דער וויכ־טיגסטער פראגע פון אונזער קולטור ארבייט, ווי דאס איז די ערציהונג. עס איז א דערפרעהענדע ערשיינונג וואס ענדליך האבען די אידישע אר־בייטער איינגעזעהן די נויטווענדיגקייט, און די וויכטיגקייט פון דער ערציהונג פונ׳ם יונגען דור. מיט וואס האט מען איבערהויפט געקענט פאר־טיידיגען די גלייכגילטיגקייט פון פרייע עלטערען צו דער ערציהונג פון זייערע קינדער? מענשען וועלכע געהן איבערבויען די געזעלשאפט, נעמען אנטייל אין פארשידענע פארטייען, מאכען פרא־פאגאנדע פאר א בעסערער געזעלשאפט, נאר די ערציהונג פון זייערע קינדער לאזען זיי איבער פארן שטאט, דערפאר באגריסען מיר פון טיפען הארצען די נייע באוועגונג וואס האלט זיך אין שאפען אויף דער אידישער גאס, פאר דער לעצ־טער צייט זענען געשאפען געווארען עטליכע פרא־לעטארישע, און האלב פראלעטארישע שולען, זעהר א סאך איז גערעדט און געשריבען געווארען איבער די שולען, מאנכע ווילען אפילו האבען אז דאס איז ראציאנאליסטישע שולען... אבי מען לערענט ניט קיין רעליגיע, פאטריאטיזם א. א. וו. דאס איבעריגע וועט שוין קומען מיט דער צייט.

מיר שיינט אז עס ווערט א היבש ביסעל אי־בערטריבען אין דער הינזיכט, דען עס איז ניט גענוג א נאמען צו געבען דער שולע פראלעטא־…

אין דער שטאטס שולע, וואו עס …
ציעלע מאשין אפצוטויטען יעדער
דיגען ווילען אדער איניציאטיווע,
וועט פארזעהן דעם וויכטיגסטען …
שולע קיין באדייטונג פאר אונז ניט…
אונזער לאזונג דארף זיין אינ…
ציהונג! א אידישע שולע פאר פרי…
און ניט קיין שולע צו לערנען אידי…
מיר דארפען אויפבויען א שו…
קינד זאל קריגען די אנרעגונג, דעם …
צו טון. מיר מוזען שאפען א אטמ…
פרייער שולע, דען די יעצטיגע אי…
האבען איבערגענומען די מעטאדען פון …
שולען, זעהר ווייניג, אדער כמעט ק…
שיעד איז נישטא. עס איז ווייניג אויס…
קינדער דעם „אינטערנאציאנאל״, אדע…
איבערפליק איבער א וועלכער ס׳איז ני…
זעגליכקייט. מיר דארפען איבערבויען …
אויף אזוינע יסודות אז דאס קינד …
קריגען א פרייע ערציהונג אין פולען…

… ניט האבען, און האט ניט קיין שום ווירקונג. מיר שיינט אז מעהרסטענטיילס האט מען דא אין זין נאר אויסלערנען אידיש די קינדער, און אין אזא פאל ווי קען מען רעדען וועגען פרייער ערציהונג? דאן ווען דאס קינד ווערט פארגיפטעט אין גאס,

ש. פראנצויז

די אינטערנ…

אינלאנטונג

(ס)

אין די לעצטע טעג פון מארץ 1919. די פראנצויזיש גריכישע מיליטער אפטיילונג געליטען, די ערשטע נידערלאגע ביי וואזנא־סענסק פון די פארטיזאנישע אטראדען אין דער שפיץ פון דעם שפעטער בלוטיגען — גרי־גאריעוו, האבען זיך גלייכצייטיג צוריקגעצויגען די פלאנגען פון בירזאווקע און ראזאווקע: דער ערשטער באטאליאן פון די 4־טען זואוועס און די גריכישע אינפאנטעריע, וועלכע האבען ניט געקענט ווידערשטיין דעם דרוק פון די ענטוזי־אסטישע פארטיזאנען, וואס האבען זיי ניט גע־געבען קיין צייט, זיך צו קאנצענטרירען, און גע־צוואונגען זיי אין איילעניש פארלאזען די פא־זיציעס, איבערלאזענדיג עטליכע שווערע האר־מאטען (6 — טאנקעס, 2 באטערייען און 75 אנדערע מכשירים) אין די הענט פון די רויטע אטריאדען, זענען זיי געלאפען ביז אדעס; אין דער זעלבער צייט האבען זיך צוריקגעצויגען די פלינגלען פון טיראספאל און ראזדעלנע, א טייל צום דניעסטער — צו רומעניען און אנדע־רע קיין אדעס, און מיטן ים צוריק אהין, פון וואנען זיי זענען געקומען.

א דאנק דעם, וואס דער 176־טער פראנצוי־זישער אינפאנטערי רעגימענט, דער צווייטער באטאליאן—זשואוועס, ווי אויך איינגע גריכי־שע אפטיילונגען, האבען ביי דער געלעגענהייט זיך אפגעזאגט, צו קעמפען געגען די רויטע אט־ריאדען און דערמיט נאך פארשנעלערט דעם ריקצוג ביי די ברעגען פון שווארצען ים. אזוי או מיט אמאל, עס האט אפילו ניט גענומען קיין גאנצע אכט טעג, האבען די אקופאציאנס אר־מעען געמוזט אפרייניגען גאנץ אוקראינא און איבערלאזען דאס לאנד צו איר איינענעם שיק־זאל.

א כאראקטעריסטישער פאקט, וועט קלאר שטעלען די מיינונג פון די אקופאנטען בנוגע צו די רעוואלוציאנערען אין די געביטען וואו זיי האבען באזעצט.

אין א פארטאג — פאר דעם וואס די פראנ־צויזען און גריכען האבען פארלאזט און עוואַ־קואירט אדעס, האט דער פראנצויזישער גענע־ראל דאנסעלעם — וועלכער האט קאמאנדירט, די טרופען פון אוקראינא, זיך צוזאמענגערעדט מיט די שטאטישע פארשטעהער, און אזוי ווי ער האט אויך שוין דערהאלטען דעם אולטימאטום פון שטאטישען רעווקאם און סאוויעט, וואס

וואס שנעלער צו פארלאזען די שטאט, האט ער נאך איינגעלאדען א פארשטעהער פון די סאוויע־טען אין דער פערזאן פון סאסא פעלדמאן, וועל־כער איז אויך געוועזען דער סעקרעטאר פון די סאוויעטען, און מיט א באדויערנדען טאן גע־פרעגט: ווי אזוי דענקט איר קען איך פארלאזען די שטאט אויף הפקר אהן שוץ געגען די „באר־בארען—באלשעוויקעס און באנדיטען? אויף דעם האט אים סאשא פעלדמאן געענטפערט: קוקט מיך גוט אן, גענעראל, זעה איך אויס ווי א באנדיט א בארבאר? איר קענט זיך גיין גע־זונטערהייט, מיר וועלען ערגער ניט פירען די ארדנונג ווי ביז אהער!

אין די ערשטע טעג פון אפריל זענען מיט גרויס פאראד און אוואציעס אריין מארשירט אין אדעס די ערשטע אטריאדען פון גריגאריעווס פארטיזאנען און דער אונטערערדישער „רעוו־קאם״ — וואס האט פארגעשטעלט דעם פרא־וויזארישען סאוויעט, וואס איז געווען פארטרא־טען פון אלע לינקע רעוואלוציאנערע שטרעבונ־גען און פארטייען, האט זיך פראקלאמירט אלס דער פאקטישער רעגירונגס אפאראט: נור באלד נאך דעם זעלבען טאג, ווען די שטאט האט מיט אזא פרייד געפייערט דעם יום טוב פון די סא־וויעטען, האבען די זעלבע טרופען פון גריגא־ריעווס פארטיזאנען, שוין ארויסגעוויזען סימפ־טאמען פון אנטיסעמיטיזם און איינגע עקסצע־סען אין געוויסע טיילען פון דער שטאט אדעס, האבען גלייך געוויזען זייער ריכטיגע פיזיאנאמיע פון זיי, „פיאנער״ און זייער גאנצע שטרע־בען.

דער סאוויעט איז באלד אויפמערקזאם געווא־רען און געזוכט אויסמיידען א בלוט־באד. נור אין דעם צווייטען טאג איז געקומען צו א צוזא־מענשטויס ביים צענטראל באהנהויף וואו 24 טויטע און נאכאמאל אזוי פיל פארוואונדעטע, זענען געפאלען פון ביידע זייטען. האט דער סא־וויעט באשלאסען ארויסשיקען דעם אטאמאן גריגאריעוו מיט זיינע פארטיזאנען צום רומע־נישען פראנט ביי די ברעגען פון דניעסטער; נור אנשטאט צום רומענישען פראנט האט דער אטאמאן פארקרימט זיינע טרופען אויף פאדאל און פון דארט אויף קיעוו, און יעקאטערינאסלא־ווער און פאלטאווער גובערניעס, וואו ער האט געמאכט שרעקליכע פאגראמען, און דערטרונ־קען זיין צארן און האס אין אידיש בלוט, אמ־גרויזאמסטען האבען פון אים געליטען די שטעט:

יעליסאוועטגראד, באלטא, טשערקאס, אומאן, און צענדליג אנדערע שטעט און שטעטלאך. דער פארבליבענער אטריאד וואס איז געווען א צווייג פון גריגאריעווס ארמיי, אונטער דער אנפירונג פון דעם באנדיט קאזאקאוו, וועלכער האט זיך כלומרשט געפינען צו באשיצען דעם אדעסער סאוויעט, האט זיך מתקנה געווען אין זיין אטא־מאן און געמאכט א קרייץ מארש אין דער אומ־געגענט פון אדעס, זיך באנוצענדיג מיט דער געלעגענהייט וואס די סאוויעטען פון ארבייטער זענען געווען באשעפטיגט מיטן קאמף געגען גריגאריעוון מיט זיינע אפטיילונגען, פון אים האבען אמשרעקליכסטען געליטען די „16״ סטאנציעס נעבען אדעס, און שפעטער: קריוואָ־זער, אנאניעוו, אלאסקאוו און אומאנער אויעזד.

(ס)

אין די טרויעריגע מאמענטען פון די פאגרא־מען האבען זיך גענומען גרינדען אין אדעס, קיעוו און אין אנדערע שטעט, ספעציעלע זעלבסט־שוץ אטריאדען, צו קעמפען מיט די אלע קאנטר רעוואלוציאנערע אטריאדען און באנדעס, וואס זענען אויסגעוואקסען ווי שוואָ־מען נאך א רעגען. די זעלבסט שוץ איז גע־שטאנען אויף דער וואך אין פאל פון פאגראמען און ארגניזירטעננע געגען די סאוויעטען, האט אויך געדארפט אכטונג געבען אויף איינגע „געשווארענע״ סאוויעטישע רעגימענטען, וועל־כע האבען געמאכט פאגראמען מיט די אנדערע באנדעס געגען וועלכע זיי האבען גע־דארפט שטרייטען; (אמבעסטען האט זיך אין דעם זין אויסגעצייכענט דאס 6־טע סאוויעטישע פאלק) ־פון די אטריאדען, וואס האבען זיך גע־בילדעט צו קעמפען מיט דער אינערליכער קאנ־טרערעוואלוציע, האט זיך אמבעסטען בארימט געמאכט דער דייטשער אטריאד — „ספאר־טאק״ וואס האט פארטיידיגט כערסאן, ניקאָ־לאיעוו, און אומגעגענד, פון די ווילדע באנדעס און קאנטער רעוואלוציאנערען, און וואס איז באַ־שטאנען פון איינגע דייטשע, עסטרייכישע, אונ־גארישע אפיצירען פון מלחמה געפאנגענע, פאר־בליבענע געוועזענע סאלדאטען און שפעטער צו־געקומענע פאליטישע עמיגראנטען, — פון פראנקרייך, אמעריקא און ענגלישע רעוואלוציאָ־נערען; דער צווייטער אטריאד וואס האט זיך געגרינדעט אין קיעוו, ווי די מערסטע זענען אויך געווען עסטרייכיש־אונגארישע קריגס גע־פאנגענע הוזארען, פון וועלכע עס האט זיך שפעטער געגרינדעט די קאמוניסטישע „אינ־טערנאציאנאלע דיוויזיע״, וואס איז געווען צו־געגעבען צו דער אוקראינער 12־טער ארמעע, מיט פאוואלסקען אלס גענעראל און האט אפע־רירט אין קיעווער, פאלטאווער, פאדאליער אומ־געגענד, פאראלעל צו דער אדעסער אינטערנא־ציאנאלער דיוויזיע, וועלכע האט זיך גלייכצייטיג געבילדעט און אריינגעקומען צו אלע פארטיזא־נישע רעוואלוציאנערע אטריאדען, צווישען די דעם בארימטען „ספארטאקוס״; עס איז ווערט צו פארצייכענען אין דער צייט פון די שרעק־ליכע פאגראם כוואליעס, האבען זיך אויך גע־גרינדעט ספעציפיש אידישע זעלבסט שוץ אט־ריאדען, וועלכע האבען גענומען א דאפעלטע אר־בייט: פארטיידיגען די אומבאהאלפענע אידישע איינוואוינער פון פאגראמען און שטיין אויף דער וואך צו דינסט די סאוויעטען; און דער דעק רעט פון טראצקין וואס איז געווארען קריגס קאמיסאר, וואס האט געהייסען „דאס אלע פאר־טיזאנישע אטריאדען אונטער וואס פאר א פאר־מע זיי זאלען ניט זיין מוזען זיך אויפלייזען און אויף זייער ארט זאל א רעגולערע רויטע ארמעע געשאפען ווערען״, האט דערגרייכט אויך קיין אוקראינא: האבען די סאוויעטען פון: קיעוו, אדעס, כארקאוו, פאלטאווע, יעקאטערינאסלאוו, גענומען די פארטיגע פארטיזאנישע אטריאדען זיך צוזאמענגעשמאלצען אין איין ארמעע,

(פארזעצונג קומט)

LA VOZ LIBERTARIA

Redacción y Administración: PERÚ 1537.

די פראטעסט באוועגונג געגען די פארפאלגונגען אויף רעוואלוציאנערן אין רוסלאנד.

ענדליך האט דאך אויפגעוואכט דער געוויסען פונ'ם אלוועלטליכען פראלעטאריאט! ענדליך האט מען דאך דערהערט דעם וועה געשריי פון די מארטירער, פון דער רוסישער רעוואלוציע. אנדערש האט עס ניט געקענט זיין, דער אמת האט זיך געמוזט דורכברעכען א וועג, מעהר האבען די באלשעוויקעס און זייערע מיטהעלפער איבער דער גאנצער וועלט ניט געקענט פארבאהאלטען דעם אמת, ניט קוקענדיג אויף דער אייזערנער צענזור וואס הערשט נאך ביי היינט צו טאג אין דער „סאציאליסטישער" רעפובליק, איז דאך ניט געלונגען צו באהאלטען די שוידערליכע טראגעדיע וואס שפילט זיך יעצט אפ אין דער רוסישער אימפעריע.

מיט א צייט צוריק האבען די באלשעוויסטישע פירער ערקלערט אז דער רויטער טעראר איז נאר א איבערגאנגס מיטעל, צוליעב דעם פראנט געגען דער קאנטער-רעוואלוציע, רוסלאנד האט שוין פון א לאנגער צייט ליקווידירט אלע פראנטען, נאך מעהר, די קאפיטאליסטען, אויסלענדישע און אינלענדישע האבען געקריגען א פרייע האנט, און די רעוואלוציאנערן ווערען נאך מעהר פארפאלגט ווי פריער.

וואס א טאג קומען אלץ נייע באריכטען וועגען שוידערליכע סצענעס אויף ווייטען מזרח, אין סאלאווצקי מאנאסטיר, און אין די איבעריגע קאנצענטראציאנס לאגערן. קען מען זיך פארשטעלען עטוואס טראגישער, ווי מענשען וואס האבען פארבראכט 15 און 20 יאר אין סיביר פאר זייערע רעוואלוציאנערע איבערצייגונגען, זאלען יעצט באגעהן זעלבסטמארד אין די רוסישע טורמעס?

פאר א לאנגער צייט האט זיך דער אינטערנאציאנאלער פראלעטאריאט אפגעהאלטען פון אויפהויבען א שטארקע פראטעסט באוועגונג, געגען די הענקער פון דער רוסישער רעוואלוציע, און זיי שפילענדיג אויף אט די היילגסטע סענטימענטען פון פראלעטארישער סאלידאריטעט האבען זיך ערלויבט אזעלכע גרוילטאטען, וואס די ראמאנאווס האבען זיך עס ניט ערלויבט. אז זיי האבען זיך ניט אפגעשטעלט פאר קיין זאך באווייזט דאס איינשליסען פון מאריא ספירידאנאווא אין א סאנאטאריום פאר פסיכיש קראנקע.

ענדליך אבער האט זיך אויפגעהויבען א פראטעסט באוועגונג איבער גאנץ איראפא, ווי אויך אמעריקא, אומעדום ווערען פארמירט ספעציעלע קאמיטעטען אנצופירען די באוועגונג, וואס זענען צוזאמענגעשטעלט פון אנארכיסטען, סאציאליסטען און סינדיקאליסטען. א ריזיגער פראטעסט מיטינג איז ניט לאנג אפגעהאלטען געווארען אין פאריז, בערלין און אנדערע איראפעאישע שטעדט.

אין איינעם פון די לעצטע נומערן „פרייע ארבייטער שטימע" לייענען מיר א באריכט פון א ענליכען מיטינג אין ניו-יארק, וואו עס האבען גערעדט אנארכיסטען, סאציאליסטען, סאציאליסטען-רעוואלוציאנערען און אנדערע.

אויך דא ביי אונז האט זיך געגרינדעט א גרופע צו העלפען די רוסישע אנארכיסטען, און אויך אויפהויבען א באוועגונג געגען די פארפאלגונגען. די גרופע האט ארויסגעלאזט זעהר א שעהנעם מאניפעסט צום 1-טען מאי. דער מאניפעסט זוכט קלאר צו מאכען איינמאל פאר אלעמאל פאר די ארגענטינער ארבייטער אז די רוסישע רעוואלוציע, און די באלשעוויסטישע פארטיי זענען צוויי באזונדערע זאכען. רעדענדיג וועגען די פארפאלגונגען אויף אנארכיסטען, גיט דער מאניפעסט איבער דעם אנפאנג פון יענער וואקכאנאליע, צווישען אנדערעס זאגט זיך דארט:

„דעם 12-טען אפריל פון 1918 זענען די אנארכיסטישע ארגאניזאציעס פון מאסקווא אטאקירט געווארן פארדעטריש פון די באלשעוויקעס, און זענען צושטערט געווארען, און דערנאך אין גאנץ רוסלאנד. עטליכע גענאסען זענען ביי דער געלעגענהייט דערהארגעט געווארען, און א אונצאל ארעסטירטע. דער קרעמלין (דער רוסישער וואטיקאן) איז געווען די ערשטע טורמע וואו די סאוועטען רעגירונג האט פארשפארט די אנארכיסטען, און לינקע ס. ר. דאס איז געווען דער אנהויב פון דער קאמוניסטישער רעאקציע, פון דאמאלס אן האבען די קאמוניסטען אזוי ווי קין'ס ברידער, ניט אויפגעהערט צו פארפאלגען, און אויסראטען די אנארכיסטען און לינקע סאציאליסטען. אין דער זעלבער צייט וואס זיי האבען באקאנט געמאכט פאר דער וועלט, די פרייסטע קאנסטיטוציע, האבען זיי געלאזט פולען אין די טורמעס, זיי האבען אויסגעשאסען און פארניכטעט די בעסטע קרעפטען פון דער רוסישער רעוואלוציע, גאנצע דערפער אין אוקראינע, אין סיביר וואס האבען רעבעלירט, געגען דעם בלוטיגען רעזשים פון די קאמוניסטען, זענען אפגעווישט געווארען דורכ'ן פייער פון דער ארטילעריע; אין אנדערע דערפער האט מען געהארגעט אלע מענער, אפילו איינגערע פון 16 יאר אלס ווידערשפעניגע. די בלוטיגע ארגיע, א אונגלויבליכע פארמע פון פארניכטונג. אונטערן אויסרייד פון קאנטער-רעוואלוציע האבען די באלשעוויקעס גערעכטפערטיגט, זייער פארפאלגען די ארבייטער, פויערים און רעוואלוציאנערען אין אלגעמיין".

מיר וואלטען גערן איבערגעדרוקט דעם גאנצען מאניפעסט, אבער דער באשרענקטער פלאץ פון דער צייטונג ערלויבט עס אונז ניט.

לויט ווי מען גיט אונז איבער, האלט די גרופע אין ארגאניזירען א גאנצע רייע פארטרעגע אין שפאניש, רוסיש און אידיש, איבער דער רוסישער סיטואציע, זיי גרייטען אויך צו מאטעריאל ארויסצוגעבען אלע מאנאט א בולעטין צו באלייכטען און אויפצוקלערען די ארבייטער וועגען דער רוסישער טראגעדיע. עס איז צו האפען אז קיין ארבייטער וועט זיך ניט אפזאגען צו שטיצען די וויכטיגסטע איניציאטיווע פון יעצטיגען מאמענט, סיי מאטעריאל ווי מאראליש, פארשפרייטענדיג וואס ברייטער די אויסגאבען פון דער גרופע.

——

בריף:

„טייערער הערר!

„מיר ציהען אייער אויפמערקזאמקייט אויף דעם בייגעלייגטען צירקולאר מיט די אפשייליכע פארפאלגונגען אויף אנארכיסטען, סאציאליסטען, סינדיקאליסטען און אנדערע רעוואלוציאנערען אין רוסלאנד; און אויף דער רעזאלוציע פון פראטעסט אונטען בייגעלעגט.

אייער ערגעבענסטע
די פראטעסט קאמיטע.

איז צושיקט געווארען צו: עלף הונדערט טרייד יוניאנס און פאליטישע ארגאניזאציעס. צו 194 פארלאמענטארישע פארטרעטער און ארבייטער, מיניסטארען און 49 צייטונגען.

מיר האבען אויפגעהויבען א באוועגונג אז אונזער שטימע זאל געהערט ווערען און עס זאל געשאפען ווערען א פריינדליכע עפענטליכע מיינונג אין דעם לאנד — וואו עס זיצט די ענגליש-רוסישע קאנפערענץ פאר דער אנערקענונג די סאוועט רעגירונג — פאר די באפרייאונג פון אלע באלשעוויסטישע קרבנות.

מיר האבען אויך ארויסגעלאזט אן אפיל פאר מאטעריעלע הילף אז מיר זאלען קענען שטיצען די מארטירער פאר פרייהייט. דארטען אין דעם באלשעוויסטישען גהינום... מיר האפען און גלויבען אז אלע פרייהייט ליבענדע מענשען וועלען אונז העלפען אין אונזער ארבייט.

אלע געלטער זאלען געשיקט ווערען צום טרעזשורער: ס. זשאבעליסקי, 163 דזשובעליסט איסט 1.

פאר די גרופע
י. קאפיטאנטשיק. קארעספאנדענץ סעק.

אויפרוף פון דעם אנארכיסטנשען רויטען קרייץ

ראטעוועט אייערע ברידער, וועלכע ווערען געמאטערט אין די רוסישע טורמעס

צו אלע ארבייטער און רעוואלוציאנערע ארגאניזאציאנען!

אט אונטער דעם קעפעל איז צו אונז — אנארכיסטישער רויטער קרייץ, לאנדאן. — אנגעקומען „פאמפלעטס", פונ'ם סעקרעטאריאט פון אינטערנאציאנאלען ארבייטער אסאסיאציע פון בערלין, וועלכער ענטהאלט א קליינע צאהל פון נעמען, פון די צעהנדליגע טויזענדער וועלכע שמאכטען אין די באלשעוויסטישע טורמעס.

פיין, שרעק און שוידער, מארטירונגען מיט די שרעקליכסטע יסורים; אינקוויזיציאנס-אנווענדונגען, פייניגונגען וואס די פאנטאזיע פון א דאנטע אדער פא איז צו שוואך, אין מאמענטען פון די טיפסטע פסיכאלאגישע איבערלעבונגען, פון מענשען ווען זיי שוועבען צווישען לעבען און טויט און זענען זיי אין פאלשטענדיגען באוואוסטזיין אז זייערע פייניגער דעקען זיך צו מיט פייגען-בלעטער, רעוואלוציאנערע פראזען, זיי שרייען אויף זייערע קרבנות — קאנטער-רעוואלוציאנערען... זיי דערשטיקען און פארשרייען, דורך זייערע אגענטען און שפיאנען, יעדען אמת'ן ווארט וועגען זייערע מעשים, יעדערע פראטעסט און באקאנטמאכונג פון זייערע גרוילטאטען. אט אין אזא מאמענט ווען עס רייסט זיך דורך א קרעכץ, א וועה-געשריי פון יענע פינסטערע קברים, וואו עס צאפלען זיך קרבנות, פון דעם גרויסען לאנד פון די טיראנישע צארען און איצטיגע נאך בלוטיגערע באלשעוויסטישע הערשער, מוז דאס אויפטרייסלען יעדען ערליכען און רעכט-דענקענדען מענשען, יעדע פיהלענדע מענשליכע הארץ מוז אויפגעברויזט ווערען פון יענעם אטעם-פארכאפענדען שוידער וואס רייסט זיך דורך די אייזערנע גראטטעס — פון די טורמעס און שטיינערנע „הערצער (?)" פון זייערע וועכטער — און דערטראגט זיך צו אונז.

די יסורים, פון די געמאטערטע פרייהייטס-קעמפפער זענען נאך אזוי גרויס, ווען די פייניגער, די אינקוויזיטארען, ווילען איינרעדען די וועלט אז זיי זענען עס נעבאך די לעמעלאך וואס מוזען זיך פארטיידיגען, זיי פארטיידיגען כלומרשט די רעוואלוציע, וועלכע אין דער אמת'ן איז די רעוואלוציע לאנג דערטרינקען אינ'ם בלוט פון די אמת'ע רעוואלוציאנערען, וועלכע זענען פארראטען געווארען און די ארבייטער און אלע רייכטימער זענען איבערגעגעבען געווארען צו אויסלענדישע קאפיטאליסטען...

אט די מארטירער מוזען געהאלפען ווערען. אט די קרבנות מוזען געראטעוועט ווערען. עס מוז אויפגעהויבען ווערען איין ווערטיגע באוועגונג כדי ארויסצורייסען די מארטירער פון די בלוטיגע לאפעס פון די באלשעוויסטישע הערשער.

דער אנארכיסטישער רויטער קרייץ אין לאנדאן, ווי מיר האבען נאר ערהאלטען אט דעם הויבענדערמאנטען רוף, האבען מיר גלייך צוזאמענגענומען אונזערע שוואכע כחות וואס איז נאך פארבליבען דא אין לאנדאן. מיר האבען זיך בעראטען מיט דער גרופע ארבייטער פריינט און די גרופע פרידאם און געמיינשאפטליך פאראייניגט אלע דריי גרופען, האבען מיר אויפגעהויבען א פראטעסט און לאזען הערען אונזער שטימע. מיר האבען אנגענומען פאלגענדע רעזאלוציע:

„מיר די אונטערגעשטראכענע ארגאניזאציעס דריקען אויס אונזער צארענדיגען פראטעסט געגען דאס פארטזעצען די פארפאלגונגען אויף די אנארכיסטען, סאציאליסטען, סינדיקאליסטען און אנדערע רעוואלוציאנערען אין רוסלאנד פון די סאוועטסקע רעגירונג; און מיר פאדערען אויף אלע פרייהייט ליבענדע מענטשען אז זיי זאלען זיך אנשליסען מיט אונז אין דער פאדערונג פאר דער באלדיגער און אנקאנדיציאנעלער באפרייאונג פון אלע פאליטישע ארעסטירטע."

(אונטערגעשריבען אנארכיסטישע גרופע ארבייטער פריינט)
אנארכיסטישער רויטער קרייץ
אנארכיסטישע גרופע פרודאם

אט די רעוואלוציע בייגעלייגט מיט פאלגענדען

קאמיטעט פארן טויזענט פעזאדיגען פאנד

אריינגעקומענע געלדער אויף ליסטע N. 58.

ת. רעזניק 5 פ. מ. זייגער 2 פ. מאלטשאנס... 2 פ. „צענטער הומאנידאד" 3 פ. ח' ראנאטקי 1 פ. סעלד... 1 פ. פיינשטיין... 1 פ. שרה טיפג... 1 פ. עלענא גלעז... 1 פ. ל. לאנדס... 80 סענט. שטיין 2 פ. גאוויטשער 5 פ. איינשטיין 5 פ. לוי 2 פ. קעטער. 5 פ. קופערמא. 2 פ.

ס"ה 38.80 פ.

און ענטפער צו אלע וואס האבען דערהאלטען ליסטעס און אויך חברים אין בערנאסקאני:

צוליב אורזאכען האבען מיר — דער קאמיטעט — ניט אונטערגעשריבען קיין נאמען, אבער אלעס איז אין בעסטען ארדנונג.

פארוואלטונגס גרופע „ארבייטער פריינד"

די גרופע מאכט אויפמערקזאם אז די טעג וועט ארויס אין צירקולאציאן א ר י פ ע צו גונסטען דעם „ארבייטער פריינד". פרייז פון דער ריפע איז 10 סענט.

עס ווערט אויסגעשפילט קארל מארקס „קאפיטאל" אין 3 בענדער.

די אידישע ראציאנאליסטישע געזעלשאפט רופט אירע מיטגלידער אויף דער פארזאמלונג שבת דעם 7-טען 20 אזייגער צו באהאנדלען א וויכטיגען טאג ארדנונג.

72442

די אינטערנאציאנאלע דיוויזיע

II

(פארטזעצונג)

א חוץ דעם רעוואלוציאנערען אטראד פון באטקא מאכנא וואס איז באשטאנען פון אנארכיסטען, מאקסימאליסטען און לינקע סאציאליסטען רעוואלוציאנערען; וועלכע האבען ניט געוואלט הערען פון דעם דעקרעט פון מאסקווא און אנגעגאנגען מיט זייער רעוואלוציאנערע ליכטיגקייט אויף דעם דעניקעווסקע פראנט וועלכער האט שוין אין יענער צייט פארכאפט דעם דאן און זיך גערוקט אויף אוקראינע, די אלע אנדערע פארטיזאנישע אטראדען זענען ווילענדיג ניט ווילענדיג צוזאמענגעשמאלצען געווארען אין באטאליאנען פאלקען, דיוויזיעס און אזוי ווייטער ביז סע איז פון זיי ענטשטאנען די אוקראינער 12־טע ארמעע וואס האט געהאט צו קעמפען מיט פעטליורען, דעניקינען און די אלע באנדעס פון אינערן פראנט ווי: זעלאני, סטרוג, סאקאלאווסקי, פאפאוו און אנדערע, איבערבלייבעכצען פון גריגאריעווס ארמעע (גריגאריעווען אליין האט מאכנא דערשאסען אויף א צוזאמענפאר פון אלע קאנטער־רעוואלוציאנערע אטראדען ווי מען האט געוואלט ארייגשלעפען מאכנא'ן).

אונטער אזעלכע אומשטענדען איז ערשט אין מיטן יוני דעם זעלבען יאר געגרינדעט געווארען אין קיעוו און אדעס גלייכצייטיג די אינטערנאציאנאלע דיוויזיעס. די אדעסער אינטערדיוויזיע האט ארונטערגענומען אונטער אירע פליגעל די אידישע זעלבסטשוץ אטראדען, דעם באריםטען אטראד „ספארטאקוס“, איינינגע בעסאראביער אטראדען און א קליינעם אטראד כינעזער.

דער ערשטער פאלק פון דער אונטער־דיוויזיע וואס איז באשטאנען פון דריי באטאליאנען און וואס יעדער באטאליאן איז באשטאנען נישט מער ווי דריי ראטעס, זענען דעם 5־טען יולי אפגעפארען אויף עשאלאנען מיט האק און פאק פון אדעס אויף קיעווער ליניע, און ווי זיי זענען אנגעקומען נאך טשערקאס דעם 8־טען יולי מיט א פארלוסט פון א פאר רומענער וועלכע האבען פון אונפארזיכטיגקייט זיך שפילענדיג מיט גראנאדען אויפגעריסען דעם וואגאן און באצאלט מיטן לעבען...

II

קאניעוו (קיעווער גובערניע)

די ערשטע פאר טעג, ביז מען האט זיך געקענט איינארדנען, אין די פוסט־פארלאזענע טשערקאסער קאזארמעס, וואס האבען זיך געפונען אויסערן שטאט, און מיט פאראד באערדיגט די ערשטע קרבנות פון אומפארזיכטיגקייט, וואס דער ערשטער אינטערנאציאנאלער פאלק, האט געבראכט קיין טשערקאס, איז איינגעפאלען דעם קאמאנדיר פון פאלק, אסטודענט און אפיציר פון קערענסקים צייטען — מאכן א סמאטרע מיט אלע פיטשיווקעס, ווי גאר אין די אלטע „גוטע“ צייטען. דערביי איז געהאלטען געווארען „ריידים“ מיט לויבגעזאנגען צו די געפאלענע העלדן פאר די רעוואלוציע, נאר די סאלדאטען וועלכע זיינען נעשטאנען די גאנצע צייט, מיד און אויסגעמאטערט פון מארשירען, האבען דאס אלעם ניט פארנומען און געטראכט: ווי וועט מען שוין די קאזארמעס, מען זאל זיך קענען אפרוען? אבער, דעם זעלבען טאג איז געקומען א טעלעגראמע פון קאניווער סאוויעט, (60 וויארסט פון טשערקאס מיטן דניעפער) „די באנדע רויפער אונטער דער אנפירונג פון זשעלאני האבען זיך צעבאלעבאטעוועט אין דער אומגעגענד און קלייבען זיך קומען אין שטאט. שיקט צו פארשטארקונג מיר נויטיגען זיך אין הילף!“

די נייעס האט באקומען דער טשערקאסער סאוויעט און איבערגעגעבען דעם אינט. פאלק; גלייך איז באשטימט געווארען: אז דער ערשטער באטאליאן זאל פארען כדי צו פארשטארקען דעם קאניעווער סאוויעט. נאך דעם זעלבען אווענט, האט זיך דער ערשטער באטאליאן אנגעגרוזירט אויף א שיף און מיט מוזיק אפגעפארען קיין קאניעוו, מיטן טאג צונלייך צוגעשיפט צום ברעג פון שטאט. ווען מען איז שוין אריין אין שטאט האט מען זיך דערפארען, דאס די „גרינע“ (זשעלאנדיץ), זיינען אוועק באצייטענס, און האבען גאר קיין חשק ניט געהאט זיך צו באגעגענען מיטן ערשטען באטאליאן פון דער אינט. דיוויזיע.

נאר אזוי ווי דער סאוויעט האט געבראכט דעם באטאליאן אויף איינצושטילען אבאנדע קאנטרא־רעוואלוציאנערען, און אזוי ווי יענע זיינען באצייטענס אוועק, איז דער סאוויעט געווען שטארק באזארגט אויסצוגעפונען אן ארבייט פאר דעם באטאליאן.

די ארבייט איז באשטאנען אין דעם, וואס דער סאוויעט האט געוואלט פטיר ווערען פוי דעם פויערישען קאמוניסטישען אטריאד, וועלכער האט די גאנצע צייט, ניט מיט ווינציג מסירות נפש פארטיידיגט, דעם שטאטישען סאוויעט נעגען אלע באנדעס וואס זיינען אנגעפאלען, און ניט געקריגען אויף געגוג אפצועסען, פון קליידונג איז אפגערעט, אזוי אז די נאאיווע

...צו פארשטעהן; געפעהרליך, ווייל דיזער פראצעס דרעהט איבער קאפויר די נאטירליכע ארדנונג לויט וועלכער דיזע פארשידענע פונקציעס פון מוח דארפען קומען.

דאס איז א קאנסעקווענץ וואס מען דארף תמיד באפירכטען אין דער דאגמאטישער מעטאדע. איינס פון די ביידע: ענטוועדער קומט דאס קינד קיינמאל ניט דערצו צו פארשטעהן דאס וואס עס האט געלערנט אויסענווייניג, ווארט ביי ווארט און אהן דעמאנסטראציעס, אדער ווען עס קומט שוין יא צו פארשטעהן דאס וואס עס האט פריהער מעכאניש געלערנט ברענגט עס א מישמאש אין די פונקציעס פון געהירן, וואו דער שכל באקומט פון זכרון דאס וואס דער זכרון האט געדארפט פון איהם באקומען.

אין ערשטען פאל איז דער אונטערריכט א מין דרעסירען פאפאגייען אהן פעדערן וואס געהען אין די שולע צו זאגען א געוויסע צאהל פון אונפארשטענדליכע פראזען; אין צווייטען פאל מיינט עס ענטוויקלען דעם זכרון אויפן חשבון פון שכל און אריינברענגען אין די אינטעלעקטועלע פעהיגקייטען אן ארדנונג וואס איז העכסט שעדליך פאר דאס הארמאנישע גלייכגעוויכט פון דיזע פונקציעס און פאר די ענטוויקלונג פון דעם דענקענדען טייל פונם געהירן.

„פאפאגייאיזם"

איך האב באמערקט אז א קינד וואס זיין זכרון איז מעהר ענטוויקעלט ווי זיין שכל וועט גלייך ענטפערן אויף אלע איהם בעקאנטע פראגען, אבער בלויז ווען דיזע פראגען זיינען געשטעלט אין די אויסדריקע, וואס זיינען איהם בעקאנט. פארמולירט איר אבער דיזעלבע פראגען אין אנדערע אויסדריקע פיהרט איהר איהם גלייך אראפ פון וועג. שטעלט איהר די פראגע אין דער איהם בעקאנטער פארם, ענשטעהט אן אויטאמאטישע באוועגונג, ווי פון א שפרוזינע, און דער זכרון אפערירט מעכאניש און רופט ארויס דעם ענטפער אהן צו דענקען, דורך געוואהנהייט, ווי דער אנהויב פון א פאלקסטימליכען רעפרען רופט מאמענטאן ארויס דעם סוף. אין דעם מאמענט אבער וואס איהר ענדערט נאר די פארם,

נעמען.

איך ווער איינפאך אויסער זיך, ווען איך דערמאהן זיך אז אין פיעל פיעל שולען ווערט געשיכטע אויף אויסענווייניג געלערנט, און דאס קינד ווערט אויפגעפאדערט צו לייענען א זייטעל וועגען קארל דעם גרויסען, אזוי ווי דאס וואלט געווען א פאבעל פון לאפאנטען.

דינאסטיעס מיט זייערע פארצווייגונגען אין עלטערע און יונגערע ליניעס, דער טויט פון דעם און דעם קעניג, קריעגס ערקלערונגען און פריעדענס אפמאכען, די גענויע דאטע פון דעם און דעם זיעג אדער פון דער און דער מפלה, דאס זיינען אלץ טרוקענע, ווילדע זאכען, וועלכע מיינען גאר ניט פאר דאס קינד און אפעלירען ניט צו זיין שכל ניט צו זיין הארץ. און אז ער ווייסט שוין אפילו גענוי די אדער יענע עפיזאדע פון העכרי דעם פיערטען צו פון לואווי דעם זעכצעמנטען, וועט ער דאך דאס באלד פארגעסען. און אז ער זאל שוין האלטען דאס פעסט אין זכרון, וואס פאר א נוצען וועט ער דערפון האבען?

די געשיכטע, דיזע וואונדערבארע און לייךענשאפטליכע דראמע, וועלכע נעהמט ארום די גאנצע פארגאנגענהייט, וואו אלע אפגעשטארבענע דורות האבען זיך באוועגט, דיזע גראנדיעזע עפאפעע פון דער מענשהייט וועלכע מארשירט לאנגזאם און שמערצהאפט פון דער פינסטערער אונוויסענהייט פון אונזערע אבות צו ליכט און וויסען, פון עלענדער בארבאריי צו געבענשטער ציוויליזאציע, האט געדארפט און געקאנט פארכאפען ביז צום העכסטען גראד. די פאנטאזיע און דעם שכל פון קינד, ווען מען וואלט זי ניט אונטעררריכטעט אין אן אופן וואס איז אזוי לעכערליך און אפשטויסענד, אז די געשיכטסשטונדע קאן אויפן בעסטען אופן דאס קינד ניט מעהר ווי לאנגווייל́ען.

אנדערש וואלט אבער געווען, ווען מען וואלט געווארט ביז דער שילער האט ערגרייכט אן עלטער, ווען ער קאן באגרייפען דעם ענגען צוזאמענהאנג פון די פאקטען, וועלכע דעטערמינירען איינער דעם אנדערען אין דעם לויף פון יאהרהונדערטער דא אלס אורזאך און דארט אלס רעזולטאט, ווען מאנכע מאל ביידע צוזאמען, און

פויערישע קאמוניסטען האבען אזוי לאנג געליטען ביז... זיי האבען גענומען פארדינען בעסערע שפייז און קליידונג, און וואס דער סאוועט האט זיי צוגעזאגט און צוגעזאגט, און אמענדע באפוילען דעם באטאליאן, זיי צו אנטוואפענען, אויב זיי וועלען ניט וועלען מיט גוטען, אויסשיסען!

צום גליק האבען די פויערים ניט געגעבען קיין ווידערשטאנד, זיי האבען זיך נאכדעם אנגעשלאסען אין דעם באטאליאן, זיי האבען געקעמפט ווי בראווע רעוואלוציאנערען ביז ענדע.

דער באטאליאן וואס האט אבגעטוען אט דאס א שווערע שטיקעל ארבייט אנטוואפענענדיג די פויערישע קאמוניסטען, האבען זיי געפאקט צוויי האזען מיט איין שאס.

זיי אנטוואפענט און געווינען זיי אויף זייער זייט, האבען זיי זיך געמאטערט אין די פראוויזאריש אויפגעשטעלטע באריקאדען, אויסן שטאט, וואס די דייטש־עסטרייכישע אקופאנטען האב־

(פארטזעצונג אויף דער 7־טער זייט)

72443

די אינטערנאציאנאלע דיוויזיע

(פארטזעצונג פון דער 4־טער זייט)

בען אויפגעשטעלט אין צייט פון העטמאן סקאראפאטסקי: אלס זעלבסשטענדיגער אטריאד, האט ער זיך נאכאמאל פארמירט, אנפאנגענדיג פון אנדערע, צו דעם צוועק האט דער שטאב באשטימט דעם קאמאנדיר־שטיינער, אסטודענט און אפיציר ביי קערענסקיס רעגירונג אלס קאמאנדיר פונם אטריאד. דער פאליטישער געהילפס־קאמיסאר וואס איז באשטימט געווארען פון טשערקאס צום באטאליאן אלס פאליטישער קאמיסאר, און די קאמפאניע פון „רומענער" האבען באשטימט אן אייגענעם קאמיסאר. חוץ דעם, האבען זיך געפונען אקליינער אטריאד ביינעזער, א גרופע פרייווילינגע, וואס איז באשטאנען מיינסטענס פון לינקע „פועלי־ציון", קאמוניסטען און אנארכיסטען. דער פויערישער קאמוניסטישער אטריאד וועלכער איז שוין פון פריער צוגעקומען אין קאניעוו גופא.

אין א פארטאג, נאך דער באשטימונג און איינארדנען דעם אטריאד אלס זעלבסטשטענדיגען, אין די אויבענדערמאנטע באראקען, זיינען צוגעפארען מיט א אויטאמאביל צוויי מאטראזען מיט אן אלטע פויערטע און זיך געלאזט צום שטאב און ארויסגעהייסען דעם גאנצען פערסאנאל, און באפוילען די סאלדאטען זיך אויסשטעלען אין א רייע פון צוויי לאנגע שרענגעס, דערביי זיינען די מאטראזען און דער שטאב און די פויערטע ארומגעגאנגען און יעדען סאלדאט שארף באטראכט און יעדעס מאל נעפרעגט די פויערטע: דערקענסט? די פויערטע אבער איז צעמישט געווארען און איבערגע׳חזר׳ט: „איך ווייס ניט, די פלימעניצע ווייסט..." די מאטראזען האבען זיך אויסגעבייזערט אויף דער אלטער, נעכאפט אויף גיך דעם אויטאמאביל און פארשווינדען. די סאלדאטען האט מען באפוילען: שטיין בלייבען! ביז א נייעם ארדער: אין א ווײלע ארום זיינען צוריקגעקומען די זעלבע מאטראזען, מיט א קליין מיידעלע פון א יאר אכט אדער צעהן, און ווידעראמאל ארומגעגאנגען די שרענגעס און גוט באטראכט יעדען פון קאפ ביז פיס און זיך אפגעשטעלט ביי איינעם און א זאג געטון: דער! דעם סאלדאט ארויסגענומען פון די רייע און אריינגעפירט אין שטאב, דארט האט מען זיך דערוואוסט, אז דער סאלדאט מיט נאך צוויי, אלע פון דער „רומענישער" ראטע, זיינען דעם זעלבען טאג אריינגעגאנגען צו דער פויערטע, און אויף אן אנווייזונג פון שכנים דאס ביי איר געפינען זיך פעטליורסקי אפיצירן, אנשטאט צו געפינען די אפיצירן, האבען זיי געפונען אפיצירסקע קליידער. דער שטאב וואלט זיך מיט דער אנגעלעגענהייט ווייניג וואס אינטערעסירט, אזוי ווי אבער די מאטראזען האבען זיך דערויף געשטעלט, האט ער געפרעגט זייער מיינונג; זיינען זיי אבער געווען שיכור, און האבען גענומען זאגען מיסור די סאלדאטען, דערמיט האט זיך די געשיכטע געענדיגט.

עטליכע שעה נאכדעם פארפאל איז געקומען דער פאליטישער קאמיסאר פון די „רומענער" אויסהערענדיג די געשיכטע, האט ער צונויפגענומען זיין ראטע און פאר זיי געהאלטען א „רעדע" אין רומעניש, אם ענדע האט ער געענדיגט מיט א געשריי: וואס ווילט איר, ווערען ווילט איר: מיך צו זיין?' איך וויל ניט זיין מיט גנבים! זאגט וואס ווילט איר? דערשיסען? אלע סאלדאטען מיט אמאל האבען אויסגעשריען: זיי, זיי, זיי!

באלד גענומען די צוויי אנטיילנעמער, (דער דריטער איז ניט געווען אנוועזענד), זיי צוגעפירט צום פארקאן, עטליכע האבען גענומען גראבען גריבער, בעת אנדערע האבען זיך נעפארקעט מיט די אויף טויט דערשראקענע סאלדאטען אין זיי אויסגעטון נאקעט, און מיט די פראקלאדען; זיי אויפגעמונטערט יעדעס מאל ווען זיי האבען פארלוירען דאס באוואוסטזיין, איינער איז געבליבען לעבען אין א באוואוסטלאזען צושטאנד, האט נעקריגען 2 קוילען, ביז דער דאקטאר מיטן קאמענדאנט האבען באפוילען אים צו שענקען נאך א פאר קוילען און ביידען דער׳הרג׳ט.

אין א היבשע צייט ארום נאך דעם פאטאלען

די גרופע, האט זיך געשטעלט די אויפגאבע צו באקענען די ברייטע אידישע מאסען, מיט די באלשעוויסטישע גרוילטאטען. אלס ערשטער דאקומענט האבען זיי ארויסגעגעבען די בראשור, דערנאך וועלען קומען א רייע אנדערע, איבער דער מאכנא באוועגונג א. א. עס איז דער חוב פון אלע חברים איבערן גאנצען לאנד, די בראשור צו פארשפרייטען וואס מעהר. די בראשור פארטיילט זיך געגצליך אומזיסט. די וואס ווילען זי פארשפרייטען קענען זיך ווענדען אויפן נאמען פון דער גרופע, פערו 1537.

"RUSIA TRAGICA"

איז דער נאמען פונם מאנאטליכען ביולעטין, וואס די גרופע צו אונטערשטיצען די רוסישע אנארכיסטישע באוועגונג גיט ארויס. דער נומער 2 מאכט א זעהר גוטען איינדרוק, עס איז קענטיג אז די חברים פארשטעהן גוט זייער אויפגאבע. אינם נומער קומען אריין ארטיקלען וועגען דער יעצטיגער לאגע אין רוסלאנד, נייעס פון רוסלאנד, א באריכט פון דער פראטעסט באוועגונג פון אייראפא געגען די רוסישע מאכטהאבער, און א גאנצע רייע וויכטיגע נאטיצען פונם יעצטיגען מאמענט. עס איז כדאי צו דערמאנען אלע חברים אז דער ביולעטין, ווערט פארטיילט אומזיסט, די אויסגאבען ווערען צוזאמענגענומען פון פרייוויליגעביישטייערונגען, און עס איז דער חוב פון יעדען רעוואלוציאנער צו העלפען די חברים אין זייער ארבייט. ביישטייערונגען קענען געשיקט ווערען צו דער אדמיניסטראציע פון דער „פרייהייטס שטימע".

באלאנס צוגעשטעלט פון פריערדיגער פערוואלטונג ביז איר לעצטען פעריאד

איינגאמע ביז דעם 15־טען אפריל:

פון פאריגען מאנאט	$ 34.25
חוב פון ריפע	„ 51.50
פון פארקויפטע צייטונגען	„ 8.60
ענגעלבערג פון „קארדאבא"	„ 5.00
ארעלאוויטש פון „ראסאריא"	„ 5.00
גינים, אבאנענט	„ 1.20
טאטאל איינקינפטע	$ 105.55

טאטאל איינקינפטע	„ 125.85
איבערגעגעבען דעם ניי ערוועהלטען פערוואלטער	$ 5.45

באלאנס פון דער פ. ש. ביז דעם 15-טען יוני 1924

איינטיילונג פון אויסגאבען:

גאמא טינט, פענעס, פאפיר	$ 1.40
עסטאמפיזשעס פאר פארזאמלונג	„ 5.40
עקספעדיציע	„ 13.25
מאניפעסט צום גענעראל שטרייק	„ 9.00
בלאק פאפיר און קאנווערטען	„ 0.90
גאסטעס טראנוויע	„ 1.60
דרוק „פ. שטימע" נומער 9	„ 100.00
טאטאל אויסגאבען	$ 131.55

איינטיילונג פון איינקונפט:

פון שלום אין פאריז	$ 3.00
פון חבר פעקער פאר אבאנענטען	„ 3.80
פארקויפט צייטונגען	„ 33.85
געליהען ביים „קאמיטע פון טויזענט פעזאסדיגען פאנד"	„ 50.00
געליהען ביים ח' מ. אורינאווסקי	„ 20.00
פון פאריגען מאנאט איבערגענומען ביים פריהעריגען פערוואלטער	„ 5.45
טאטאל איינקונפט	$ 116.10
טאטאל אויסגאבען	„ 131.55
בלייבט דעפיציט	$ 15.45

בריעף קאסטען

ענגעלבערג: — אייער ארטיקעל ווערט ניט פארעפענטליכט צוליעב דעם וואס ס'איז שוין פארביי די צייט פאר דער פראגע. שיקט צו עפעס אקטועלעס.

שלום, פאריז: — וואס הערט מען ניט פון אייך אזא צייט? פארוואס שיקט איר ניט צו די איבעריגע קאפיטלען? איינגיכען וועלען מיר אייך שרייבען וועגען אונזעריגע דא.

שלום.

2444

די אינטערנאציאנאלע דיוויזיע

דער צווייטער צוזאמענטרעף...

שוין נאך דעם ערשטען אומגעלונגענעם צוזאמענשטויס און נאך דער ביטע־רער ערפאהרונג וואס האט געקאסט אזוי פיעל אומזיסטיגע מענשליכע לעבענס, האט ניט אפגעהאלטען די פיהרער, וואס האבען געשטרעבט צו שפילען ווי גרויסע גענעראלען, מאכען נאך עקספערימענטען און שטעלען אין קאן די לעבענס פון זייערע סאלדאטען; און אום ניט צו האבען דעם זעלבען סוף פון ערשטען מאל, האבען זיי מאביליזירט פרישע כחות. דער ערשטער טשערניגאווער פאלק, דער צווייטער פאלק פון דער נײנטער דעוויזיע און דער ערשטער לעגימסקער פאלק האבען זיך געטראפען ביי דער סטאנציע ברעסמינאווסקע, וואו זיי האבען געוואלט אפשניידען דעם וועג פון אלע באנדעס, וואס האבען „געארבייט" אין קיעווער, פאלטאווער גובערניעס און זיך צוגעאיילט צוזאמענצושמעלצען מיט די פעטליורעווסקע אטראדען פון פאראל, ושמערינקא, וויניצע, קאזאטין.

צו דעם צוועק האט מען אונטערגעטריבען דעם שוין עקספערימענטירטען אטראד ארומצורינגלען די באנדעס וואס זענען געקומען פון אומאן אויפן וועג צו חרעסטינאווקע. נאר דא האט זיך פון איין זייט צוגערוקט די פעטליורעוועס און די בעסטע קרעפטען פון די דערמאנטע פאלקען האבען זיך געמוזט שטעלען אין אנגריף דערמיט ניט צו געבען זיי די געלעגענהייט זיך צו פאראייניגען מיט די אנדערע באנדעס. פון דער צווייטער זייט האבען די אונגארישע הוזארען און די פיכאטע פון דעם קאניווער אטראד געדרוקט די באנדעס און זיי געטריבען צו חריסטינאווקע אזוי אז ווילענדיג ניט ווילענדיג האט מען זיך דארט געמוזט צוזאמענטרעפען אויף א ענטשיידענער שלאכט וואס זאל איינס פון די ביידע: אדער גענצליך צושלאגען די באנדעס אז זיי זאלען שוין מער ניט קענען דעם קאפ אויפהויבען געגען די סאוועטען אדער — און דאס איז געווען דאס ערגסטע — זיי סוף כל סוף עפענען דעם וועג און גיבען א פרייע געלעגענהייט זיך צו פאראייניגען מיט פעטליורעס באנדעס און לאזען אוקראינע אין זייערע הענט...

דאס איז פארגעקומען אונגעפער אין מיטען פון מאנאט אויגוסט 1919 און א 8 טאג נאך דעם ערשטען צוזאמענטרעף. אין א שענעם העלען טאג דער קאניווער אטראד האט זיך געפינען אין עקסטרעם פון לינקען פליגעל צו אומאן אין א דארף וואו זיי האבען איבערגענעכטיגט און געזאלט נאכפאלגען די איבעריגע ארומרינגלען חריסטינאווקע, האט מען באמערקט פון א וועלדעל א פארטי פיינדליכע קאוואלעריסטען וואס האבען זיך געלאזט אויף דעם אטראד, די לאגע איז געווארען קריטיש ווען ניט די אונגארישע הוזארען וואס זענען פון א זייט אנגעקומען צו העלפען וואלט דער אטראד געווען אויסגעקוילעט אהן א ווידערשטאנד אפילו, דער צופאל האט געגעבען נאך צו דענקען דאס די באנדעס געפינען זיך ניט נאר דארטען וואו מען האט גערעכענט נאר אזוי גוט פון פארענט ווי פון הינטען און סע מעגליך דאס דענקענדיג אז מען וויל זיי ארומרינגלען וועט מען אמענדע אליין ווערען ארומגערינגעלט פון אלע זייטען...

אין דעם זענען אנגעקומען איניגע רייטער און איבערגעגעבען דאס די סטאנציע חריסטינאווקע איז אריינגעפאלען צו די באנדעס אין די הענט און אונזערע האבען געמוזט פארלאזען די פאזיציע און זיך באפעסטיגען ביי דער סטאנציע פאנטאווקלעווקע, און אז סע איז באשטימט געווארען דאס דער צענטער און לינקער פלאנג זאלען נאך דעם זעלבען טאג אטאקירען און באפרייען חרעסטינאווקע פון די באנדעס...

ווען צום ענדע פון טאג מען האט זיך געפינען אין עקסטרעם צום איזאלירטען וועלדעל ניט ווייט פון דארף חריסטינאווקע, צוויי ווארסט צו דער סטאנציע האבען זיך ווידער געוויזען א קליינע גרופע קאוואלעריסטען אין פאראלעל צום אטראד וואס האט געזאלט אטאקירען; א שיסעריי האט זיך אנגעפאנגען פון ביידע זייטען, צום גליק האט זיך ארויסגעוויזען דאס די רייטער זענען אייגענע און דער עקצידענט האט זיך געענדיגט מיט עטליכע פארוואונדעטע. און שפעטער ווען מען האט געשטורעמט דאס דארף חריסטינאווקע און א חוץ א פאר פאלימיאטען און עטליכע טויטע קיינעם ניט געטראפען, האט מען זיך געלאזט אין איין אטעם צו דער סטאנציע ווי א ריכטיגער פייער האט זיך צופלאקערט

(ענדע אויף דער 6־טער זייט)

ענטמוטיגונג, אפאטיע, רעזיגנאציע,, אהנע צו דערמאהנען די שנאה, די ריוואליטעטען און די קאנפליקטען, וועלכע מאכען אפט פון דער שולע א שלאכט־פעלד פאר העפטיגע צוזאמענשטויסונגען צווישען אייטעלקייט און פארביטערונג. איז עס דען ניט ווינשענס ווערט צו האלטען די צארטע קינדערישע הערצער אזוי ווייט און אזוי לאנג אוועק פון דיזער אונפרוכטבארער און שעדליכער קאנקורענץ, מיט וועלכער זיי וועלען גענוג צייט האבען זיך שפעטער, אריינטרעטענדיג אין דעם קאמף פארן לעבען, צו באקענען?

אן איינווענדונג.

מען וועט מיר געוויס פאלגענדע איינווענדונג מאכען:

אבער פארלאזענדיג דעם ,,בינשטאק'' וואו מען האט זיי ניט צוגעגרייט צו די מלחמות פון לעבען מיט זייערע געפאהרען און סטראטעגישע קונצען, וועלען דאך אייערע קינדער זיך פארלירען אין קאמף אין וועלכען זיי מוזען זיך באטייליגען. זיי וועלען ניט נאר ניט קאנען אטאקירען, נאר אפילו ניט פארטיידיגען זיך. זיי וועלען דערפאר באזיגט און פאלשטענדיג פארניכטעט ווערען.

איך בין ניט מיט דיזער מיינונג.

אויב עס האנדעלט זיך מכח דעם קאמף, וואו צביעות און שלויקייט, ריקזיכטסלאזיגקייט און הארטהערציגקייט גאראנטירען דעם זיעג, איז טאקע זעהר מעגליך, אז אין דיזען קאמף וועלען אונזערע קינדער א נידערלאגע באקומען. אבער דארט, וואו דאס אמת'ע וויסען, די ערדעלקייט פון הארצען, די ליבע צו גערעכטיגקייט, זעלבסט רעספעקט און ווילענס מאכט זיינען די וואפען פון די קעמפענדע, בין איך זיכער, אז אונזערע קינדער וועלען זיעגען.

מען וועט מיר אפשר זאגען, אז נאך א לאנגע, לאנגע צייט וועלען דוקא די פארגיפטעטע וואפען זיין די, וואס וועלען באנוצט ווערען, און די אנדערע האבען דערפאר קיין פראקטישען ווערט ניט.

צוערשט וועל איך דערויף ענטפערען, אז מאנכע נידערלאגען זיינען גלאררייכער און פרוכטבארער ווי אנדערע זיעגען וואס זיינען ניט מעהר ווי שענדליך און שעדליך, ווייל עס ליגט מעהר ערדעלקייט און פרייד אין די ליידען פון א מפלה דורך אמת, גערעכטיגקייט און פרייהייט, ווי אין דער פרייד פון א נצחון דורך ליגענט, אונגערעכטיגקייט און טיראניי.

פאלג.

וואס זאל דער ערציהער טהון? וואס זאל ער בעסער באלוינען? די פרייע מתנה פון דער נאטור אדער די פערזענליכע אנשטרענגונג? זאל דער, וואס האט ווייניגער געארבייט באלוינט ווערען, בלויז דערפאר, וואס ער האט מעהר עררייכט?

דאס וואלט געווען אונגערעכט און באדויערענסווערט. דאס וואלט געווען א פארגלייך, צווישען צוויי אונגלייכע כחות.

דער סיסטעם פון קלאסירען סטימולירט ניט, ווייל פארלאנגענדיג צו ווייניג פון דעם וואס קאן געבען מעהר פאראורזאכט דאס גייסטיגע פוילקייט און פארלאנגענדיג צופיעל פון דעם, וואס קאן ניט געבען קיין סך ברענגט עס איהם צו ענטמוטיגען.

דער ערציהער דארף יעדען שילער באהאנדלען אינדיווידועל און סעפאראט און זעהן, אז יעדערער זאל זיך ענטוויקלען לויט זיינע כחות. די ערמוטיגונג דארף ניט זיין א פריווילעגיע בלויז פון די פעהיגע און נאטירליך בעגאבטע, נאר יעדערער דארף באקומען די ערמוטיגונג, וואס זאל העלפען זיין ווייטערדיגע ענטוויקלונג.

די זיטליכע ערציהונג.

ענדליך זיינען מיר אנגעקומען צום קאפיטעל איבער די זיטליכע ערציהונג, דער דעליקאטסטער פונקט פון די ,,ווערטער פון אן ערציהער''.

מען איז שוין אזוי גוט ווי אייניג איבער די בעסטע מעטאדעס וואס דארפען אנגעפיהרט ווערען בכדי צו קומען צו א בעסערער פיזישער ענטוויקלונג פון קינד. מען הייבט שוין אויך אן מעהר אדער וועהניגער צו ערקענען וועלכע פעדאגאגישע מעטאדעס זיינען אמבעסטען געאייגענט צו באגינסטיגען זיין אינטעלעקטועלע ערציהונג. אבער וואו עס הערשט נאך אלץ א טיעפער תהום פון מיינונגס־פארשידענהייטען איז בנוגע צום ערציהערישען פראצעס, וואס דארף אנגעווענדעט ווערען לטובת די מאראלישע ענטוויקלונג פון קינד, פאר די מעטאדישע בילדונג פון זיין ווילען, די באפעסטיגונג פון זיין געוויסען און די אויסברייטונג פון זיין הארץ. דאס איז א געביעט, וואו עס איז נאך דא זעהר פיעל צו מאכען און זעהר פיעל איבערצומאכען.

דער קאמף געהט פאר מיט גרויס ביטערקייט צווישען צוויי מעטאדעס: שטרענגקייט אדער מילדקייט, צווינגען אדער פרייהייט, דרעסירען אדער ערציהען.

די אינטערנאציאנאלע דיוויזיע

(שלום פון דער 3־טער זייט)

72445

פון ביידע זייטען, ווען ניט די טאפע חויד געוואקסענע זאנגען פון איין זייט, וואס האבען אויגענבליקליך פארדעקט די טויטע און פארוואונדעטע און געגעבען די לעבעדיגע די געלעגענהייט ענדליך צו דערגרייכען די סטאנציע, און דאס צופאלען פון דער נאכט, וואלטען מיר ווער ווייסט וויפיעל מענשען, געמוזט נאך אומברינגען צו געווינען די סטאנציע חריסטינאווקע...

דאס גליק האט ניט לאנג געדויערט, אין א קורצער ווילע ארום, די סאלדאטען האבען ניט אמאל צייט געהאט זיך ארומצוקוקען ווי א נייער האגעל פון קוילען האט גענומען זיך שיטען פון אלע זייטען אויף דער סטאנציע און אפקלאפענדיג אין די פיסטע וואגאנעס האט דאס פייפען און סווישצען פון די קוילען פון איין זייט און דאס יאמערדיגע אגאניע קרעכצען פון די פארוואונדעטע אין דער נאכט פינסטערניש פון דער צווייטער זייט אין גאנצען צובראכען דאס ביסעל מוט פון די סאלדאטען און זיי האבען אויפגעגעבען דעם לוסט צו האלטען די סטאנציע און זיך צוריקגעצויגען מיט דער באן־ליניע אויף דעם וועג צו פאנטאקלייעווקע. ארום האלבע נאכט ווען די צוריקגעצויגענע האבען זיך געפינען ביים פאלסטאניק אין מיט וועג פון די צוויי סטאנציעס האבען די באנדעס געלאזט אין פולען גאלאפ א ברענענדיגען לאקאמאטיוו מיט עטליכע וואגאנעס אין דער ריכטונג פון פאנטאקלייעווקע. און מיטן טאג צוגלייך איז פון דעם גאנצען עשאלאן געבליבען ניט מעהר ווי די רעדער און די אייזענס ארום וואס האבען אויסגעזעהן ווי א סקעלעט פון א ריזיגען פרעהיסטארישען פשעזיאזאר.

דער צווייטער עקספערימענט האט שוין געקאסט צו טייער אז מען זאל נאך טראכטען פון א נייעם אנגריף און ווען מען האט דערגרייכט אויפן צווייטען טאג פאנטאקלייעווקע האט זיך יעדען אפגעגלוסט פון צו דענקען אנדערש ווי א פאלשטענדיגע רוה... אין דעם האבען זיך גענומען ארומטראגען פארשידענע קלאנגען צווישען די סאלדאטען דאס די באנדעס האבען זיך פאראייניגט מיט די פעטליורעוצעס און מארשירען אויף קיעוו און אויב מען וועט ניט באלד אפטרעטען צו קיעוו וועט מען בלייבען אפגעטניטען אין גאנצען און ארומגערינגעלט פון אלע זייטען... א צווייטער קלאנג האט זיך ארומגעטראגען: דאס דער שטאבס קאמאנדיר פון דער צוועלפטער ארמעע האט פארראטען און פארנאכלעסיגט די ארדענס וואס ער האט באקומען פון ,,גלאווקאווערק’’ און דורך זיי האט מען די ביידע שלאכטען פארלוירען.

דאס אלעס און די מוטלאזיגקייט פון די אויסגעמוטשעטע סאלדאטען וואס האבען זייט צוויי חדשים קיין איין איינציגען טאג רוה ניט געהאט, האט געבראכט דערצו דאס די גאנצע ארמעע, אויסער דעם טשירניגאווער פאלק מיט זאצעווען אין דער שפיצע, האבען זיך געלאזט דירעקט קיין קיעוו דורך באלעצערקווע, וואס דאס האט געהייסען צו מאכען א שטרעקע פון 200 וויארסט דורך מעטער און אויספעלענדיג די באהן־ליניע, האט זיך די ארמעע געלאזט געהן. אין מיטען וועג, דעם צווייטען טאג, ווען די אלע אטראדען האבען הינטער זיך פארברענט די עשאלאנען, צוראבירט און צושטערט די קליידונג און עסענווארג פון די צעכהאזען, האט דער קאמאנדיר זאצאוו אנגעיאגט די צוריקגעצויגענע ארמעע און גענומען איינרעדען זיך אומצוקערען און באנייעס אנהויבען דעם קאמף מיט די אלע קאנטער־רעוואלוציאנערן, נאר קיינער האט זיך צו אים ניט צוגעהערט און פארטגעזעצט דעם מארש ביז קיעוו וואו זיי האבען מיט דער גאנצער ארמעע אפגעטראטען פון אוקראינע.

די רייזע און ריקצוג פון פאנטאקלעווקע ביז קיעוו האט גענומען ביי דער 12־טער ארמעע 8 טעג. פון אייניגע עטאפען ווי מען האט זיך אפגעשטעלט האט מען געזעהן ווי ווייט מעגליך אויסמיידען די דארפישע באפעלקערונג, ווי מען האט געדארפט קריגען צדה לדרך און ווי זיי האבען געשפירט, אז די דארפישע באפעלקערונג איז פיעל מאל פון די קאמוניסטישע אטראדען געקריוודעט געווארען און וועט א צינד, אז דער רודף איז געווארען א נרדף זיך שטעלען אנטקעגען... דאס וואס די דערשלאגענע ארמעע, אהן מוט און אהן גייסט האט ניט געוואלט אנהויבען. און אויסגעקליבען מעהר ווייניגער גרעסערע און קלענערע שטעטלעך מיט א געמישטע באפעלקערונג און וואו מען איז געווען זיכער ניט צוטרעפען קיין ווידערשטאנד, און קריגען צו עסען און שלאפען, האט מען זיך געלאזט א הינצו.

נאר די זעלבע, וואס האבען אזוי פיל צרות אנגעמאכט דער ארימער דארפישער באפעלקערונג, האבען געזוכט דורך פארשידענע אויסריידען צו בארויבען די דערשלאגענע פאגראמירטע אידישע באפעלקערונג וואס האבען יעדען מזנית געהאט די נשמה אין דער זשמינע און זיך טויט געשראקען און א בלאט פון א בוים האט זי דערשאקעלט...

דערזעהענדיג אזא מתנה און וויסענדיג, וואס זיי קענען ערווארטען האבען זיך די מיינסטען פון דער אידישער באפעלקערונג אויסבעהאלטען און צולאפען ווי נאר די אויגען האבען זיי געטראגען, און געלאזט זייערע הייזער און פארמעגענס אויף הפקר און אויף גאטס באראט...

דאס האט אבער שטארק דערצארנט די ,,העלדען’’ פון די מונטער־דיוויזיעס און אנד. וואס האבען געזעהן א מעגליכקייט צו רויבען הילפלאזע וואס קענען זיך ניט אנטקעגען שטעלען... אין אייניגע שטעטלעך ביז ביאלעצערקווע, האט מען טאקע געגריבט און ווען ניט אייניגע מוטיגע אפיצירען, וואס האבען געקענט דערביי פארלירען זייער לעבען, וואלטען זיך ניט געשטעלט און גענומען אנרעדען די צעווילדעוועטע מאסע, ווער ווייסט צו וואס דאס אלעס וואלט דאן געבראכט?.. אין ביאלעצערקווע האט מען געפונען דעם שטאבס־קאמאנדיר פון דער 12־טער ארמעע, וועלכען מען האט באשולדיגט אין דורכפאל מיט די באנדעס און א האלב טויטען האט מען דעם נעכטיגען קאמאנדיר געשלעפט איבער די גאסען וואו מען האט גערענקט, אום צו פיהרען קיין קיעוו און דערשיסען.

פון ביאלעצערקאוו האט מען געמאכט פיער עטאפען אין פיער טעג און ווען מען איז אנגעקומען קיין קיעוו האט מען דארטען געטראפען די איבערבלייבעכצען פון דעם ערשטען פאלק פון דער אנדערסערמונטער־דעוויזיע, וואו זיי האבען ניט ווייט פון טשערקאס געהאט א דעניקענסקע ארמעע, וועלכע האט זיך גערוקט פון פאלטאווער גובערניע אויף קיעוו, און האבען צעשלאגען דעם פאלק און ווי אין ריקצוג איז דער קאמאנדיר פון פאלק באגדאנאוו מיט זיינע שטאבס־לייט אריינגעפאלען אין פלען און דערשאסען געווארען.

אין קיעוו האבען זיך אויך צוזאמענגעקליבען די אלע רעשטלאך פון דער 12־טער ארמעע, וואס מען האט גערענקט צו ,,פארטיידיגען דעם רויטען קיעוו’’, וואו ראקאוורקי האט האט געדונערט און איז אליין דער ערשטער מיט זיינע פאוועטשיקעס אויסגעוועזען די צייט.

נאר דעניקין פון איין זייט און פעטלורא מיט זיין גאליציאנער ארמעע פון דער צווייטער זייט און די אלע באנדעס פון ארום, וואס האבען פארפלייצט די אומגעגענט, האבען געצוואונגען די סאוועטישע ארמעע זיך צוריקציען ביז... ביז טשערניגאוו, נאמעש און ווייטער...

איך וויל מיך דא ניט אפשטעלען אויף די אי־בעריגע ארטיקלען, ספעציעל אויפן אתה־בחרתנו שטאנדפונקט פונם ארטיקעל פון פ. ווארלד, אויך דערויף ניט, וואס פונם באריכט פון דער אידישער סעקרעטאריע קען מען כמעט גארניט ארויסנעמען, וואס איך בין אויסען געוועזען איז דער וועג, אויף וועלכען אונזער ארגאן האט זיך פארנומען.

איך רעכען, אז שוין צייט צו פארטראכטען זיך, צו וואס דאס קען פיהרען.

א לוסטראדאר.

1000 פעזאדיגער פאנד

ליסטע נומער 50

געזאמעלט דורך ה׳ שווארצבער אין ראזאריע. ארעלאווי. 3 $; שווארצ. 2.50 $; גאדאפרעדא 2 $; כ׳ ארעלא 1 $; גאלדבערג 1 $; טשימי־נאזא 50 סענט; שארין 50 סענט; באלדינארי 50 סענט; ראדריגעז 50 סענט; „אמאר אי ליבערטאד" 30 סענט; בלום 30 סענט.

סך הכל 12.10 $.

קאזאקע 5 $; מ. מירק. 5 $; י. ביטלער 5 $.

צוזאמען 27.10 $.

פארקומען

...יטער שטימע"

...ש. פון י. גאראדיצקי.

...ם עליכם, 4) דעקלאמא־

...פעהלען שבת אווענד.

...דער לעבעדיגער וועלט; זיי באנוגענען זיך ניט דערמיט, וואס זייערע געוועזענע חברים אין קאמף פאר פרייהייט, מענשעוויקעס, עס־ערען, געקומען [illegible], אז זייער א גרויסע צאהל פון די ארעסטירטע דארט ליידען פון שווינדזוכט, כמעט האלב פון דעם גאנצען צאהל

RADIOGRAM

WORLD WIDE WIRELESS

RADIO CORPORATION OF AMERICA

IN CONNECTION WITH

"TRANSRADIO"

A.G. FUER DRAHTLOSEN UEBERSEE VERKEHR, BERLIN

CONTINENT TO CONTINENT — "Via RCA" — THE ONLY DIRECT TELEGRAPHIC CONNECTION, AMERICA–GERMANY

SHORE TO SHIP — SHIP TO SHORE — "Via RCA" — EINZIGE DIREKTE TELEGRAPHISCHE VERBINDUNG DEUTSCHLAND–AMERIKA

FORM No. 112 G

RECEIVED AT 64 BROAD STREET, NEW YORK, AT ______ M. DATE ______ 192__

W 363 PRSR BERLINWILMERSDORF 18

RL COHEN 48 CANAL NEWYORK

RED CROSS TROUBLE SOLOVKI THREE HUNDRED POLITICALS TREATED COMMON CRIMINALS

JINT COMMITTEE BERKMAN

"RADIOLETTER" 1924 AUG 24 PM 8 08

D 539

TELEPHONE: BROAD 5100 — To secure prompt action on inquiries, this original RADIOGRAM should be presented at the office of the Radio Corporation. In telephone inquiries quote the number preceding the place of origin.

(א פאטאגראפישע בילד פון דער ראדיאגראם וואס מיר האבען באקומען פון גענאסע אלעקסאנדער בערקמאן און וועלכע דערציילט וועגען נייע מערדעריען געגען די פאליטישע ארעסטירטע אין סאלאוועצקי מאנאסטיר.)

אנארכיסטען און סינדיקאליסטען ווערען גע־פלאגט פון שווינדזיכט, צינגא, הונגער און קעלט — די אלע אומבאשרייבליכע ליידען שטעלען ניט צופרידען די סאדיסטישע נאטורען פון דזשערזשינסקי און זיינע משרתים: אבזיכטליך, פלאנמעסיג און מיט די אייגענע הענט זוכען זיי נאך צו מאכען אומערטרעגליך דעם גורל פון די אומגליקליכע קרבנות זייערע.

די ראדיא טעלעגראם איז קורץ און שרעקענגס־פול דאס ניט דערזאגטע אין איהר דערציילט טויזענט מאל מעהר ווי די עטליכע שווערליכע ווערטער. די טעלעגראמע דערמאנט אז דער בלוטיגער נאכריכט וואס מיר האבען פון דארט באקומען מיט אכט מאנאטען צוריק, וועלכע האט דערציילט וועגען דער קאלטבלוטיגער ערמארדונג פון 6 שוצלאזע פרייהייטס־קעמפער.

וויפיעל קרבנות זיינען געפאלען פון סקארבוט. א צאהל זיינען לעצטען דעצעמבער ערמארדעט געווארען און איינינע זיינען געטריבען געווארען צו פאגיין זעלבסטמארד, פארברענענדיג זיך לעבעדיגערהייט. און נאך א גרסערע צאהל האט פארלארען דעם פארשטאנד. איצט קומט דער קלימאקס, וועלכער לאזט אונז וויסען, אז די לאגע האט זיך דארט שארף געענדערט צום ערגערן. דער לעצטער שטראל פון האפענונג איז אויסגעלאשען געווארען פאר די ארעמע מארטירער.

ווי לאנג וועלען די יורשים פון יאהאן גראזני מאטערן די איידעלסטע נשמות פון רוסישען פאלק? ווי לאנג וועלען די ארבייטער פון דער גאנצער וועלט פארשווייגען די בלוטיגע פארברעכען פון די מאסקווער דעגענעראטען? ווי

שטראף, וואלט ער זיך ניט ערנידעריגט צו אזא העסליכער טהאט. מען דארף אויך ניט פארגעסען דאס: וויסענדיג, אז מען האט ביי איהם דעם בלייפעדער גע׳גנב׳עט און ניט וויסענדיג ווער דאס האט געטהון, וועט שוין פויל פון איצט אן האבען מיסטרויען צו אלע זיינע חברים און זייענדיג דער קרבן פון אן אונגערעכטיגקייט וועט ער שוין ניט מעהר האבען צום לעהרער דעם צוטרוי, וואס ער האט צו איהם ביז איצט געהאט. און וואס איז שייך צו פעטער, וועט דער ערשטער געלונגענער פעהלער, וואס ער איז בעגאנגען איהם שוין בהדרגה פיהרען צו די נידעריגסטע פארברעכענס, פון שווייגען ביז אנקלאגען און פארדאמען אונשולדיגע אויף זיין ארט. דער לאגישער מוסר השכל, וואס ער מוז ציהען פון דיעזער סצענע איז, אז פאר זאגען דעם אמת ווערט מען באשטראפט. דעם זעלבען שלום וועט אויך פויל ציהען.

אלזא, אנשטאט וואס דורך מילדקייט וואלט זיך דער גאנצער ענין געענדיגט דערמיט, וואס פעטער וואלט דעם לעהרער געזאגט, אז ער האט זיין בלייפעדער פארלארען און דער לעהרער וואלט איהם אן אנדער בלייפעדער געגעבען, העכסטענס, זאגענדיג איהם דערביי, אז ער זאל ווייטער מעהר אויפפאסען אויף זיינע זאכען, און עס וואלט ניט געקומען צו דיעזער טרויעריגער סצענע מיט אלע איהרע שרעקליכע קאנסעקווענצען פאר די צוקונפט פון ביידע שילער, האט איהר דורך אייער גלויבען, אז נאר דורך שטרענגקייט און שטראפען קאן מען ענטוויקלען די מדות טובות פון קינד, עררייכט פונקט דעם היפך דערפון.

(פארטזעצונג פאלגט)

שלום

די אינטערנאציאנאלע דיוויזיע

די גרויסע מיסיאָן...

III.

דעם צווייטען טאג נאך דעם פאטאלען גע־ריכט, איז אויך אנגעקומען קיין קאניעוו דער צווייטער פאלק פון דער קיעווער אינ. דעווי. זיי זענען באשטאנען מערסטענס פון עסטריי־כער־אונגארישע מלחמה געבליבענע; קיין קא־ניעוו זענען אנגעקומען בלויז צוויי באטאליא־נען אינפאנטעריע און צוויי עסקאדראנען אונ־גארישע הוזארן, צו פארשטארקען דעם זעלבסט־שטענדיגען אטריאט וואס האט געהייסען: דער „קאניעווער”. ביז זיי האבען זיך צייט גענומען איינצוארדענען און אויפשטעלען לאגער באראקן, און זיך צו באקענען מיט די פריערדיגע, איז אנ־געקומען אן ארדען: שנעל, זיך פארטיג מאכען אין קריגס מאנעווער! אטאקירען די באנדעס וועלכע געפינען זיך אין סטעפענצער אומגעבונג! (סטעפענצע, א שטעטעל, 17 ווערסט פון קא־ניעוו. האט געהאט אינדוסטריע און איינוואוי־נער מעהר ווי דער אויעזד אינגאנצען. א צוקער פאבריק, וואסער־מילען און אנדערע פאבריקען וואס האבען צוגעצויגען פיל מענשען פון גאנ־צען אומגעבונג. דאריבער איז דאס שטעטעל גע־ווען דער מיטעלפונקט).

אהין איז מען אנגעקומען גלייך מיט די זון אונטערגאנג, איינגעקוואטירט אין די גרויסע שפייכלער פון די וואסער־מילען און צוקער־פאבריקען.

די באנדעס — זיך דערוויסענדיג, דאס אנקו־מען פונם אטריאט, האבען אויפגעגעבען דעם געדאנק צו קומען קיין סטעפענידע; האבען זיך באגנ־געגנד... מיט צוויי אידען וואס זיי האבען געטראפען אויפן וועג און זיי דערמארדעט.

די נייעס האבען געבראכט די פארפאסטען, עטליכע אונגארישע אויסקוקער, וועלכע מען האט געשיקט אויסקוקען די געגענד, וואו עס גע־פינען זיך די באנדעס.

באלד זיינען אויך געקומען אנדערע און געב־ראכט אנדערע נייעס: אז א באנדע איז אויפן וועג קיין שאנדרע — א גרויס דארף מיט א מארק־פלייש, וואו פון אלע ארומיגע דערפער קו־מען זיך צונויף איינמאל אין וואך אלע פויע־רים — קויפען און פארקויפען.

די נאכריכט האט ניט געגעבען קיין צייט די מידע סאלדאטען, וואס זיינען געווען אויסגע־מאטערט און ניט אויסגעשלאפען. ווי עס דארף זיין, פון וועג, נאר גלייך מיט'ן זון־אויפגאנג, זיינען זיי שוין געווען גרייט, צו מארשירען קיין שאנדרע. א פארפאסט פון דארף אוועקגעשטעלט אויף א סטראטעגישען אופן. די צוויי קאווא־לעריע עסקוואדראנען, האבען געמאכט א גרויסען עיגול ארומצורינגלען דעם דארף. די צוויי אינ־פאנטערי באטאליאנען, האבען זיך צעשאטען אויף רעכטס און לינקס; דעם צענטער — דער שווערפונקט, דורך דעם „נאציאנאל” וועג איז אויסגעקומען דעם אטריאד צו געהן צעשאטען איינינגע שפאן איינער פון צווייטען.

אזוי האט מען געמאכט דעם פלאן אויפן ארט כדי ארומצורינגלען דאס דארף, כדי ניט צוגע־בען קיין געלעגנהייט, קיין אויסוועג, ווען זיי וועלען זיך דארט געפינען.

דערווייל, האט איינער פון דעם אוואנגארד, דערזעהן ביי א פויער א גוטען פערד זיך פאשען. אויפן לאנקע, דער אוואנגארדיסט גיט אים צו פארשטיין די באדייטונג פון „קאמוניזם”... „נא דיר מיין געפייגערטע שקאפע און גיב מיר דיין זשערבעץ”. דעם פויער מיט זיין פאר־שטאפטען קאפ, איז אזא „קאמונע” ניט געקראכען אין מח, און... שטעלט זיך „געגען”, פאלענדיג אויף די קניה, אז מען זאל ביי איהם ניט צונעמען זיין איינציגען שפייזער, דאס האט דאס הארץ אונטערן סאלדאטצקען מונדיר ניט געקענט פארטראגען, גענומען מעסטען מיט נאראפניק דעם קניענדן פויער און אים געלאזט ליגען אין א טייך בלוט אויף זיין פעלד, און איז רייטענדיג אוועק אויפן פויערס פערד.

אין א פאר שעה שפעטער; די סטראטעגי־שע מאניעווערס זיינען פינקטלאך געלונגען און דורכגעפיהרט געווארען; נאר אנשטאט באנדעס — האט מען געטראפען א פוסט דארף, די הייזער ליידיג פון די מענער, און די שטאלען פון פערד און וועגען...

אויפן ברייטען מארק־פלאץ, ארום די ברונע, האבען זיך געפאיעט די קאוואלערסקע פערד, פון די אונגארישע און אנדערע קאזאקען. ביס־לעכווייז זיינען צוזאמענגעקומען מאסען סאלדא־טען פון אלע עקען דארף און זיך קאנצענטרירט אויפן גרויסען פלאץ, עטליכע רייטער זיינען אנגעקומען זאגען: דאס די באנדעס האבען נאך די פאריגע נאכט פארלאזט — שאנדרע, מיט־נעמענדיג די קריגס־פעהיגע מענער, און די פערד און וועגענער און זיך געריכטעט אויף צערניאכאוו, ווי עס האט זיך געפונען דער באוואוסטער נעסט פון די קאנטאר רעוואלו־ציאנערע באנדעס, דער גרונט קוואל פון וואַ־ניט. די אלע באנדיטען: זשעלאנאווצעס, סא־קאלאווסקים און אנדערע האבען זיך געבילדעט...

מאמענטאל האט אנגעיאגט א שווארצע שווע־רע כמארע, אונטער דונערען און בלוצען האט א גאס געטון א שלאקס רעגען. די סאלדאטען דורכגעווייקט פון רעגען איז געווארען אומ־מעגלאך צו מארשירען קיין צערניאכאוו נאכ־צויאגען און צופיהרען אן אפענע שלאכט.

דאס וואס דער שטארקסטער שונא האט ניט געקענט, האט געטון דער רעגען צעטריבען, צעשפרייט איבערן דארף צו געפונען א שיין געגען די כמארעס, וואס האבען געדראעט צו פארטרינקען דאס דארף מיט דעם פלאץ, ווייל ער האט זיך געפונען אין טאל... אין דעם מאמענט, ווען עס האט זיך אויסגעוויזען — אז אין איין אויגענבליק קען די וועלט אונטערגעהן... אין א שטורעם, וואס האט זיך אנגערוקט אויפן הימעל, האבען זיך געטראגען שרעקליכע קולות פון מארק־פלאץ און ווי א בת קול אין דער מדבר ארומגענומען דאס פוסטע דארף.

די געשרייען און געוואלדען זיינען געווען פון דעם פויער און פויערטע, וואס דער סאלדאט האט ביי זיי צוגנומען דאס פערד, דאס מאל העכער ווי פריער, ווייל פארקלאגענדיג זיך פארן „קאמונאר” האט ער אים ערשט דערלאנגט פאר דער חוצפה צו בעטען—אז מען זאל אים צוריק־געבען זיין פערד.

אויף די קולות זיינען זיך צונויפגעקומען די איבערגעבליבענע אין דארף — די פרויען מיט די קליינע קינדער, שאקלענדיג מיט די קעפ, מיט באדויערונג און מיט קללות אויף די „קא־מוניסטען”, וואס נעמען אלעס צו מיט געוואלד, ביי די ארימע מוזשיקעס און מען שלאגט נאך ביזן טויט, אהן רחמנות און אהן יושר.

די קאוואלעריסטען באקומענדיג לוסט, הא־בען זיך ביי זיי צעשפיעלט די הענט, ווארפענדיג און פייפענדיג מיט די נאגייקעס איבער די פרויען און קינדער...

מיט וואס די סצענע וואלט זיך געענדיגט איז פארשטענדליך; נאר אינם זעלבן אויגענ־בליק, האבען די טרומפייטער צוזאמענגערופען אלע צעשפרייטע סאלדאטען, זיך פארטיג צו מאכען צום ווייטערדיגען מארשרוט.

די נאכט איז מיטאמאל צוגעפאלען ניט בא־מערקבאר, מען האט נאך באדארפט זוכען ווע־גענער, צופיהרען דעם שווערען אבאז און די אויסגעמאטערטע סאלדאטען, וואס זיינען פון מיעדקייט און נאסקייט, געווארען אומפעהיג צו געהען — צו פיס אין די מורא'דיגע בלאטעס — אין דער נאכטליכער פינסטערניש; דערצו איז אנגעקומען א נאכריכט, דאס דער גלאוו־קאמענ־דאנט — פאדאמויסקע, קומט אן מיט זיין שטאב און אז, ער האט שוין באוויזען מיט זיי־נע שטיוועל צוקלאפען אין די בייכער פון אפ־געשטאנענע סאלדאטען, צו מעסטען מיט זיין רויטען ראפניק אויף די קעפ און רוקענס פון איינינע ניט געשיקטע מיליטער דיסציפלינירטע אטאמאנען... „ער האט זיי געגעבען חשק און זיי פארויס געשיקט צו קעמפען מיט די שונאים פון דער ראטען מאכט...”

נאר ניט דער צייכען און שטראל וואס קומט פון אונטען, אויך ניט די שרעק וואס דערווארט זיי אין דער ליידענדער נאכט פון פארענט, האט געשטויסען די לעבענסלאזע מונדירען זיך איילען אין פארויס. אן אינסטיקטיווער אומבאקאנטער פארלאנג האט געטריבען זיי פון דעם ארט, וואו זיי האבען זיך געמאכט אזויפיעל שונאים — ניט באטראכטערהייט. אלעס איז שוין געווען פיקס און פארטיג, גרייט ווייטער דעם קריגס מארש צו מארשירען, האט דער קאמאנדיר אויסגערופען: ווער עס האט גענומען צוויי גרויסע פערד אין עק דארף, ביי אן אלטער פוי־ערטע, זאל זיך אנרופען! זיין שטימע האט ווייט אבגעקלינגען און פארלוירען געווארען צווישען די שאטענס פון מענטשען און פערד און ווע־גענער, קיינער האט ניט געענטפערט.

דער אטריאד רוקט זיך שוין ארויס פון דארף, איינער באריהמט זיך פארן צווייטען: איך האב באקומען דעם ריכטיגען שפאן, אבער א שפאן! פון וועמען? ווער איז זיין ב"ב? דער ברימער, פילענדיג, אז ער האט זיך פארערדט, האט מיט גיפט זיך אנגערופען: אזא סטערווע! זי האט ניט געוואלט מיט גוטען מיר געבען די פערד און וואגען, מיר געהען זיי דאך באפרייען פון די „קעפ” און זיי זיינען נאך אלץ ניט צופרידען, דאנער וועטער!! זי וועט שוין האבען צוגעדענ־קען! אזא סטערווע! וואו איז זי? איז א צווייטער צוהערער נייגעריג געווארען, זי ליגט דארטען— איך האב איהר דערלאנגט מיטן פוס אין בויך איז זי פארשטומט געווארען, און פון דערוויי־טען האבען זיך געטראגען קולות און ברומען וואס זיינען אין דער נאכט פארשלינגען געווא־רען.

IV.

דער ערשטער צוזאמענשטויס...

צוויי טאג און דריי נעכט האט געדויערט ביז מען האט ענדליך דערגרייכט דעם צענטראל פונקט ארום צערניאכאוו; ווי דורך א מעת לעת'דיגען רעגען, זיינען די קרעפטען צעברע־קעלט געווארן און אנגעמאכט או אוממעגליכ־קייט צוצוקומען צו די דערבייעגע דערפער, זיך רעכענדיג אויף אן ערענסטען צוזאמענטרעף, מיט די אלע באנדעס, וואס האבען צוזאמענ־גענומען אלע זייערע אנהענגער ארום די דער־פער, ווי בלויז פונם דארף לאנדריי זיינען מיט־געגאנגען 350 מיט פערד און וועגנער, אנגעלא־דען מיט אמוניציע, האט מען געבראכט די אר־טילעריע פון דער אינ. דעוויזיע צונעמען מיט זיי מיט שטורעם צעברעכען זייער „פעסטונג” צערנאכאוו. די פארבערייטונג האט נאך צו־גענומען א מעתלעת; און ווען דער סטראטע־גישער פלאן איז געמאכט געווארען, האט מען אנגעפאנגען מארשירען אויפן פיינט אין ראסי־פנוי. דאס שטעטיל געפינט זיך, א ווירסט אכט פונם מיטעלפונקט — צערנאכאוו, אזוי צוקו־מענדיג צום סאמע דארף איז שוין געווען שפעט אויפן טאג, און די ארטילעריע האט אין דערצייט אן אויפהער באמבאדירט אין דער ריכטונג פון דארף און אנגעזאגט, אז מען זאל זיך דארט ריכטען איינגיכען אויף געסט..

אזוי איז טאקע געשעהן!

ווען די זון האט זיך אפגעשיידעט פונם דארף און עס איז געווארען פינסטערליך, האבען זיך ארויסגערוקט פון די לעכער, ווי די פלעדערמייז, זיינען אנגעקומען פון אלע זייטען מיט א ווילדען שטורעם און שיסערייען פון ביקסען און פאלימיאטען... — די אויסגעמוטשעטע סאל־דאטען און נעטראפען א ליידיגען וויסטען דארף, מיט פארקלאפטע טיר און פענסטער: אזוי, אז די ענערגישע אנשטריינגונגען מיט דעם פאר־ברויכען פון אזויפיעל אמוניציע איז געווען אומ־זיסט אומניט. דאס נאך האט מען ניט געטרא־פען מיט וואס צו זעטיגען דעם הונגער און שטי־לען דעם דורשט, ווייל די ברונימער זיינען גע־

(פארזעצונג אויף דער זייטע 6)

גענצעלט מיט דער מיטהילף פון היבשער צאהל פריוואטע מענשען גוט באוואפענטע. דער גאמ־פאמענט פון ארום רעדוקסיאן האט געציילט ביי א 1000 נפשות, פון וועלכע 400 זיינען געווען מענער. די לעגאלע קרעפטען נאך דעם, ווי זיי האבען זיך פארזאמעלט אין רעדוקסיאן, זיינען ארויסגעגאנגען קיין טאלדעראן, דעם זעלבען טאג 9 אזייגער האבען זיי זיך אויסגעשטעלט אין א קריגס פאזיציע א 500 מעטער פון די רעוואלוציאנערען. עס זיינען ניט געפיהרט גע־ווארען קיינע פארהאנדלונגען, עס איז ניט גע־מאכט געווארען קיין פראוו צו קומען צו א פארשטענדעניש, מען איז געקומען אויסליידי־גען די 4000 פולעס, וואס מען האט מיטגע־נומען געגען די שוצלאזע אינדיאנער.

ווען די אינדיער האבען געזעהן אנקומען די ארמעע מיטן מאוזער פאראויס, זיינען זיי ארויס מיט קינד און קייט, און האבען געבעטען צו גאט, גלויבענדיג דעם צוזאג פון מיסיאנער, אז אזוי ארום וועלען ניט שאדען קיינע פולעס, ביי אזא צושטאנד האט דער שעף פאראדרענט שיסען... די זאלפען זיינען געווען דריי, און עס האבען אנטייל גענומען די שכנים און קאלאניס־טען, וואס זיינען מיטגעווען העלפען דעם מילי־טער, נאך לויט דער אינפארמע, וואס איך האב געקרוגען פון א רעגירונגס אנגעשטעלטען, איז געווען אונמעגליך אפצושטעלען די שיסעריי. אזוי האבען זיך די זשאנדארען, ווי אויך די פארטיקולארען „ענטוזיאזמירט” שיסענדיג אין די אומגליקליכע, שוצלאזע אינדיער, וואו מען האט וויינינגסטענס אויסגעשאסען 3000 פולעס. אין דער צייט ווען ס'האט גערעגענט מיט פיי־ער, האבען די אינדיער ניט געטון מעהר, ווי גע־ציילטע מינוטען איז דער פלאץ באדעקט געווארען מיט טויטע, מענער, פרויען און קינדער.

זעהענדיג, אז ס'ווערט ניט מקוים דאס ווארט פונם מיסיאנער האבען די ווילדע אנגעהויבען אנטלויפען אין וואלד אריין. דאס איז געווען א מאמאנט פון אלגעמיינער משוגעת, וואו די פרויען האבען פארזוכט מיטצונעמען זייערע קינדער. די שיסעריי האט ניט אויפגעהערט, ניט אכטענדיג אויפן באפעהל אויפצוהערען, ביז די אמוניציע האט זיך געענדיגט.

די טאלדערא איז געבליבען אפען און פריי פאר די אנפאלער. אין די גאלפאנען, איז די קירכעס און קלויסטערס, האבען זיך פארמאכט. די פארוואונדעטע, וואס האבען ניט געקענט אנטלויפען, בכדי דערנאך צו שטארבען דורך די הענד פון די זיגער, אדער דורך פייער.

דערנאך זיינען די זיגער אריין און האבען פארנומען אלעס וואס ס'האט זיך דארט געפי־פונען, פערד, שאף, הינער, אייזלען און אנדערע זאכען. אבער דאס מעהר צענזורירבארע, איז די אונציוויליזירטע האנדלונג פון די סאלדאטען. וואס האבען זיך איזדיקעוועט איבער די פאר־וואונדעטע. אוועקגעהענדיג האבען זיי אלעס פארברענט, איבערלאזענדיג א בארג אש.

דאס אלעס גיט איבער א קארעספאנדענט פון א בורזשואזער צייטונג, האבענדיג באטראכט די לאגע אויפן שלאכט פעלד. ניט אכטענדיג אויף דעם האט די טעגליכע פרעסע געזונגען א לויב ליד די העלדישע קעמפער, וואס האבען פארטיידיגט דאס לעבען און אייגענטום פון דער „פאסיפישער” באפעלקערונג און נאך זאגט מען, אז ארגענטינע איז נאך ניט קיין ציוויליזירט לאנד.

ווערטער פון אן ערציהער

פון **סעבאסטיאן פאר** — אידיש פון **ד״ר מ. זאלקינד.**

(פארטזעצונג)

בירגערליכער אונטערריכט

זייט דער ,,בינשטאק״ עגזיסטירט, האב איך ערהאלטען איבער פיער טויזענד אויפנאהמע גע־זוכען. א גוטע דריטעל פון דיזע געזוכען לויטעט אונגעפעהר אזוי:

,,איך וואלט זעהר וועלען איך אנפערטרוי־ען די ערציהונג פון מיין קינד, ווייל איך קען אייערע אידעען, דיזע אידעען זיינען אויך מיינע, און איך וואלט גליקליך געווען, ווען זיי ווערען אויך מיין קינדס אידעען. ביי אייך ביז איך זיכער, אז מען וועט איהם ניט געבען די שרעק־ליכע בירגערליכע און מאראלישע ערזיהונג, וואס לערנט איהם אן אונזיניגע אכטונג פאר די הערשענדע פרינציפען פון אייגענטום, פאטער־לאנד, פאמיליע און א לעבערליכען רעספעקט פאר אזוינע אינסטיטוציעס ווי פארלאמענטען, ארמעע, געריכט, פאליציי א. א. וו. און וועל־כע וועט פון איהם שפעטער מאכען א בלינדען שקלאף פון געזעץ און א נארישען פאראכטער פון רעוואלוציע״.

איך קאנסטאטיר מיט פארגעניגען, אז די עלטערן וואס דריקען זיך אזוי אויס, טהוען מיר אן כבוד דערמיט וואס זיי זיינען איבערצייגט, אז איך וועל זייערע קינדער ניט ערציהען אין א גייסט, וואס איז ענטגעגענגעזעצט צו מיין גייסט. דערין זיינען זיי גאנץ גערעכט. אבער זיי אירען-זיך, ווען זיי דענקען, אז אין ,,בינשטאק״ פארנעהמען קורסען איבער סאבאטאזש, דירעקּ־טע אקציאן, סאציאלע רעוואלוציע און אנארכיזם דעם פלאץ פון בירגערליכען און מאראלישען אונטערריכט.

לאמיר אונזער שטאנדפונקט קלאר מאכען:

מיר מאכען די עלטערן און ערציהער א פאר־וואורף פאר וואס זיי ווילען מיט געוואלד אויף די קינדער ארויפדריקען דעם שטעמפעל פון זייערע געפיהלען און איבערצייגונגען. מיר האלטען דאס פאר א פארדאמונגס ווערטען גע־וואלד אקט. מיר זאגען, אז דער לעהרער האט קיין רעכט ניט זיך אויסצוניצען מיט דער אינ־טעלעקטועלער און פיזישער שוואכקייט פון קינד, אדער דער פאטער מיט דער צארטע ליבע פון זיין פלייש און בלוט, כדי צו פארמירען דאס הארץ פון קינד לויט זייער פאסאן. ווי זאל איך פראקטיצירען דאס וואס איך הער ניט אויף צו קריטיקירען?

דאס קינד דארף זיין ער זעלבסט.

די פאלגענדע שורות האב איך פאר צוויי יאהרען געשריבען אין דער הקדמה צו אונזער־זאמעלבוך ,,פאר די קליינע״:

,,איך אנערקען פאר זיך ניט דאס רעכט צו ווידמען לכתחלה דאס קינד צו מיינע איבער־צייגונגען, צו וועלכע איך בין געקומען אין רייפען אלטער און ביי פולער גייסטיגער ענטוויק־לונג. דער ,,קליינער״ איז ניט מחויב צו זיין א שוואכער רעפלעקס פון ,,גרויסען״. די ראלע פון פאטער איז ניט זיך צו פאראייביגען אין זיין יורש אין דעם ערציהערס אורטייל טאר ניט פארנעהמען דעם פלאץ פון זיין שילערס אורטייל. ניט אזוי פאס איך אויף די ראלע פון ,,עלטערע ברידער״, וואס מיר שפּיעלען. די מיסיע פון ,,גרויסען״ איז — א מיסיע, וואס איז איינע פון די נאבעלסטע, צוגלייך אבער איינע פון די דעליקאטסטע — צו פראיעקטירען אין דעם טונקעלען מוח פון ,,קליינעם״ ליכט וואס וועט איהם פיהרען, און פארזייען אין זיין הארץ געפיהלען וואס וועלען איהם באוועגען צו דאס וואס איז שעהן און גערעכט. דער ערציהער דארף זיין א ביישפיעל, א פיהרער און א שטי־צע. ניט מעהר און ניט ווייניגער. אויב ער וויל אז דאס קינד זאל בלייבען ער זעלבסט און אז זיינע פעהיגקייטען זאלען זיך ענטוויקלען און איהם העלפען צו ווערען שטארק, ווירדיג און פריי״.

איך באגרייף, אז ביי פעטער און ערציהער איז דא דער ווילען צו געשטאלטען דאס קינד נאך זייער געשטאלט, כדי זייער פערזענליכקייט זאל זיך אין איהם אפשפיגלען, אבער דאס איז ניט ריכטיג.

וואו וואלטען מיר איצט געהאלטען אין פּראָ־גרעס, ווען קינדער וואלט תמיד געווען א גע־טרייע רעפּראָדוקציע פון די עלטערן, א קאפּיע פון זייערע לעהרער?

הפנים, מיר האבען זיך נאך אלץ ניט גע־וועהנט צו דענקען אז דאס קינד געהערט ניט צו זיין פאטער, ניט דעם לעהרער, ניט דער קירכע, ניט דעם שטאאט, נאר איינפאך זיך זעלבסט.

קורסען איבער סינדיקאליזם, קאאפּעראציע, סאציאליזם, סאבאטאזש, דירעקטע אקציאן, אנ־טימיליטאריזם אדער אנארכיזם טויטען דאס קינד גענוי ווי קורסען איבער בירגערליכע פליכטען.

בעקאנטשאפט מיט סאציאלע פראגען

פונדעסטוועגען איז מיר פארגעקומען פון צייט צו צייט צו ציהען די אויפמערקזאמקייט פון אונזערע קינדער אויף די עקאנאמישע אונארד־נונגען פון אונזער צייט, אויף סינדיקאליזם, די קאאפּעראטיווע באוועגונג, די אבשייליכקייטען פון מלחמה. איך האב דאס אבער קיינמאל ניט דירעקט געטהון, נאר שטענדיג כלאחר יד: אין רעכענען, דיקטירען א. א. וו.

איך וויל דא געבען דריי ביישפּיעלען, אלע גענומען פון איין געגענשטאנד: רעכענען.

ערשטע אויפגאבע.

א מעטאל גיסעריי באשעפטיגט 553 מאן: 1 דירעקטאר, 2 אינזשעניערען, 7 ווערקשטאט־מייסטערס, 21 פארמאנס און 512 ארבייטער. דער דירעקטאר באקומט א געהאלט פון 1500 פראנק א חודש, די אינזשעניערען יעדערער צו 750 און די ווערקשטאט מייסטערס יעדערער צו 360 פראנק א חודש. די פארמאנס און ארביי־טער ארבייטען אויפן טאג, דורכשניטליך 300 טעג אין יאהר. די פארמאנס קריגען צו 8 פ. א טאג. פון די ארבייטער פארדינען 125 צו 6.25 א טאג, 234 צו 5.80, 84 צו 5.40 און 87 צו 3.75 פראנק א טאג. — אויסרעכענען: 1) וואס איז דער סך הכל, וואס איז אין יאהר אויסגעצאהלט געווארען צו די 553 מאן, 2) וויפיעל פארדינט יעהרליך דער דירעקטאר, יעדער אינזשעניער, יעדער ווערקשטאט מייס־טער, יעדער פארמאן, יעדער ארבייטער, 3) ווי גרויס איז דער אונטערשיעד צווישען דעם יעהרליכען פארדיענסט פון דירעקטאר און פון אן ארבייטער, וואס באקומט נאר 3.75 פראנק טעגליך, 4) וואס וואלט געווען דער פארדיענסט פון 553 מאן, ווען די געהאלטען וואלטען גע־ווען גלייך, אהן א שום אויסנאהמע.

איך האב געוואלט אז דאס קינד זאל נשתומם ווערען 1) פון דעם אונטערשיד צווישען דעם געהאלט פון דירעקטאר און פון אן ארבייטער, וואס פארדינט בלויז 7.35 א טאג: 2) פון דעם רעזולטאט, וואס א גלייכמאכונג פון די געהאלטען פאר אלע, וואס ארבייטען אין דעם זעלבען פלאץ וואלט געמאכט.

די רעזולטאטען רעדען פאר זיך אליין. דיזע ציפערן, גענומען פון דער ווירקליכקייט פון לעבען, קאנען ניט אויסמיידען צו ציהען די אויפמערקזאמקייט פון קינד אויף די אונגליי־כע באהאנדלונג. זיי ערוועקען אן אינטערעס און רופען ביי איהם ארויס די פראגען, וועלכע ענטשטעהען ספאנטאן פון דיזע ברוטאלע פאק־טען. די ערציהונג האט ניט מעהר צו טהון ווי געבען אן עהרליכען און פולשטענדיגע תשובה.

— איז דאס ניט א סך בעסער ווי דער בעסטער קורס איבער דיזע פראגען? איז דאס ניט נוצ־ליכער פארן קינד, ווי די אם פיינסטען אויס־געארבייטע טעאריעס?

צווייטע אויפגאבע.

225 דיזשאנער סטאלארעס גרופירען זיך אין א סינדיקאט. יעדען חודש צאהלען זיי איין אין דער קאסע פון סינדיקאט א ביטראג פון 25 סאנטים. א דאנק דעם סינדיקאט פיהרען זיי אויס, אז זייער לוין פון 50 סאנטים פאר א שטונדע פארגרעסערט זיך אויף 65.— אויסרע־כענען: וויפיעל איז דער בענעפיט, וואס קומט יעהרליך ארויס פון דיזער לוין העכערונג פארן גאנצען סינדיקאט און פאר יעדען מיטגליעד, נעמענדיג אין באטראכט, דעם ביטראג, וואס יעדער מיטגליעד צאהלט צום סינדיקאט און אנ־נעהמענדיג, אז יעדער מיטגליעד ארבייט צעהן שעה א טאג און 300 טעג אין יאהר?

לעזענדיג די אויפגאבע, ערפארט דאס קינד, אז דיזע לוין העכערונג מאכט אויס 100.675 פראנק פארן גאנצען סינדיקאט און 447 פראנק פאר יעדען מיטגליעד.

איז דאס דענקבאר, אז שרייבענדיג די אויפ־גאבע זאלען די קינדער ניט זיין נייגעריג צו וויסען, וואס איז אזוינס א סינדיקאט, ווי איז ער ארגאניזירט, וואס איז זיין צוועק און ווי פונ־קציאנירט ער, פארוואס האבען די ארבייטער א בעסערען שאנס צו באקומען א העכערען לוין, ווען זיי זיינען גרופירט אײדער זייענדיג אליין, וואס איז א שטרייק, אן ארבייט-בירזשע, א נא־ציאנאלע פעדעראציע, אן אלגעמיינע ארבייט קאנפעדעראציע? בלויז קינדער וואס זענען גע־וואוינט צו ארבייט אן צו פארשטעהן (די דאגמאטישע מעטאדע), אדער קינדער וואס צו־ליב א נארישער דיסציפלין פארוועהרט מען זיי צו שטעלען פראגען אדער רעדען צו עלטערע אהנע געפרעגט צו ווערען, וועלען דערביי שטיל בלייבען.

דאס קינד האט דאס רעכט צו דיסקוטירען

אין א סך שולען און פאמיליען ערלויבט מען ניט דעם קינד צו רעדען צו עלטערע אהנע גע־פרעגט צו ווערען אדער אהן אן ערלויבעניש. ווי אפט הערט מען: שווייג! א גוט ערצויגען קינד מאר זיך ניט אריינמישען אין אן אונטערהאל־טונג פון עלטערע! אז מען וועט דיך פרעגען, וועסטו ענטפערן!

ווי שרעקליך דאס איז צו הערען!

ווייל מען אז דאס קינד זאל זיך אינטערעסירען פאר דאס וואס מען זאגט איהם, מוז ער דאס רעכט האבען צו שטעלען פראגען צו יעדער צייט, צו פארלאנגען ערקלעהרונגען, זיך אריינמישען און זאגען וואס ער וויל, אפילו צו ווידער־שפרעכען.

געוויס קאן דאס אפט פיהרען דערצו אז דאס קינד זאל זיך אויך אריינמישען דארט וואו מען דארף ניט און זאל ווערען לעסטיג און נעהמען א צו גרויסען פארטייל פון דער טאלעראנץ וועלכע ווערט איהם בלויז געגעבען צו זיין נו־צען, ווייל דאס קינד האט נאך ניט קיין גע־פיהל פאר א ריכטיג מאס (וויפיעל דערוואקסענע האבען דאס!) אבער געדולד, דאס וועט שוין קומען. ביסלעכווייז וועט זיך דאס קינד געוועה־נען צו הערען און וועט פארשטעהן אז אויב ער האט דאס רעכט ארויסצוזאגען א מיינונג, הא־בען דאך די אנדערע דאס גלייכע רעכט. בכלל איז מיר נאך אלעמען ליבער א קינד וואס רעדט אמאל צופיעל ווי א קינד וואס זאגט גארניט און מען ווייס ניט וואס עס טהוט זיך ביי איהם און צו ער האט פארשטאנען צו ניין.

דריטע אויפגאבע

ארבייטער בילדען א געברויך קאאפעראטיוו, וועלכער צעהלט 654 חברים. דער טעגליכער פדיון באטרעפט 817.50 פראנק. די פארקויפטע פראדוקטען טראגען אריין א פראפיט פון 7 פראצענט. — אויסרעכענען: וויפיעל מאכט אויס אין א יאהר דער פראפיט פארן גאנצען קאאפעראטיוו און וויפיעל פאר יעדען חבר, אויב עס איז איינגעפיהרט אז יעדער חבר קריגט די גלייכע סומע אלס באנוס?

עס איז קיין ספק ניט אז ביי דריטער אויפ־גאבע וועט זיך דאס קינד אפשטעלען איבער די מהות פון קאאפעראטיוען, זייער צוועק און נו־צען א. א. וו. און וועט פרעגען די זעלבע שאלות ווי איבערן סינדיקאט. דער לעהרער וועט דאר־פען ענטפערן און דערביי ארויסרופען א רייהע אנדערע פראגען, וועלכע וועלען ביטראגען צו דער באריייכערונג פון קינדס וויסען בנוגע צו סאציאלע ענינים און ציהען זיין אויפמערקזאמ־קייט אויף די אונגלייכהייט וואס הערשט איצט.

דער סיסטעם פון קלאסירען.

איך בין אן ענטשידענער געגנער פון סיסטעם פון קלאסירען וואס איז איינגעפיהרט כמעט אין אלע אונטערריכטס אנשטאלטען, הגם די אלגע־מיינע מיינונג קוקט אויף דעם אלס אן אויסגע־צייכענטע טרייב קראפט און בילדעט זיך איין אז דאס ברענגט דערצו אז די שילער זאלען זיך פלייסען. איך האב א גאנץ אנדערע מיינונג דער־ריבער. די ערפאהרונג ווייזט אז דאס קלאסירען ברענגט ניט נאר צו קיין אמת נוצליכען רעזול־טאט נאר פארקעהרט האט נאך זעהר באדויע־רענסווערטע ווירקונגען.

די ערשטע

די ערשטע — דאס מיינט שטענדיג די פע־היגסטע און פלייסיגסטע — ווערען אונערטרעג־ליך דורך זייער איבערנעהמונג. זעהט מיט וועל־כער פאראכטונג די אינגלעך און מיידלעך וואס פארנעהמען די ערשטע פלעצער קוקען אויף די ארימע קאמעראדען וועלכע שלעפען זיך טרויע־ריג צו זייערע הינטערשטע פלעצער. געהעטשעלט און באוויהרויכט אין דער שולע און געצאצ־קעט אין דער היים, הויבען דיזע קינדער אן צו גלייבען אז זיי זענען העכערע וועזענס [illegible] אדערן עס פליסט אן עדעלערע בלוט און אז די לויבונגען און באלוינונגען וואס זיי קריגען איז עטוואס וואס קומט זיי. זיי געוועהנען זיך ביס־לעכווייז צו דענקען אז אין דער שולע דארפען זיין צוויי קאטעגאריעס פון קינדער: קינדער וואס זייער אויפגאבע איז פאראויס צו מאר־שירען און קינדער וואס דארפען זיך נאכשלעפען נאך זיי, קינדער צו וועלכע אלע קאמפלימענטען און פרייזען געהערען נאטירליכערווייזע און קינ־דער וואס פארדינען אלע מינים שטראפען און פארוואורפען. אזוי ווי אויף זייער גורל איז אויסגעפאלען צו ציהען דעם בעסטען נוצען פון דיזע צושטענדע, ווערען זיי גענויגט צו דענקען אז דיזער מצב איז גערעכט און אז עס דארף אזוי זיין.

ווען זיי טרעטען שפעטער אריין אין סאציא־לען לעבען טראגען דיזע קינדער אריבער אין זייער נייעם מיליע די געפיהלען און געדאנקען צו וועלכע זיי זענען געקומען אין דער שולע. זיי שטופען זיך מיט ביידע עלענבויגען צו די בעסטע שטעלעס, זייענדיג איבערצייגט אז דער ערפאלג בארעכטיגט אלץ און עס מאכט ניט אויס מיט וועלכע מיטלען מען באנוצט זיך אבי מען קומט צו צום אויבענאן. זיי האבען נאר איין אמביציע: ערפאלג. באמערקענדיג אז אין דער געזעלשאפט, אזוי גוט ווי אין דער שולע, זענען דא צוויי מענשהייטען: א מענשהייט וואס פיהרט און א מענשהייט וואס שלעפט זיך נאך, א מענשהייט פאר וועלכער דער גאנצער וואוילשטאנד און כבוד איז רעזערווירט און א מענשהייט פאר וועלכער עס איז ניט מער געבליבען ווי עלענד און פאראכטונג, וועלען דיזע קינדער, וועלכע די שולע האט געטריבען צום קאריעריזם, גלייך גע־פינען דעם וועג צו די פריווילעגירטע. זיי וועל־לען קיינמאל ניט געהערען צו יענע שטאלצע און עהרליכע געוויסענס וועלכע זענען פעהיג צו שטעלען דעם רעספעקט פארן אמת און די ליבע צו גערעכטיגקייט העכער ווי גליק און מאכט.

רודאלף ראקער.

פון אנגערן ברעג

(ענדע)

יעדע מאכט איז לויט איהר סוד פון גאט, דען סוף כל סוף איז עס ניט די ברוטאלע געוואלט וועלכע האלט אויף א פאליטיש סיסטעם, נאר דער הייליקער גלויבען אין דער אומפארמיידליכער נויטווענדיגקייט פונם דאזיגען סיסטעם. די טראדיציע פון קנעכטישקייט, וועלכע צווינגט דעם מענטשען שטענדיג און אלעמאל מקריב צו זיין די לעבעדיגע ווירקליכקייט פון דער רעאלער עקזיסטענץ פאר א טויטען שאטען־בילד. און ווייל יעדער מאכט איז לויט איהר וועזען געטליך, במילא איז זי שטענדיג אבסאלוט, אויך דעמאלט, ווען זי זוכט באשיידען צו באהאלטען איהר נאקעטקייט אונטער דעם דעקמאנטעל פון פארלאמענטארישע און קאנסטיטוציאנעלע רעכטען. אויב עס האנדעלט זיך איצטער וועגען דער פעטישיסטישער פארם פונם שטאט, אין וועלכער דער מאכט־פרינציפ האט נאך זיין אוממיטעלבארען אויסדרוק אין דער פערזאן פון אבסאלוטען מאנארך, אדער וועגען דער אבסטראקטער „איינע און ניט־צעטיילבארע רעפובליק" פון די יאקאבינער אדער, נאך בעסער, וועגען דער פאמאזע „דיקטאטור פון פראלעטאריאט" פון די לענינס און טראצקיס, איז א נעבענזאך. דאס זיינען בלויז חילוקים אין דער פארם, וועלכע ענדערען גארניט אינם וועזען פון דער זאך גופא.

באנאלד, דער מוטיקער קעמפער פארן אויטאריטעטס־פרינציפ האט משמעות פארשטאנען, דעם תוך פון דער זאך, בעת ער האט אנגעשריבען די פורכטבארע ווערטער: „גאט איז די סאווערנע מאכט איבער אלע באשעפענישען, דער גאט־מענטש, איז די מאכט איבער די גאנצע מענטשהייט, דער ראש פון דער מלוכה, איז די מאכט איבער אלע זיינע אונטערטאנען. דער [illegible] די מאכט אין זיין הענט. און ווייל יעדע מאכט איז געשאפען לויט דעם בילד פון גאט און זי שטאמט פון גאט, איז יעדער מאכט אבסאלוט".

נאר איינם האט באנאלד ניט באנומען און ניט געקענט באנעמען. ער האט אפילו באגריפען די געטליכקייט פון יעדער מאכט, דאך אבער האט ער ניט באגריפען דעם אפשטאם פון דער געטליכקייט, וועלכע איז פאר איהם געוועזען אזעלכעס, וואס איז פון אייביג אן, די גרויסע טראגעדיע פונם מענטשען, איז איהם קיינמאל ניט באוואוסט געווארען, ווארום ער אליין איז דאך צוגלייזגעווען, אי א באטריגענער אי א באטריגער.

אזוי ווי גאט האט זיין נעבעלדיגע עגזיסטענץ נאר אין דער פארשטעלונגס־קראפט פונם מענטשען און די געטליכע מאכט ווערט איהם פיעלבאר בלויז דורך דער טעטיגקייט פון זיינע גייסטליכע און אויסדערוויילטע, אזוי איז אויך דער באגריף פונם שטאט אן און פארזיך נאר אן אבסטראקטע שאפונג, וועלכע קומט דעם לאיאלען אונטערטאן צום באוואוסטזיין אלס מאטעריעלע מאכט ערשט דורך דער העכערער טעטיגקייט פון זיינע פארטרעטער און פון זיין באאמטען־היראַרכיע. דער גלויביגער פארלאזט זיך מיט אלעם אויף גאט, ווייל זיין אייגענע קראפט קומט איהם פאר נישטיק. אויס דעם זעלבען גרונט קוקט דער גלויביגער אויס אויף דער גאנצער הילף פון שטאט, וועלכער איז פאר איהם געווארען די ערדישע השגחה.

ער באגרייפט ניט, אז אין בעסטען פאל קען איהם דער שטאט נאר צוריקגעבען דאס וואס ער האט ביי איהם פריהער צוגענומען אלס שטייערן אדער אנדערע גאבען. און נאך ווייניגער באגרייפט ער, אז כמעט דער גרעסטער טייל פון די קרבנות, וואס ער ברענגט טאג־טעגליך פארן שטאט, דינען ניט זיינע אייגענע אינטערעסען, נאר זיי דינען די אינטערעסען פונם שטאט און זיינע מקורבים, אלעס איינס, צי זענען זיי די, וואס זענען „פון גאט באשטימט" צו הערשען, אדער זענען זיי אויסגעקליבענע פון פאלק, וואס דאס איז אין גרונט גענומען דאס אייגענע, ווארעם לויט דער באהויפטונג פון דער פארגעשריטענסטער ריכטונג אין דער מאדערנער פאליטישער טעאלאגיע, איז „דעם פאלקס שטימע — גאטס שטימע". אזוי ווי אין דער רעליגיע איז גאט אלעס און דער מענש גאר נישט, אזוי איז אין דער פאליטיק. דער שטאט אלעס און דער בירגער גארנישט. די ביידע מאקסימען פון הימלישער און ערדישער אויטאריטעט, דער „איך בין דער האר, דיין גאט!" און דער„ זייט אונטערטעניק פון דער העכערער מאכט!" זענען פון אייביגע צייטען אן געווען צוזאמענגעוואקסען ווי דאס סיאמישע צווילינגס־פאר.

און ווייל דער מענטש האט אינם גאט געזעהן דעם מוסטער פון דער אבסאלוטער פולקאמענהייט און איהם אויך אלס אזעלכען פארעהרט, איז ער אליין, גאטס באשעפער געווארען א נעבעכדיגער ערד־ווארם, א לעבעדיגע פארקערפערונג פון דער גאנצער ערדישער קליינליכקייט און שוואכקייט, און די טעאלאגען און ביבעל־קענער זענען ניט מיעד געווארען צו איבער'חזר'ן פאר איהם, אז ער איז א „זינדיגער נאך פון דער מוטערס בויך" און נאר דורך דער אנטפלעקונג פון גאטס הייליקע געבאטען און דאס האלטען זיי, קען אים אפהיטען פון דער שאול תחתיה, פון גיהנום. און בעת דער בירגער האט באזארגט דעם שטאט מיט אלע אטריבוטען פון ערדישער פולקאמענהייט, האט ער זיך אליין דעגראדירט צום שפאט־בילד פון גייסטיגער אנמעכטיגקייט און ניט פולעריגקייט וועלכען די יוריסטען און די שטאטס־טעאלאגען קלאפען כסדר אריין אין מוח, אז אין גרונט פון זיין וועזן, איז ער געבוירען מיט די טונקעלע אינסטינקטען פון א פארברעכער און נאר דורך די געזעצען פון שטאט, וועט ער ארויפגעפיהרט ווערען אויף דעם ריכטיגען, אפיציעל אנערקענטען צניעות'דיגען וועג. דאס געטליכע „דו זאלסט" און דאס שטאטליכע „דו מוזט" דערגענצען זיך איינס דאס אנדערע אויף א וואונדערבארען אופן. געבאט און געזעץ, זענען נאר פארשיעדענע אויסדרוקס־פארמען פונם זעלבען אויטאריטעטס־פרינציפ.

אזוי גראד ווי גאטס בילד און דער געטערגלויבען פונם מענטשען, האט אין לויף פון די צייטען אנגענומען פארשיעדענע פארמען און געשטאלטען, אזוי איז אויך די אויסערע געשטאלטונג פונם שטאט און די רעגירונגס־גלויביגקייט פון די גוטע אונטערטאנען געווען אונטערגעווארפען דעם בייטען זיך פון די געשעהענישען. אבער דאס וועזן פון דער זאך גופא איז געבליבען אומפארענדערט און שטענדיג האט עס זיך געהאנדעלט נאר וועגען נייע פארשלייערונגען פונם זעלבען מאכט־פרינציפ. אזוי גראד ווי די פראגע נאך דער בעסטער רעליגיע, איז פון אייביג אויף געשטאנען אין מיטל־פונקט פון די רייסענישען צווישען די פארשיעדענע טעאלאגישע שולעס, אזוי האבען די געהירען פון די פאליטיקער זיך געדרייט שטענדיג ארום דער פראגע, נאך דער „בעסטער רעגירונג"? און גראד אזוי ווי אויף דעם געביט פון רעליגיע זענען פאראן: אידען, מחמדאנער, קאטוילען, פראטעסטאנטען און מארמאנען, אזוי זענען אויף דעם געביט פון פאליטיק פאראן מאנארכיסטען, קאנסטיטוציאנעלע, רעפובליקאנער, דע מאקראטען אדער באלשעוויקעס, וועלכע רייסען זיך ארום צווישען זיך, אבער טראץ דעם — באוואוסט אדער אומבאוואוסט — האבען זיי דעם זעלבען ציעל אויפן אויג.

אלע פארטייען זענען אין דער ווירקליכקייט ניט עפעס אנדערש ווי פאליטישע קירכען־שאפונגען, וועלכע דיענען — יעדער אויף איהר אייגענעם אופן — דעם שטאט און צוואר אויף דעם זעלבען אופן, ווי יעדע קירך פון די פארשיעדענע רעליגיע־סיסטעמען, פארשפרייט דעם רום פון איהר גאט, לויט דעם אייגענעם מנהג. אומעטום איז עס די זעלבע קרבנות־גרייטקייט פונם דורכשניטס־גלויביגען און דער זעלבער חשק צום הערשען פון די „אויסדערוויילטע", וועלכע ברענגען דאס רעאלע לעבען צום מזבח, כדי עס מקריב צו זיין פאר אן אבסטראקטען שאטען־וועזן.

אבער אפילו אויף אזא קאנקרעטען געביט, ווי עס איז, דאס ווירטשאפטס־לעבען פון די מענטשען פיהרט דער געטער גשעפענסט זיין זעלטזאם שפיעל און דורך דער פארמיטלונג פון זיינע גייסטליכע פאדערט ער זיין מענטשען־פרעסערישען מעשר. אדער איז אפשר דאס אזוי גערופענע „אייגענטום־רעכט" פון אונזערע נאציאנאל עקאנאמען, עפעס אנדערש ווי אן איבערטראגונג פון דער גאט־אידייע אויפן געביעט פון ווירטשאפטס לעבען? איז איבערהויפט די גאנצע בירגערליכע נאציאנאל־עקאנאמיע געווען אמאל עפעס אנדערש ווי, די טעאלאגיע פונם אייגענטום?

די זאכקענער פונם אייגענטום־רעכט גייען פאר לויטן זעלבען אופן ווי די טעאלאגען פון דער קירך און פונם שטאט. אזוי ווי אט די לעצטע האלטען פאר זייער אידעלסטע אויפגאבע: די קהלה פון די גלויביגע אדער דעם מאב פון די אונטערטאנען באוואוסטזיניק צו מאכען, אז זיי זענען אומווירדיג, אזוי זענען אויך די נאציאנאל־עקאנאמען אייפריק באמיט די ארבייטענדיגע און שאפענדע מענטשהייט, צו באאיינפלוסען מיט דעם געפיעל פון אומבאדינגטער אפהענגיקייט, כדי זי זאל פעסטער צו קענען שמידען אין די קייטען פון זוייער גאט. און גראד אזוי ווי די קירכליכע און פאליטישע טעאלאגיע פון אלע שולען און ריכטונגען זוכען צו פארדעקען דעם אפשטאם און דאס וועזן פון זייער גאט אין די פארנעבעלטע שיכטען פון דעם מיסטעריום, אזוי האבען אויך זייערע פארטרעטער אויפן געביעט פונם ווירטשאפטס־לעבען קיין שום מיטעל ניט אויסגעלאזען, כדי דעם אורשפרונג און דאס אייגענטליכע וועזן פונם אייגענטום צו פארהילען מיט א געדיכטען שלייער פון א וועלט פרעמדער מעטאפיזיק.

דען אויך דאס אייגענטום, איז געטליך און אלעם געטליכע איז מיסטעריום — איז דעם זין האבען זיך אלע פאליטישע קאנסטיטוציעס פון די מענטשען — אלעס איינס, צי עס האנדעלט זיך וועגען די טעאקראטישע געזעצען פון דאלאי־לאמא פון טיבעט, אדער וועגען דער באריממטער געזעצגעבונג פון 1793 — געאייניקט און דאס אייגענטום ארומגערינגעלט מיט א שיין פון הייליגקייט און איהם אנגעוויזען דעם שענסטען פלאץ אין זייערע קאנסטיטוציעס.

אוודאי, דאס אייגענטום איז הייליק, איז עס דאך איינע פון די אנצאהליגע מעטאמארפאזען פון דער גאט־אידעע, וועלכע האט איהר אפשטאם אינם טונקעלען פארשטעלונגס - דראנג פונם מענטשען, און איהר מכלומרש'טע עקזיסטענץ קאן זי האבען נאר אין די אומקלארע שאטענדיגע שיכטען פון זיין טריבסטער פאנטאזיע. און אויך דא ווערט דער שיין, דער שאטען א ווירקליכקייט, פארבלוטיגט די לעבעדיגע ווירקלעכקייט ביי א משוגעת.

אזוי ווי דער פעטיש פון די ווילדע קומט איהם פאר אלס דאס הייליגע וואוין־ארט פון עפעס א גייסט, אזוי נישטערען מיר אין יעדען געגענשטאנד, וועלכען אונזערע אויגען זעען און אונזער הענט באריהרען דעם גייסט, וואס שטעקט אין איהם. אונטער די ממשות'דיגע זאכען פון דער רעאלער עגזיסטענץ, טרייבט דאס אייגענטום זיינע מעשים און אפילו דאס פראדוקט פון אונזער אייגענער ארבייט ווערט ביי אונז א פעטיש, אין וועלכען עס שטעקט א טייוול.

אזוי איז עס, מיר לעבען נאך אלץ, אין צייטאלטער פון פעטישיזם, טראץ דער גאנצער אויפקלערונג, טראץ דער גאנצער וויסענשאפט.

און דער דאזיגער שאפונג פון א קראנקען געהירען, גיבען מיר אוועק ניט נאר דעם גרעסטען אנטייל פון אונזער ארבייט, מיר ביטען איהם אן אויך דעם לעבעדיגען קערפער אונזערען צום פארצערען און דאס נאך מיטן געפיהל פון אונזער בירגערליכען שטאלץ.

דער לעבענס־חשק פון גוטען אונטערטאן ווערט ווי געהעריג אנגערעגט, בעת ער געהט מיט א הונגעריגען מאגן פארביי די אויסלאגען פון די מאגאזינען און געשעפטען פון דער גרויסשטאט, און דאך וואגט ער ניט אויסצושטרעקען די האנט צו די אלע הערליכקייטען, מעג אויך דער הונגער ווי מעכטיג שטורמען אין זיינע געדערים. און דאס, ווייל ער איז ניט אומשטאנד צו דעקען דעם קרבן־שטייער צו דעם אייגענטום. מיליאנען מענטשליכע וועזנס זענען אויסגעזעצט זייער גאנץ לעבען צו דעם שרעקליכסטען עלענד און דאס אין דער זעלבער צייט, בעת א פארברעכערישער איבערפלוס אין לוקסוס, ווארפט זיך זיי טאג־טעגליך אויף דעם חוצפה'דיגסטען אופן אין זייערע גיריקע אויגען, און דאך היטען זיי די געבאטען פונם אזוי גערופענעם אייגענטום־רעכט, געטרייער ווי עס האט ווען עס איז א רעליגיעזער מענטש, געהיטען די געבאטען פון זיין גאט.

„משוגעת, אומעטום משוגעת"! שדים־מאנץ ארום גאלגאטא און בלוט טריפענדיג לעבען אויף רויכערנדיגע מזבחות.

אין אפטען פארקעהר מיט די רוחות־וועלט פון די געטער, זענען מיר אליין כמעט גייסטער געווארען. עפעס גראעס, עפעס שווערעס ליגט אין אונז אלעמען, און דאס שווערט אויף אונזער גייסט און ציט איהם צו די געהיימע ערטער וואו זיך מקריב צו זיין.

די טראדיציע פון קנעכטישקייט ליגט אונז אין בלוט, ווי א פארבעהאלטענער סם, וועלכער זויגט אומאויפהערליך אונזער לעבענס־זאפט און לאזט אונז זעהן די וועלט, ווי אין א וויסטען אפיום־שיכרות.

איבסען האט דערקענט דעם בלאטער פון אונזער אינטעלעקט, בעת ער האט דער פרויאלווינג געגעבען אין מויל פאלגענדע ווערטער: „דאס, וואס מיר האבען אבגע'ירשנ'ט פון טאטע־מאמע, איז ניט דער איינציגער דיבוק, וואס זיצט אין אונז, אזעלכע דיבוקים זיינען אויך אלערליי אלטע, אפגעשטארבענע מיינונגען, אלערליי טויטע, אלטע גלויבונגען. און די גאנצע משפחה זייערע. אמת, זיי זענען שוין לאנג טויט, אבער וואס איז די פעולה? זיי האבען זיך אין אונז שטארק איינגעגעסען, און מיר קענען פון זיי ניט פטור ווערען. נעם איך נאר לייענען א צייטונג, אזוי דאכט זיך מיר, אז איך זעה אט די גייסטער שוועבענדיג צווישען די שורות. איבערן גאנצען לאנד מוזען די גייסטער זיין כחול הים. און דער צו זיינען מיר אלע דורכאויס אזעלכע ציטערדיגע האזען, אז מיר האבען פשוט מורא פאר דער ליכטיגער שיין".

מיר ציטערען פאר אונזערע אייגענעם שאטען, אונזער גייסט טראכט אויס די וואונדערליכסטע סיסטעמען, כדי צו פארענטפערען אונזער שוואכקייט און איהר צוגעבען א העלדיש אויסזעהן. אזוי איז אונז די קנעכטישקייט געווארען א צניעות, די אונטערטעניגקייט א פרינציפ. אונזער גאנץ לעבען איז איינגערינגעלט אין אייזערנע „נויטוועגדיגקייטען", וועלכע מיר אליין האבען אויסגעפונען און זיך מיט זיי

זיי וועלען קיינמאל ניט געהערען צו די ליבענדע הערצער וועלכע דערזעהענדיג א געפאלענעם קאמעראד וועלען זיי זיך יאגען אויסצושטרעקען איהם א העלפענדע האנד; זיי וועלען ניט זיין פון די וועלכע וועלען תמיד גרייט זיין מקריב צו זיין זייערע אינטערעסען און באקוועמליכקייט פאר דאס וואס איז נאבעל און ערהאבען. זיי וועלען נאר געטריבען ווערען פון צוויי ליידענשאפטען: אמביציע און גייציגקייט, זיי וועלען נאר ליעבען צוויי זאכען: מאכט און רייכטום.

(פארזעצונג פאלגט)

72447

די אינטערנאציאנאלע דיוויזיע

(ענדע פון דער זייטע 3)

ווארען פאר'סמ'ט.

דער פאל, האט ווידער אפגעשוואכט די קרעפטען און אפגעצווינגען אויף א אומבאשטימטער צייט, דאס נאכיאגען זיך דעם דורכגעטריבענעם פיינט, וואס לאזט זיך ניט פאנגען; עס איז ווייט דערגאנגען און זיך אזוי לאנג געשלעפט מיט דעם: „אט, אט, אט! וועלען מיר זיי פאקען" דאס ניט איינמאל — האט מען שוין געהאט פארלוירען די האפנונג און געדענקט אויפגעבען דעם גאנצען פלאן, פון נאכיאגען די באנדעס.

אין דער צייט זענען די באנדעס געווארען שטארקער ביי זיך און וואו זיי זענען פארביי, האבען זיי אנגעמאכט שרעקליכע חרבנות און פאגראמען! ווי נאר דער אטראד איז געקומען אין א דארף, א שטעדטעל, האט מען געפונען טויטע און צעראבירטע אידישע וואוינונגען און די מערסטע פויערישע באפעלקערונג מיטגענומען מיט די פערד און וועגענער, כדי מען זאל זיי אזוי שנעל ניט קענען נאכיאגען.

אין א דארף ארום זשאשקאווער געגענד, האט מען געטראפען צוויי איבערגעטיענע זשליאנאווצעס, וואס זענען געקומען אויסשפיאנירען דעם אטריאד, און ביים פארלאזען דאס דארף, זיי דערשאסען; אין דעם שטעדטיל קאראליק, וואו מען איז אנגעקומען אויפן צווייטען טאג נאכן פאגראם, וואס די באנדעס האבען געמאכט, האט מען אויף דער אנווייזונג פון חברים, מיטגענומען דע סלערער — אן אנטיסעמיט — וואס האט געהאלטען דרשות און געהאלפען דער באנדע „צו פארניכטען די זשידעס און קאמוניסטען". אויך איהם האט מען דערשאסען אין וועג.

ענדליך איז אנגעקומען דער גרויסער מאמענט ווי מען האט זיך צוזאמענגעטראפען מיט די זעליאנאווצעס און סאקאלאווסקים! דאס איז פארגעקמען צווישען דער שטאדט סטוויטשע און דעם דארף מויסיכא — א שטח פון זיבען וויאסט דיסטאנץ.

די ערשטע וואך אין אגאסטא 1919!

צו דעם איבערפאל האט מען זיך גענומען גרייטען ביינאכט, אוועקגעשטעלט אלס סטראטעגיש אין שיטערע רייען אזוי ווי קריעג פאדערט.

ווען מען איז שוין געווען אויפן האלבען וועג, וואו מען האט געדענקט פאקען, די באנדעס פנים אל פנים, האט ווידער — ווי צו זייער מזל — אנגעהויבען גיסען א מבול רעגען, ווי שטענדיג אין אויגוסט מאנאט. די צום טויט שטרעבענדע סאלדאטען זענען זיך צעלאפען זוכען שוץ אין די אויפגעשטעלטע סטערעס געגען דעם פלוצלינגען רעגען. אזוי האט א גאנצע נאכט געגאסען ביז די זון איז אויפגעגאן און דער הימעל האט זיך אויסגעלייטערט. עס האט גענומען א שטיקעל צייט ביז מען האט קאנטאקטער איין ראטע מיט דער צווייטער און אויסשטעלען די ניט דערשלאפענע אויסגעווייקטע סאלדאטען, כדי אנצופאנגען אן אטאקע אויף די שיכור'ע ווילדע באנדעס.

וואס לויט די פאר פאסטען, האבען איבערגעגעבען, האבען זיי זיך געפינען ביים סטאווישצער בארג. מיטן טאג צוגלייך, איז אויך געלונגען צו פאנגען צוויי, אנגעשיכור'טע זעלאנאווצעס — קאוואלעריסטען, פון זיי איז מען געוואויר געווארען: אז די גאנצע באנדע איז טויט־שיכור פון די ארגיעס און פאגראמען, וואס זיי האבען געמאכט און זענען ניט גרייט אויפצונעמען א שלאכט. דאס האט צוגעגעבען מוט די הונגעריגע סאלדאטען, זיי האבען זיך געאיילט וואס גיכער דערגרייכען דעם בארג און שפעטער די שטאדט — ווי מען וועט זיך ענדליך שוין קענען אביסעל אויסרוען, אויסטריקענען פונם נעכטיגען רעגען; אזוי שפאנענדיג גיגאנטיש, איז מען צוגעקומען צופיסענס צום בארג, ווי מען האט באמערקט, שרעגנעס ווייזען דעם רוקען און לויפען א וועק. דאס האט נאך מער באגייסטערט די סאלדאטען, און האבען אנגעפאנגען לויפען און שיסען אויפן בארג; און פלוצלינג, הארט ביים ראנד פון בארג, האבען זיך באוויזען א שטארקע צעפ פון באנדעס, וואס האבען באגעגענט מיט א פייער גאר אומגעריכט פאר די אינטערנאציאנאליסטען.

דער קאמף איז געווארען א שרעקליך שווערער און האט זיך פארענדיגט מיט א פארלוסט אינם קאניעווער אסטריאד. עס זענען דערהארגעט געווארען 50 סאלדאטען און 3 אפיצירען.

אין דער צייט, וואס די באנדיטען האבען אזוי קונציג צוגעגרייט א נעץ — ווי יהושוע מיט די אנש העי — פאר דער אינפאנטער, הינטער דעם סטאווישיצער בארג, וואס איז זיי געלונגען געוואונען די שלאכט און אפטרייבען די אנגרייפער, האבען די צוויי סקוואדראנען — אונגארישע הוזארען, פון דער אנדערער זייט בארג פארטריבען אין וועלדעל די באנדעס, און ביי זיי פאראורזאכט גרויסע פארלוסטען. ביז א טויזענד טויטע האבען די קאוואלעריסטען אויסגעשאכטען מיט זייערע בלאנקע שווערדען, און פון זייער זייט—זער אן אונבאדייטענדער פארלוסט, די דאזיגע ערפארונג — פון עטליכע פופציג טויטע און פארוואונדעטע, האט קלאר באוויזען: אז מען האט צו טון מיט א גענייטען אויסגערעכנטען סטראטעגישען שונא, עס איז איהם ניט אזוי לייכט צו באזיגען און אז וואס מער מען וועט זיך נאך איהם יאגען, אלץ מער שוואכען מיר אפ אונזערע רייען, און דער שונא פארשטארקט זיך, דערמיט וואס ער געוואונט אויף זיין זייט אלע ארומיגע דערפישע איינוואוינער, מיטן אויסרייד: דאס די זשידעס און קאמוניסטען וועלען אלעס ביי זיי צונעמען און זיי אומברענגען. מען האט אויך בארעכנט פון די ערפארונגען, אז דער פלאן איז ניט סטראטעגיש, ווערענט דער שונא האט שטענדיג געהאט גענוג צייט און א פרייען וועג רוהיג אוועקצוגיין, ווען עס וועט איהם ניט לוינען צו פיהרען א אפענע שלאכט.

זיך אומקערענדיג קיין מויסיכע, און פון דארט קיין זשידאווסקע גרעבלע, האט מען אויפסניי גענומען צוזאמענשטעלען און פארמירען די אטריאדען צו א נייעם אנגריף געגען די שטארקע באנדעס.

ארומגעטראגען, ביז זיי זענען געווארען א שיקזאל. זיי פארפאלגען אונז פון דער וויעג ביז צום קבר און פרעסען אריין אלע אונזערע האנדלונגען אין דער פרעם פון הייליגע געזעצען און טראדיציאנעלע באגריפען. אלעס ווערט אונז א מוז אן אומאפענדערליכקייט און אפילו דעמאלט, ווען מיר מאכען שוין חרוב עפעס אן אלטען יאר, זוכען מיר פארבענגטע נייע הייליגטימער, וועלכע א קייגען צוטראגען דעם יראת הכבוד. נאר אין די ערשטע טעג פון אונזערע רעוואלוציעס נעמט אונז ארום דאס לייכטען פון דער געטערדעמערונג, אבער באלד דעם צווייטען טאג, בוקען מיר זיך שוין ווידער פאר נייע הייליגטימער.

און ווען איינער פונם געשלעכט פון די אזוי גערופענע אוטאפיסטען, ראן־קיכאטס, קומט צו אונז, כדי אונז צו באגייסטערען מיט דעם געפיהל פון זיין גאנצער מענטשליכקייט. דאן ענטוועדער מיר שלעפען איהם צו דער תלויה, אדער מיר מאכען איהם פאר א הייליגען. די פאריסער האבען געקרייצט א מענטשען, אבער דריי טעג נאך זיין טויט, איז אין די משוגענע געהירען פון די גלויביגע, א גאט פון זיין קבר אויפגעשטאנען תחית המתים. ווען ענדליך וועט אונז קומען דער יום־טוב, וועלכער וועט אונז ברענגען דעם תחית המתים פונם מענטשען?...

— — — — — — — — — — — —

הערט איהר דעם ווייטען רוף פון אנדערע ברעג? מיט דער בשורה פון האפנונג און פון לעבען, שאלט עס אין דער אייזיגער ווינטערנאכט, ווי א בשורה פון קומענדע צייטען. די פארשטארונג לאזט אפ. א גרויס בענקען גייט דורך דער וועלט, ווי א פרילינגס־ווינטעל אין מערץ. עס זענען דאס די אנזאגער פונם גרויסען געטערליכט, וועלכעס איז אונז מבשר דעם יום־טוב פון תחית המתים.

זשערמינאל! הערט איהר ציטערען דעם רוף דורך דער לופט אין מיטן דער נאכט? זשערמינאל, באנייער פון לעבען, בשורה אנזאגער פון א נייעם לעבען, גייסט פון צעשטערונג, שאפענדער גייסט, מיר גריסען דיך!

זשערמינאל! זשערמינאל!

איבערזעצט פון דייטש פון „דער פרייע ארבייטער".

תיקון תעות

דורך א פארזעהן איז אין פאריגען נומער אינם ארטיקעל פון רודאלף ראקער צווייטע קאלומנע, צוויי און צוואנציקסטע שורה פון אויבען אויסגעלאזען געווארען א שורה.

דער גאנצער זאץ האט געדארפט זיין: איבעריגע לאסט בייגט אונז צו דער ערד און דערשטיקט אונזער בענקעניש אינם זומפ פון דער וואכעדיגקייט, נאך איידער ער האט געקאנט ברענגען פירות.

די „יעווסעקציע" ביי דער ארבייט

דער לעצטער ארויסטריט פון די קאמוניסטען אויף דער אידישער גאס, זייער חוצפה'דיגע און אומפאראנטווארטליכע האנדלונג אין באצוג צו דער „פרייער ביבליאטעק", האט איבערגעשטיגען יעדער גרעניץ פון טאלעראנץ, עס פאדערט זיך א ענערגישע שטעלונג פון די אינסטיטוציעס וועלכע זענען נאך ניט „רעגענערירט" געווארען און פון די ערנסטע ארבייטער טוער וועלכע פארשטעהן די וויכטיגקייט פונם יעצטיגען מאמענט.

אונזער געזעלשאפטליך לעבען דא, האט נאך איבערהויפט ניט קיין אייגענעם פרצוף. מערסטענטיילס ווערט אלעס געטון לויט דער אינספיראציע פון דער אלטער היים. עס האלט זיך ערשט אין אויספורמען די סביבה פאר א אייגענארטיגען געזעלשאפטליכען בליק דא. עס איז אהן צווייפעל אז דער לעצטער אימיגראציע שטראם אנשטאט צוצוהעלפען דעם פראצעס פון ענטוויקלונג אויף דער אידישער גאס, שטערט אים, דערפאר וואס דא איז מערסטענטיילס ניט מער פאר זיי ווי א טראנזיט פלאץ.

א כאראקטעריסטישען פלאץ אין דעם מישמאש פארנעמט די גרופע אידישע קאמוניסטען. אין דער צייט ווען איבעראל, נאך די פאר יאר פון „רוסישער פארשיקערונג" האט זיך דער עולם אנגעהויבען אויסניכטערען, אפילו דא זעלבסט איז שוין אריבער דער דראנג פעריאד פונם קאמוניזם. זייער שפראך, זייער אקטיוויטעט, זייער גאנצע האנדלונג, ווייזט יעצט אז אז זיי האבען זיך אביסעל באזינט, זיי האבען ווייזט אויס, ענדליך איינגעזעהן, אז ס'איז נאך צו „פריה" צו רעדען פון די „גאטגעזאלבטע" פאר דער רעוואלוציע. די אידישע קאמוניסטען אבער געהן ערשט אריין אין דער ראליע, זייער פארניכטענדע ארבייט לאזט זיך שוין אבער פילען גאנץ ברייט. וואו זיי האבען ניט אריינגעשטעלט א פוס איז געבליבען א ליידיגער פלאץ. זייער ערשטער קרבן איז געווען דער היטעלמאכער סינדיקאט. פאר עטליכע יאר צייט האבען א גרופע אקטיווע און ערליכע ארבייטער אוועקגעלייגט זייער גאנצע ענערגיע, אלע זייערע קרעפטען צו ארגאניזירען דעם פאך, וואס איז מערסטענס געלונגען, א פאר יאר צייט איז די ארגאניזאציע געשטאנען אויף פעסטע יסודות, די ארבייטער האבען געוואונען איניגע גאנץ באדייטענדע פאזיציעס, א באדייטענדע העכערונג, א פארקירצונג פון די ארבייטס שטונדען, מען האט אראפגענומען די איבערשטונדען און א. וו. אויסנוצענדיג דעם מאמענט וואס די אקטיווסטע חברים האבען זיך דא ניט געפונען צוליעב דער ארבייטסלאזיגקייט אינם פאך, האבען די קאמוניסטען פארכאפט די „מאכט", דאן האט זיך אנגעהויבען א קרייץ־צוג געגען די אלע וואס האבען זיך ניט געוואלט אונטערווארפען די פאר נארישע איינגלאד וואס האבען דאן צוזאמענגעשטעלט די קאמיסיאן. די נידריקסטע און געמיינסטע פארלוימדונגען זענען באנוצט געווארען געגען די אקטיווסטע טוער, געגען די וואס האבען זיך אויפגעאפפערט פארן פאראיין.

צו וואס האט דאס אלעס דערפירט? פונם סינדיקאט איז ניט מער געבליבען ווי א גרופע. די אקטיוויטעט פונם סינדיקאט פאר די לעצטע פאר יאר איז א נול, אויסער אפשר דעם וואס זיי האבען זיך געלאזט הערען פון צייט צו צייט, ווען א געוויסע גרופע שארלאטאנעס זענען ארויס מיט א ויצעקו אז מען האט זיי ניט צוגעלאזט פארכאפען די צענטראל פון דער א. ס. א.

דער צווייטער קרבן איז געווען דער שניידער ארבייטער פאראיין. פאר די וואס האבען זיך אינטערעסירט מיטן צושטאנד פונם שניידער פאך אויף דער אידישער גאס ביז אין יאר 1917, צוזעהענדיג די שרעקליכסטע עקספלאטאציע וואס איז דאמאלט אנגעגאנגען, האבען זיי אן צווייפעל באגריסט די ארבייט פון א בעדייטענדער גרופע ארבייטער פון אלע פארטיי גרופירונגען, א פיהרערהאפטע טעטיגקייט איז אנגעגאנגען, די מענשען האבען פארגעסען, אז עס זענען דא פארטייען אויף דער וועלט, איין און איינציגען ציל האבען זיי געהאט און דאס איז געווען די קאנסולידירונג פונם סינדיקאט. אין דער ארבייט האבען זיך צוזאמענגעטראפען, אנארכיסטען, סינדיקאליסטען, סאציאליסטען, פועלי ציון, אלע האבען צוגעלייגט א האנט, און עס איז ווירקליך געלונגען אויפצובויען א ארבייטער פעסטונג. דער סינדיקאט האט געציילט ביז צוועלף (1200) הונדערט מיטגלידער. אין יענער צייט האט זיך אויפגעהויבען די פראגע פון אנשליסען דעם פאראיין אין איינער פון די ביידע צענטראלע ארבייטער קערפערשאפטען, ניט קוקענדיג וואס די אנארכיסטען האבען געהאט בדעה אנשליסען דעם פאראיין אין דער ה־טער פעדעראציע, האבען זיי עס דאך ניט געטון, כדי ניט אריינצוברענגען קיינע רייסערייען, און אזוי ארום אפצושוואכען דעם סינדיקאט.

עס איז איבעריג אנצעווייזען אויף די פארדינסטען פונם פאראיין, זיי זיינען יעדען איינעם באקאנט. דאן קומט א קריזיס צייט אינם שניידער פאך, איניגע צעפאהרען זיך, די אקטיווסטע טוער קענען ניט קריגען קיין ארבייט, צוליעב זייער אקטיוויטעט אינם פאראיין, און זיינען געצוואונגען ארום געהן אהן ארבייט 6—8 מאנאטען און מעהר. דאן פארשטעהט זיך בלייבט זיי ניט קיין אנדערער אויסוועג, ווי געהן ארבייטען פאר זיך, ווי זיי בלייבען אויסערן סינדיקאט, אויסנוצענדיג דעם כאאטישען צושטאנד, פארנעמען די קאמוניסטען דעם פאראיין, זייערע מעטאדען זיינען די אלט בעקאנטע, נאך א פאר יאהר אקטיוויטעט האבען זיי דערפיהרט דעם שניידער ארבייטער פאראיין (אויב מען קען עס יעצט אנרופען פאראיין) צו אזא צושטאנד, אז זיי האבען לעצטענס באשטימט אלעס איבערגעבען אין „מארענא".

ניט קוקענדיג אויף דעם וואס עס זיינען געווען ביי זיי אין די הענט מיטלען די סיטואציע זאל זיך ראדיקאל ענדערען, דען אויב מען ביגט זיך פאראייניגען מיט א פאראיין, וואס האט אין זיך בעלי בתים, וואס עקספלאטירען 10 און מעהר ארבייטער, פארוואס ניט ארייננעמען אלס מיטגלידער צוריק די חברים, וואס ארבייטען פאר זיך און עקספלאטירען ניט קיינעם?

די חברה האבען אבער גוט פארשטאנען, אז אזוי אבום וועלען זיי פארלירען דעם קאנטראל איבער די ארבייטער „מאסען" אין צווייטען פאל וועלען זיי האבען א סעקציע אויף דער אידישער גאס, וואו זיי וועלען קענען פיגורירען אלס די טאן־געבער.

אפגעפערטיגט זיך מיט די ארבייטער פאראיינען, האט מען זיך גענומען צו די קולטורעלע אינסטיטוציעס „פראלעטאריזירען" זיי־

72448

ד"ר יעקב מאיר זאלקינד
און זיין גמרא אויף יודיש.

פון שלום שווארצבארד.

ווער וועט זיך אצינד געהן רעכענען מיט די יאהרען שווערער מיה און מאַטערניש, מיט די נעכט ניט־געשלאָפענע פון דעם פער'עקשנ'טען, אונערמידליכען תלמיד־חכם און הייסען יוד, וועלכער זיצט אין ענגלאַנד על התורה והעבודה, פערגעסען און אויסגעלאכט, און מאַטערט זיך איבערצוזעצען דעם תּלמוד אין יודיש און איהם מפורש זיין אזוי, אז יעדער יוד זאָל קענען לערנען און זיך בעקענען מיט די פּעריל פון ליטעראַטור און וויסענשאַפט פון אונזערע חכמים? און דער פירוש איז פול מיט חדושים, וואָס איז אַנ'אמת'ע ענציקלאָפּעדיע פון פיעלזייטיגע, פערצווייגטע ידיעות. — הפוך בה והפוך בה, דכולא בה...

מיט א פּאָר יאהר פריהער, ווען ד"ר זאלקינד האָט ארויסגעגעבען זיין ערשטע גמרא ברכות אין יודיש, האָב איך איהם, אויס נייגעריגקייט, א פרעג געטהון: „וויפיעל צייט האָט אייך, מיין ליעבער זאלקינד, גענומען איבערצוזעצען ברכות מיט'ן פירוש" — „צוויי מיט א האַלב יאָהר". זיין פרוי איז דערביי געזעסען און זיך אָנגערופען: דו מוזט רעכענען דאָפּעלט: די נעכט, וואָס דו ביזט וואך געווען, פערגעסטו אריינצורעכענען. און דערפאר פלעגט מען אזוי אָפט טרעפען דעם געוועהנליך לעבעדיגען, מונטערן זאלקינד, זיצענדיג בייטאָג און דרימלען, כ'איז נישט קיין וואונדער: א מענש, וואָס איז וואך חדשים גאנצע דורך די נעכט, מוז זיך די מידקייט אויף איהם אָברופען, — מעג ווי שטארק זיין דער ארגאניזם זיינער...

— צוואנציג יאהר דאַרף איך נאָך לעבען, כדי צו פערענדיגען דאָס ווערק פון מיין לעבענס־חלום, — האָט ער זיך אָפּטימאַל אויסגעדריקט.

צוואנציג יאָהר שווערע ארבייט! נישט שלאָפען, נישט לעבען, זיין פערפרעמדעט פון אייגענע, איגנאָרירט פון אנדערע,— אבי צו פערווירקליכען דעם לעבענס־טרוים און שאפען א ווערק, וואָס וועט ווירקליך אין דער צוקונפט זיין פעררעכענט פאר א מאָנומענטאַל ווערק.

אציטער איז שוין ארויס פון דרוק מסכתא פּאה און א דריטע גמרא האַלט זיך אין דרוקען. פון ווייטענס ווייזט זיך אלץ אויס אזוי שנעל און אין ראָזע־קאָלירען, אָבער קיינער ווייסט נישט, מיט וואָסערע חבלי לידה דאָס ווערק איז פערבונדען און וויפיעל געזונט עס קאָסט דעם אויטאָר יעדער מסכתא, יעדער פּרק, יעדע שורה!...

בלעטערנדיג די גמרא פאה, איז מיר געקומען אויפ'ן געדאַנק אַנ'אנדער בילד:

א פראַנצויזישער פרומער קאטאָליק האָט געווידמעט 25 יאהר צייט, זיך גריבּלענדיג אין די טיעפענישען פון דער יודישער קבלה, און ער האָט זיך צוליעב דעם אויסגעלערנט אייניגע אָריענטאַלישע שפראַכען, א חוץ העברעאיש, און א פּאָר מאָדערנע שפּראַכען, כדי ער זאָל קאָנען לערנען דעם אָריגינאַל מיט די פערטייטשונגען.

איינמאָל, — אזוי דערצעהלט ה' משה טווערסקי, — האָט מיך דער פּאַראַדאָקסאַלער פרומער קאטאָליק געפרעגט, צי איך ווייס וואָסערע טיעפע סודות ס'זענען בעהאַלטען אין „שיר־השירים" — און האָט זיך גענומען מיר צו ערקלערען און פערטייטשען דעם „שיר־השירים" פּונקטליך, ווי דער רבי אין חדר...

— האָט איהר צוליעב דעם געמוזט פּטר'ן גאנצע 25 יאָהר צייט, כדי צו קאָנען פערטייטשען „שיר־השירים" אויף א מיסטערישען אופן! און איך האָב דאָס אליין געוואוסט, ווען איך בין 8 יאהר אלט געווען; גיט א נעהם יעדעס יודיש יונגעל אין די יאהרען — ווייסט ער דאס אלץ אויסגעצייכענט!...

אזוי ווי מיך האָט אינטערעסירט צו קענען דעם דאָזיגען אויסטערלישען „גוי", האָט מיר טווערסקי געגעבען א בילעט אויף א רעפעראט, וואָס דער געלעהרטער קאבאליסט האָט געהאַלטען אין א פּריוואַטען סאלאָן פון א יודישען מיליאָנער וועגען שבתי־צבי. ווען איך בין אריינגעקומען אין סאלאָן, איז ער שוין געווען פול געפּאַקט מיט רייכע חעדרן און אויסגעפוצטע דאַמען. אויף דער עסטראַדע איז געשטאנען א דאַרער איינגעהויקערטער מאַן פון א יאָהר 55 מיט א שוואַרץ בערדעל, ערטערווייז שוין גרוי, א לאנגע אָדלער־נאָז; צוויי אונרוהיגע אויגען זענען געווען די איינציגע צו מערקען פון דעם אויסגעטריקענטען געזיכט.

און גערעדט האָט ער מיט פייער און טיעפער איבערצייגונג וועגען דעם „משיח אָהן א פאָלק", וויפיעל טיעפע קענטנישען און וויסען דער גוי האָט ארויסגעוויזען אין דעם מיסטעריעזען זוהר, קבלה! ער האָט געצויגען זיין טעזע פון די ווערטער פון ר' שמעון בן יוחאי ביז דעם „שבתי צבי". קיינער האָט נישט בעמערקט, ווי די צייט געהט אוועק...

ביי'ם ארויסגעהן זאָגט צו מיר א בעקאַנטער: — וועט איהר גלויבען, אז די אלע גענגאָלטע אָנגעפּרעסענע „פּיסקעס" זענען יודען און דער דאַרער איינגעהויקערטער מאַן מיט'ן בערדעל און לאנגער נאָז איז א גוי?!...

אָט דער געלעהרטער האָט נאָך 25 יאָהר פון שווערער מיה און גריבּלען זיך אין אלע אריענטאַלישע און אייראָפּעאישע שפּראַכען און ביבליאָטעקען געשאַפען א ווערק „לא קאבאלא דשואיוו" אין צוויי דיקע גרויסע בענדער — און בעקומט נישט קיין פערלעגער...

ס'איז אמת, קיינער איז נישט קיין נביא אין זיין לאנד און אז אמווינציגסטען ווערט דער גרויסער מענש פערשטאַנען אין זיין אייגענער סביבה. עס איז, צום גרויסען בעדויערן, א פאַקט, אויף וועלכען מ'שטויסט זיך אָן יעדעס מאָל, זינט עס איז אונז בעקאַנט די מענשליכע געשיכטע...

שפּאַצירענדיג אמאָל מיט ד"ר זאלקינד ארום „פּער לאשעז" אין פּאריז, האָבען מיר זיך אָבגעשטעלט ביים מאָנומענט פון דער „קאָמונע" מיט דער פּאַטעטישער אויפשריפט פון וויקטאָר הוגאָ: „דאָס, וואָס מיר ווילען, דאָס, וואָס מיר פערלאנגען אין דער צוקונפט — איז נישט קיין נקמה — נאָר גערעכטיגקייט"... „אָט די ווערטער פון דעם גרויסען פּאָעט זענען פּאַסיג פאַר אונז", — האָט זאלקינד זיך אָנגערופען.

„די גאנצע וועלט, וואָס איז אונז אזוי פיעל שולדיג געבליבען און איז אונז אונדאַנקבאר, מוזען מיר איצט פאָדערן פון זיי גערעכטיגקייט; נישט מיר דאַרפען קומען פאר זיי זיך צו פערענטפערן— ווי ד"ר קלויזנער מיט זיין בוך וועגען דעם נוצרי — און זיך צושמייכלען צום קריסטענטום, נאָר זיי מוזען קומען צו אונז...

זיי האָבען פיעל גענאָסען פון אונזער אונגעשעפּליכען קוואל. די גויים אליין האָבען דאָס פערשטאַנען און דערפאר איז מען נישט צופרידען געווען מיט רענאַנ'ען, ווען ער האָט אויפגעוויזען, אז די גוטע מידות האָט מען געלערנט פון גרויסען הלל הזקן און אז א סך מאָראַלישע טענדענצען זענען ארויסגענומען פון „פּרקי־אבות"...

מיר דאַרפען נישט וואַרטען, ביז די גויים וועלען קומען זיך מודה זיין. מיר מוזען לערנען ווייטער מיט אונזערע קינדער דעם תּלמוד, די יודישע וויסענשאַפט און מאָראַל, דער תּלמוד מוז ווערען פּאָפּולער צוגלייך פאר יעדען איינציגען יוד, נישט נאָר פאר יחידי־סגולה...

ס'דאַרף ווערען קלאָר פאַר יעדען, פאַר וואָס די יעזואיטען האָבען אזוי אין מיטעלאלטער פערפאָלגט דעם תּלמוד, איהם אויסגעראָטען און פערברענט צוזאַמען מיט די לעזער...

און מערקווירדיג: ווען ד"ר זאלקינד איז געקומען קיין בערלין צום גרויסען דייטשען געלעהרטען פון דער לעצטער צייט מיט זיין „גמרא" אין יודיש, האָט דער גוי'אישער געלעהרטער זיך נישט געקאָנט אָבלויבען פון דעם ווערק און פערבראַכט מיט איהם א פּאָר שעה אין געשפּרעך איבער דאָס טעמא פון תּלמוד. צום סוף האָט דער געלעהרטער איהם א פרעג געטהון: „זענט איהר א יוד אָדער א קריסט?" זאלקינד'ן האָט די פראַגע געוואונדערט. „איך פרעג דאָס אייך דערפאַר, — האָט דער דייטשער מומחה צוגעגעבען — ווייל צו מיר קומען פיעל קריסטען, וועלכע לערנען איצט תּלמוד אין אָריגינאַל...

אויסערדעם, וואָס ד"ר זאלקינד איז א פיעלזייטיגער געלעהרטער, א פיעלשפּראַכען־קענער, אָנגעפּולט מיט וויסענשאַפט, איז ער נאָך א וואַרימער פיינפיהלענדער יוד, וואָס איז שטאָלץ אויף זיין יודישקייט און האָט שוין נישט איינמאָל געגעבען צו פיהלען די אנטיסעמיטען, אז יודען זענען נישט קיין „פּחדנים", ווי מ'וואַרפט זיי אויס.

נאָך אלס סטודענט פלעגט ער „לערנען בלק" מיט די אנטיסעמיטישע סטודענטען און אין דער גאנצער שווייץ האָט מען געוואוסט, אז מיט דעם שטאַרקען יונג און שענעם מענאָר זאלקינד טאָר מען זיך נישט אָנהויבען.

דאָ נישט לאַנג איז ער געפּאָהרען אויף אַנ'אויטאָמאָביל אין בערלין. זענען דורכגעגאַנגען א פּאָר האקענקרייצלער און אָבגעלאכט פון יודען; מיין זאלקינד פוילט זיך נישט — און צוברעכט אויף זיי זיין שטעקען...

ער איז אויך אַנ'עכטער אייראָפּעער מיט א פרייען און טיעפען בליק אויפ'ן לעבען און אויף דער צוקונפט פון דער

מענשהייט. א פערברענטער תלמודיסט
וואָס גיט אוועק זיין גאנץ לעבען, זיי
גליק און האָפנונג, כדי איבערצוזעצען או
פערטייטשען דעם תלמוד — און אין דער
זעלבער צייט א שטאַרקער אָנהענגער פו
נאָבען איז קראָפּאָטקין און גיט זיך דער
ביי זעהר פיעל אָב מיט דער מאָדערנער
ערציהונג פון יונגען דור.
אַנ'איבערצייגטער פּאַציפיסט, וואָס
פערוואורטיילט מלחמות, מעג זי האָבען א
וואָסער נישט איז אונטערשלאַק פון מאָ
טיווען און אויסרייד, — איז ער אי
דערזעלבער צייט א הייסער אָנהענגער פו
א יודישען זעלבסטשוץ און פערטיידי
גונג.
א ליעבער מילדער מענש מיט א גאָל
דענעם כאַראַקטער, איז מיט יעדען איינ
פאַך, — קינדער זענען זיין לעבען —
און אין דערזעלבער צייט איז ער א שטר
פענדער בייזער מוכיח, ווען עס האַנדעלט
זיך וועגען א געזעלשאַפטליכער עוול
אָדער פעהלער, וואָס ווערט בעגאַנגע
מצד די רייכע און שטאַרקע אויף אונזע
וועלט קעגען די אָרימע און שוואַכע.

ווי אזוי ...
יו...

זשאַבאָטינסקי ווערט געה־ווינט
מיט'ן עהרען־טיטעל לייטענאַנ

אָט אין דעם היסטאָרישען טאָג אי
וול. זשאַבאָטינסקי, דער ביז־איצטיגע
סערזשאַנט, ערקלערט געוואָרען א־ס ע
רען־לייטענאַנט פאר זיין ארבייט צו שא
פען דעם לעגיאָן. דער אָנהויב איז געוו
א גוטער בייגע זשאַבאָטינסקי'ן, אָבע
ליידער, האָט ענגלאַנד נישט אויסגע
האַלטען דעם טאָן פון גערעכטיגקייט צ
דעם מענשען, וואָס איז איהר געווען א
בערגעגעבען, ווי איהר איבערגעגעבענ
סטער זוהן.
נאָכ'ן דורכמאַרשירען דאָס יודיש
געטהאָ פון לאָנדאָן, איז דער באַטאַליאָ
אויפגענומען געוואָרען דורך דעם בור
מיסטער פון סטעפּני, אַנ'אנדער טי
לאָנדאָן. אין איינגעלאַדען געוואָרען א
קעמפּערטאָן־הויז, וואו אלע זעלנער זע
נען נאָכאַמאָל אינספּעקטירט געוואָרע
דורכ'ן גענעראל פון לאָנדאָנער קריי
סיר פראַנציס לויד. ער האָט דערביי גע
האַלטען א קורצע רעדע, אין וועלכע
ער האָט דערמאָהנט די העלדישקייט פו
די היסטאָרישע יודישע קעמפער א
זיין זיכער־זייט, אז די מאָדערנע יודיש
אַרמעע וועט ברענגען עהרע סיי זיך א
סיי איהר פאָלק. נאָך די רעדעס אי
סערווירט געוואָרען פאַר אַלעמען א
שטאָדט־ראַט־הויז א מיטאָג. נאָכ'ן מי
טאָג האָבען זיי ווייטער מאַרשירט צ
דער וואָטערלאָאָ־באַהן־סטאַציע, אין דע
האָט זיי געוואַרט אַנ'איבעררעשונג
קעפּטאַן פרידמאַן האָט איבערגעגעבען
קליינע ספר־תורה אין א ספּעציעל שאַכ
טעל, א געשאַנק פון דער שטאָדט פלי
מוט, וואו דער באַטאַליאָן איז דורכגע
גאַנגען זיין לעהרע. אָט די דאָזיגע ספר
תורה איז די גאנצע צייט געווען א
פּולק ביז זיין אויפלייזונג, און יעצט גע
פינט זי זיך אין מוזעאום פון „בצלאל
אין ירושלים.
די ספר־תורה איז איבערגעגעבען גע
וואָרען דעם מאַיאָר קעפּטאַן ניל. ער א
שטאַרק געווען בעזאָרגט מיט זיין גייע
פליכט, מעהר ווי מיט דער פאָלק־קאַס
און מיט דער אָפיציעלער פאָהן.

דער אָבפאָהר פון ענגלאַנ

אָנקומענדיג קיין סאָוטהעמפּטאָן האָ
מען שוין דאָרט געטראָפען דעם צווייט
טייל פון פּולק מיט'ן טראַנספּאָרט, א
דעם ס־טען פעברואר האָט מען גענומע
איינשטייגען אויפ'ן שיף „אנטרים". או
נאָכדעם ווי ס'איז געוואָרען פינסטער
האָט דאָס שיף אויפגעהויבען איהר אנ
קער און געלאָזט זיך דורכ'ן חושך אי
דער ריכטונג פון שערבורג. גליקליכער